

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—, za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/1.
Telefon št. 3073 in 2804, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravitelje: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.Ispraviteljski oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri političnem črt. zavodu: Ljubljana
št. 11.445 — Praha číslo 78.136/
Wien, Nr. 305.541.

Demokratski klub je izrekel vladi nezaupnico

Uničujoča obsodba sedanjega režima — Demokratski ministri pozvani k odstopu —
Hegemonistična fronta prebita

Po tridnevni, do skrajnosti napeti borbi je včeraj demokratski klub z veliko večino sprejel resolucijo Ljube Davidovića. — Za Davidovića je glasovalo 36, za vlado pa 21 poslancev. — Zgodovinski dogodki včerajšnjega dne. — Vladni krogi so konsternirani in napovedujejo nove volitve. — Na pragu nove politične ere

Beograd, 1. februarja, p. Danes popoldne je po zelo ostri borbi končno padla odločitev v demokratskem klubu z zmago g. Davidovića. Resolucija, ki je bila sprejeta, izraža predvsem nezaupnico celi vladi in s tem tudi demokratskim ministrom in zahteva koncentracijo demokracije, in sicer tako, da bosta demokratski klub in klub Kmečko-demokratske koalicije, ki soglašata v načelni državni politiki, nosilca novega zdravega režima.

Ta resolucija je bila sprejeta v zelo težki situaciji. Treba je zabeležiti, da je bila zadnje dni organizirana ogromna kampanja intrige, laži in groženj, da bi se oslabilo stališče g. Davidovića in zagotovila zmaga vladinovec. Toda nič ni pomagalo. Trden nastop in popolna solidarnost koalicije, ki ni niti za trenutek izgubila ravne linije svoje politike, sta zmagala. Pokazalo se je, da apel na pošteno, napredno srbijske elemente ni bil zastonj. Hegemonistična fronta je prebita. G. Davidović in njegovi prijatelji so pokazali odločno, da nočejo biti v tej hegemonistični fronti.

S tem so današnji dogodki dobili značaj, ki je mnogo dalekosežnejši nego so običajne vladne krize. Neposredna posledica današnjih sklepov demokratskega kluba bo ostavka demokratskih ministrov. Ni sicer izključeno, da bodo še enkrat poskušali rešiti to vlado, a nobeno sredstvo ne bo moglo preprečiti tega, kar je definitivno, a to je, da sta vlada g. Vukičevića in njegov režim doigrala. Čimbolj se bo skušalo krpati, tem bolj borbena bo fronta demokracije.

Združena reakcija, ki je do zadnjega trenutka računala, da bo vendarle rešila svoje ogrožene pozicije, je danes konsternirana. V klerikalističnih vrstah je besnel skrajni parakizem groženj, zlasti pri klerikalcih, ki so bili izven sebe. Še popoldne so skušali s svoje strani z novimi intrigami, opozarjajoč demokrate in radičevce, da bi bila zmaga g. Davidovića v demokratskem klubu politična zmaga SDS, ki da hoče gospodariti nad drugimi strankami. Naravno je, da so bile te intrige sprejete z ironijo.

S prezirom so v vrstah koalicije zavrnili tudi grožnje, da bo Narodna skupščina zaradi g. Vukičevića razpuščena in da bodo klerikalci s policijo in žandarmerijo pobili ujedinjeno demokracijo. Odgovor na te grožnje je že zaključen. Kmečko-demokratska koalicija in demokratski klub bosta postavila v vsej državi skupne liste in s tem uničila vse naše reakcionarce. Zlasti so bili zvečer poparjeni klerikalci, ki so se na življenje in smrt zvezali s policijskimi radikali proti demokraciji in življenjskim interesom prečanskih krajev.

Število 21 poslancev, ki so glasovali proti resoluciji, ne znači, da bi v slučaju razpusta demokratskega kluba vsi ti poslanci izstopili iz kluba. Devet izmed njih je že nocoj dalo vodstvu stranke garancije, da ostanejo v klubu in to v vsakem položaju. Na čelu teh poslancev je g. Andrija Radović.

Zanimivo je vprašanje, kaj bodo sedaj storili muslimani. Oni se danes še niso opredelili in odločili. Splošno pa se domneva, da ne bodo mogli odkrito kreniti na radikalno stran. Tudi med radikali se je opazilo, da je napravil sklep demokratskega kluba na nje globok vtis. Govorijo se, da so pašičevci sedaj odločeni izvesti najostrejšo borbo proti g. Vukičeviću.

Kmečko-demokratska koalicija je v času vseh teh kritičnih dogodkov ne samo ohranila svojo solidarnost, marveč se je še ojačala in sta se obe koalirni skupini še tesneje naslonili druga ob drugo. Danes je imel poslanski klub koalicije tri seje, na katerih so bile izjave gg. Radića in Pribičevića z navdušenim odobravanjem sprejete. Kmečko-demokratska koalicija bo že v prihodnjih dneh pokazala vso svojo energijo in vso svojo voljo za borbo in pozitivno delo.

Beograd, 1. februarja p. Demokratski klub je danes popoldne s 36 proti 21 glasovom sprejel naslednjo, od g. Davidovića sestavljeno resolucijo:

Ker je ugotovljeno, da vladata v državi zelo kritično stanje in slab pravni red, da je gospodarstvo v hudi krizi, da so celi deli naroda v bedi in da v dobi 10. mesecev, ko je na krmlu sedanja vlada, ni prišla niti ena reforma niti kako olajšanje,

je kongres Demokratske stranke v svojem zaključku naglasil potrebo koncentracije nacionalnih sil v splošnem. Kot naravno pot k temu združevanju, ki je potrebno, da se dobi ne samo številna, nego tudi delovna in za delo sposobna večina, je označil kongres v prvi vrsti koncentracijo demokratskih elementov.

Demokratski klub kot izvrševalec sklepov kongresa zahteva:

da predsednik demokratskega kluba g. Davidović nadaljuje in pospeši pogajanja z vsemi parlamentarnimi skupinami za ustvaritev možnosti za sestavo koncentracijske vlade, ki bo zamenjala sedanjo vlado;

da demokratski predstavniki v vladi v to svrhu zaradi vzpostavit-

ve pravičnih odnošajev in zaradi olajšanja te naloge stavijo na razpolago predsedniku kluba svoje položaje v vladi;

da predsednik demokratskega kluba nadaljuje izmenjavo misli s predstavniki Kmečko-demokratske koalicije, koje načelno soglašanje o nujnosti državnih poslov in o tesnem sodelovanju obeh klubov proži garancijo za delovno sposobnost in vrednost koncentracije.

To soglašanje je potrebno, da olajše apel na one skupine, s katerimi Demokratska stranka že sodeluje v sedanji koaliciji. Tako izvršena izmena misli med parlamentarnimi skupinami naj služi za osnovo pri formalni izvedbi koncentracije potom redne procedure in odlokov poklicanih činiteljev.

Podčrtavajoč nujnost tega posla ponavlja demokratski klub svoj apel vsem parlamentarnim skupinam, da se s strankarsko in osebno poštvalnostjo, ki jo očituje tudi demokratski klub, stavijo v službo naroda in vladarja in združijo svoje najboljšje moči, ki bodo dale vlado, katera bo dala tem nalogam.

Zgodovinska seja demokratskega kluba

Seja je bila le kratka. — Napeto poimensko glasovanje. — Dr. Marinković najavi demisijsko demokratskih ministrov. — Ovacije Davidoviću

Beograd, 1. februarja, p. Prvotno za 5. uro napovedana odločilna seja demokratskega kluba je pričela šele ob 6. zvečer. Seja je bila zelo kratka. Takoj po otvoritvi je poslanec g. Boško Vlajić prečital resolucijo, ki jo je sestavil in sestavljeno predložil g. Davidović.

Pristaši g. Davidovića so sprejeli resolucijo z burnim odobravanjem. Ko se je aplavz poleg, je vstal minister gospod dr. Marinković in v imenu svojih tovarišev izjavil, da resolucije ne more sprejeti. Če pa jo bo demokratski klub osvojil, bo izvajal konsekvenco.

Takoj nato je sledilo poimensko glasovanje. Za resolucijo je glasovalo od navzočih 58 poslancev (trije so bili odsotni) 36, proti pa 21, dočim se je eden glasovanja vzdržal.

Za resolucijo g. Davidovića so glasovali: Ljuba Davidović, Aco Trajković, Boško Vlajić, Vasilije Ognjenović, Benedikt Popović, Vladimir Krstić, Dušan Bujadjićević, Dragutin Mirović, Dragutin Rajković, Dušan Maksimović, dr. Dušan Stević, Krsta Marković, Milan Jurković, Gjorgje Manolević, Gjorgje Pečković, Zilka Rafailović, Velislav Vulović, Izidor Novaković, Milan Grol, Milan Dimić, Milan Ljubičić, Mika Gjorgjević, Mihailo Kujundžić, Mladen Nikolić, Muhamed Hasinbegović, dr. Nikola Skerović, Pera Marković, Petronije Popović, Slavko Dukanac, Svetislav Vučković, Sefedin beg Mahmudbegović, Sava Zarić, Mihailo Dragašević, Serif Bajram.

Proti resoluciji so glasovali: ministri dr.

Aleksander Mijović, dr. Kosta Kumanudić, dr. Vojta Marinković, dr. Grga Angjelinović in dr. Ilija Šumenković; poslanci: Andrija Radović, Jeremija Pavlović, Dragisa Matejić, Dragomir Jovanović, Dimitrije Ivčić, Kosta Timotijević, Laza Radivojević, Gjorgje Popović, dr. Ivan Ribar, Ignat Stefanović, Jeremija Pavlović, Mihailo Milojević, Milan Jovanović, dr. Pavao Čubrovic, Pera Milanović, dr. Slavko Sečarov.

Glasovanje se je vzdržal poslanec Milenko Glišić, odsotna pa sta bila Dragutin Pečić in Radoslav Agatonović.

Rezultat glasovanja je objavil tajnik Boško Vlajić, nakar je zopet vstal zunanji minister dr. Marinković ter izjavil, da bo z ozirom na to, da je bila s sprejemom resolucije g. Davidovića izražena vladi nezaupnica, izvajal konsekvence ter odšel takoj v predsedstvo vlade, da poda ostavko. Demokratski klub je sprejel njegovo izjavo brez komentarjev, nakar je dr. Marinković v spremstvu ostalih demokratskih ministrov zapustil sejo in odšel v vladno predsedstvo.

Zmago g. Davidovića je večina demokratskega kluba pozdravila z burnim aplavzom ter mu prirejala viharne ovacije. Seja kluba je bila nato zaključena, nakar so se poslanci, živahno komentirajoč današnje dogodke, razšli. V vrstah davidovičevcev je zavladalo veliko zadovoljstvo, dočim so pristasi ministrov bili precej poparjeni.

Dr. Korošec se tolaži z novimi volitvami

Porazen vpliv Davidovićeve zmage na klerikalce. — Muslimani zavzamejo svoje stališče danes. — Ovacije g. Davidoviću v Narodni skupščini

Beograd, 1. februarja, p. Očividno zelo porazno je vplival izid glasovanja v demokratskem klubu na klerikalce. G. dr. Korošec je takoj, ko je izvedel za rezultat, odšel v vladno predsedstvo, kjer je dolgo konferiral z g. Vukičevićem. Po poznejši skupni konferenci z demokratskimi in nekaterimi radikalnimi ministri, je odhajajoč iz vladnega predsedstva izjavil novinarjem: »Ostavka še ni podana. Položaj je zelo delikatno.«

Veliko pozornost so vzbudile besede, ki jih je izrekel g. Korošec skupini opozicijskih poslancev: »Danes ste zadnji dan poslanci, ker bo Narodna skupščina razpuščena in razpisane nove volitve.«

Največje zanimanje vlada v političnih krogih za stališče, ki ga bodo zavzeli po odločitvi demokratskega kluba muslimani kot člani Demokratske zajednice. Vaš dopisnik

je nocoj posetil predsednika muslimanskega poslanskega kluba g. dr. Hrasnico ter ga vprašal, kako stališče bodo zavzeli muslimani. Dr. Hrasnica je izjavil, da muslimani službeno o sklepih demokratskega kluba, ki so bili storjeni brez njihove vednosti, še niso obveščeni. Jutri se bo vršila seja muslimanskega kluba, ki bo po zaslišanju poročila dr. Spaha kot predstavnika muslimanov v vladi sklepali o nadaljnjih korakih. Dr. Spaho je imel nocoj dolgotrajno konferenco z g. Vukičevićem in demokratskimi ministri. Po tej konferenci je izjavil novinarjem: »Ostavka še ni, toda situacija je zelo napeta.«

Zadovoljstvo nad odločno akcijo g. Davidovića je prišlo do izraza tudi na večerni seji Narodne skupščine. Poslanci opozicije in pristasi g. Davidovića so mu priredili navdušene ovacije.

Dalekosežne posledice zmage g. Davidovića

Velikanski vpliv glasovanja v demokratskem klubu. — Nočne avdijence na dvoru. — Marinković napoveduje demisijsko demokratskih ministrov, Vukičević pa razpust Nar. skupščine

Beograd, 2. februarja p. Pred demokratskim klubom je vladala že ves popoldan velika gneča. Novinarji in poslanci raznih strank so napeto pričakovali rezultate glasovanja. Navzoči so bili zlasti številni pristasi demokratov iz Beograda, ki so sprejeli vest o izidu glasovanja z navdušenimi ovacijami g. Davidovića. Vest o zmagi g. Davidovića se je bliskovito razširila po vsem mestu in izzvala splošno zadovoljstvo. Zlasti demokratska omladina je navdušeno manifestirala za ujedinjeno demokracijo in prirejala g. Davidoviću, Pribičeviću in Radiću viharne ovacije.

Tudi v vrstah radikalnih nezadovoljnih se so sprejeli vest o lepi zmagi g. Davidovića z velikim zadoščenjem. Dr. Marinković je odšel iz kluba takoj v min. predsedstvo, kamor je kmalu nato prispel tudi g. Vukičević. Odhajajoč iz kluba je g. dr. Marinković izjavil novinarjem na vprašanje, ali bo podal ostavko in kako jo bo motiviral: »Sedaj grem k min. predsedniku, da mu sporočim sklepe kluba in mu izročim ostavko. Motivacijo bom sestavil sporazumno s svojimi tovariši.« Slično so se izjavljali tudi vsi ostali demokratski ministri.

G. Vukičević se je mudil med sejo demokratskega kluba v predsedstvu radikalnega kluba. Ko je izvedel za rezultat glasovanja, se je takoj podal v min. predsedstvo. Odhajajoč iz Narodne skupščine je izjavil vašemu dopisniku, ki mu je sporočil rezultat glasovanja: »Službeno mi sklepi demokratskega kluba še niso znani. Svoje stališče bom odredil šele potem, ko dobim avtentično obvestilo.«

V min. predsedstvu se je vršila dolgotrajna konferenca med demokratskimi ministri, min. predsednikom, dr. Korošcem in dr. Spahom. Konferenca je trajala skoraj celo uro. Po konferenci je odšel g. Vukičević na dvor, demokratski ministri pa so imeli nato še posebno konferenco.

Odhajajoč iz dvora, kjer se je mudil 20. minut, je g. Vukičević novinarjem, ki so ga radovedno pričakovali, na vprašanje, ali so demokratski ministri že podali ostavko, odgovoril: »Ostavke še nimam. Doslej mi jo še niso izročili. Sicer pa bomo šele videli.«

Z dvora je odšel g. Vukičević takoj domov. Kmalu nato je odšel v avdijenco na dvor tudi g. dr. Marinković. Avdijenca je trajala pol ure. Nato se je vrnil v vladno predsedstvo, kjer je nato pozno v noč razpravljaj s svojimi tovariši o nadaljnjih korakih. Demokratski ministri so bili očividno zelo razburjeni, ko so okrog pol 11. odhajali iz vladnega predsedstva. Dr. Marinković je na številna vprašanja novinarjev kratko izjavil: »Za danes končano. Moji tovariši so me pooblastili, da sestavim besedilo ostavke in sestavim motivacijo. Tekom jutrišnjega dne bomo vsi štirje podali ostavko.«

Pozno ponoči izve vaš dopisnik, da delajo režimovci z vsemi silami na to, da bi demokratski ministri ne podali ostavke. G. Vukičević hoče še enkrat poskusiti, da reši situacijo z rekonstrukcijo vlade in s pritegnitvijo kake nove parlamentarne skupine. Poskusiti hočejo zopet, da pridobi HSS za vstop v vlado. Če pa bi to ne uspelo, se v ožji okolici g. Vukičevića z vso resnostjo zatrjuje, da bo g. Vukičević že jutri predložil kroni razpust Narodne skupščine in razpis novih volitev. G. Vukičević je namigaval na to tudi po svoji večerni avdijenci v dvoru.

Koalicija vztraja ob strani g. Davidovića

Razprava o demokratski resoluciji na seji kluba KDK. — Faktično že obstoja unija demokracije. — Pri eventuelnih volitvah bi nastopila demokracija po vsej državi enotno

Beograd, 1. februarja. V vrstah Kmečko-demokratske koalicije so sprejeli vest o zmagi g. Davidovića z velikim odobravanjem. Takoj po seji demokratskega kluba se je vršila seja kluba koalicije, na kateri je bila prečтана resolucija demokratskega kluba, gospoda Pribičević in Radić pa sta podala svoje komentarje. Poslanci koalicije so prirejali g. Davidoviću viharne ovacije. Po naročilu kluba sta takoj nato posešla poslanka gg. dr. Kramer in Vilder g. Davidovića v predsedstvu demokratskega kluba in mu sporočila pozdrave Kmečko-demokratske koalicije ter ga obvestila o tem, kako je klub KDK sprejel njegovo odločno in državniško akcijo. G. Davidović je bil vidno vzradoščen in je izrazil željo, da bi se jutri dopoldne sestal z gg. Radićem in Pribičevićem, da se z njima razgovori o nadaljnjih korakih.

Beograd, 1. februarja, p. Po seji demokratskega kluba se je ob pol 7. zvečer vršila seja kluba Kmečko-demokratske koalicije, da zavzame svoje stališče z ozirom na sklepe demokratskega kluba. Po seji je ugleden član KDK izjavil vašemu dopisniku:

»Ko je bila prečтана na današnji seji resolucija demokratskega kluba, zlasti odstavek o odnošajih do Kmečko-demokratske koalicije, je ves klub z viharnim aplavzom in navdušenimi klici g. Davidovića izrazil svoje zadovoljstvo. To je bil obenem odgovor na vprašanje, kako stališče bo zavzela KDK po odločitvi v demokratskem klubu.«

»Splošno se je naglašalo, da je s to resolucijo ustvarjena nova situacija, ki jo je treba v prvi vrsti pozdraviti zaradi tega, ker je jasno formulirala odnošaje naše koalicije do velike in najboljšje srbijske stranke. V resoluciji naši predlogi sicer niso sprejeti v celoti in

Kaj pravijo radikali

Beograd, 1. februarja, p. Ugleden radikalni prvak je o rezultatu današnjega glasovanja v demokratskem klubu izjavil vašemu dopisniku: »Resolucija demokratskega kluba prinaša neizgovorno vladno krizo. Nam te slabe vlade ni žal. Prepričani smo, da bo moral g. Vukičević po ostavki demokratskih ministrov podati ostavko celokupne vlade.«

G. Vukičević pa je odhajajoč domov izjavil novinarjem, ki so ga obkolili s številnimi vprašanji: »Jaz vam sedel ne morem še ničesar povedati. Kako se bo razvijala situacija bom videl šele potem, ko se bom razgovoril s svojimi tovariši v vladi.«

Proračunski ekspozije finančnega ministra

Optimistično presojanje našega gospodarskega in fin. položaja

Narodna skupščina je na včerajšnji dopoldanski seji začela razpravo o proračunu. — Škandal na šolah. — Sprememba zakona o samoupravah

Beograd, 1. februarja p. Seja Narodne skupščine se je pričela danes ob 10. dopoldne. Po izvršenih formalnostih so Stepan Radić in Vukobratović predložili imenu KDK mino resolucijo, s katero se zahteva

otvoritev potrebnih kreditov za kurivo in razsvetljavo šol

v Hrvatski, Slavoniji, Dalmaciji in Sloveniji. Radić je utemeljeval nujnost te resolucije in ugotovil žalostno dejstvo, da so 1. februarja v glavnem mestu Hrvatske, v Zagrebu ostale šole brez razsvetljave in ker tudi kuriva nimajo, so se morale zapreti lista usoda proti tudi šolam v drugih krajih.

Predlog St. Radića je podpiral tudi posl. prof. Ljubomir Maštrović (HSS) nakar je posl. Večeslav Vilder (SDS) povdarjal da je zapiranje šol naravnost strašna obdoba v naši državi. V zapadnih krajih države nimamo niti najpotrebnejših sredstev za šolstvo in se morajo zbirati milodari za kredo, gobe, kurivo in druge šolske potrebine. Posl. Vilder je ostro kritiziral metodo dela, ki je brez vsakega sistema in načrta. Navedel je značilni primer, ki se je pripetil na beograjski železniški postaji, kjer lokomotive niso mogli pripraviti, ker jim občina zaradi neplačane takse ni hotela dati vode. Lokomotive so morale iti v Zemun po vodo. To je bilo za našo državo, ki se pri nas dela. Žalostno je, da se dogajajo taki škandali na naših šolah, baš v času, ko se prosvetni minister vsesilniški profesor.

Mato je govoril radikalni poslanec Milan Kostić, za njim pa prosvetni minister dr. Kumandur, ki je izjavil, da je že zahteval potrebne kredite za vse kraje. Pri glasovanju je večina sprejela nujnost predloga, nakar je prešla Narodna skupščina na dnevni red.

razprava o zakonskem predlogu za izpremembo čl. 89. in 90. zakona o sreski in oblastni samoupravi.

Predlagana izprememba je bila sprejeta soglasno s 157 glasovi in se sedaj prvi odstavek čl. 89 glasi: »Oblastni odbor ima najmanj tri in največ pet članov. Drugi odstavek čl. 90 se izprememi glasi: »Aktivni državni uradniki, učitelji, predsedniki ter tainiki občinskih odborov in sploh samoupravnih in občinskih uradnikov ter občinski odborniki s plačo ne morejo biti istočasno tudi člani občinskih odborov niti člani občinske kontrole. Ako med oblastnimi poslanci ni primerljivih ljudi za predsednika in članke občinskega odbora in občinske kontrole, se morejo na ta mesta izvoliti tudi primerne in spodobne osebe izven občinske skupščine.

Kot naslednja točka je prišla na dnevni red

razprava o proračunu

Namestnik finančnega ministra, minister trgovine dr. Spaha, je podal obširen

ekspozice o proračunu.

Izjavil je med drugim: Redukcije, ki jih je izvršil finančni odbor pri proračunu države uprave, znašajo 8.303.047 Din, pri proračunu državnih gospodarskih podjetij 2.870.977 Din skupno 11.174.024 Din. Tekom debate v finančnem odboru se je pokazala potreba, da se nekateri predvideni državni izdatki povišajo. To se je storilo zlasti v proračunu notranje ministrstva zaradi javne varnosti na luku. Ta povišek je absorboval skoraj vse prihranke, ki jih je izvršil finančni odbor. Celokupni izdatki splošne države uprave znašajo potemtakem 7.489.658.059 izdatki državnih gospodarskih podjetij pa 4.691.981.023 Din.

Manjša izprememba v proračunu dohodkov so bile storjene pri ministrstvu za pošto in brzojavo. Pri ponovni kalkulaciji dohodkov te panoge državne uprave, ki se čimdalje bolj razširja, je bil dosežen povišek dohodkov za 25 milijonov, tako da znašajo sedaj celokupni dohodki splošne države uprave 7.484.782.000 Din, dohodki državnih gospodarskih podjetij 6.289.651.683.

Proračunski deficit znaša 4.856.059 Din. K tej vsoti pa je treba pristeti 173.322.182 Din, katere bo finančno ministrstvo kot državno dotacijo izločilo samoupravam. V amandmanu k čl. 2, ki je bil predložen finančnemu odboru, ki pa se ni sprejel, se bo ta vsota zvišala na 179.312.588 Din, tako da bo znašal skupni deficit predloženega proračuna za leto 1928-29 184.186.647 Din.

Izvršene redukcije v proračunu državnih izdatkov niso mogle pokriti proračunskega deficita, posebno ne zaradi novih potreb, katere je bilo treba v proračunskem predlogu zadovoljiti. Razen tega pa se tudi dohodki niso smeli predvideti v oni višini, kakor v proračunu za tekoče leto.

Na neposrednih davkih in dokladah je bilo v prvih osmih mesecih tekočega proračunskega leta, t. j. od 1. aprila do konca novembra 1.927 vplačano 1.143.149.785 Din, dočim je bilo za ta čas po proračunu določeno 1.137.500.399 Din in je bilo torej plačanih 5.649.306 Din več.

Na takšah je bilo v prvih devetih mesecih tekočega proračunskega leta vplačanih 746.260.530 Din, dočim je bilo za ta čas določeno v proračunu 796.485.006 Din in se je torej vplačalo 50.224.476 Din manj. Z ozirom na to stanje se more pričakovati, da se bo za vse tekoče proračunsko leto dosegla vsota 995 milijonov Din, dočim je v predlogu proračuna za leto 1928-29 predlagano 1.055.180.000 Din.

Na trošarinah se je v prvih devetih mesecih v tekočem proračunskem letu od 1. aprila do konca decembra 1927 vplačalo 550.250.541 Din, dočim je bilo za ta čas po proračunu določena vsota 566.332.506 Din, torej se je vplačalo 16.081.965 Din manj. Z ozirom na to stanje se more pričakovati, da se bo za vse tekoče proračunsko leto dosegla vsota 733.667.388 Din, dočim se v proračunskem predlogu za leto 1928-29 predlagala 813 milijonov. Na carinah je bilo v prvih devetih mesecih tekočega proračunskega leta od 1. aprila do konca decembra vplačano 1.280.251.588 Din, dočim je bilo za ta

čas v proračunu določeno 1.266.450.004 Din in se je torej vplačalo 14.101.584 Din več. Z ozirom na to stanje se more pričakovati, da se bo v vsem proračunskem letu dosegla vsota 1.707.302.108 Din, dočim je v proračunu za leto 1928-29 določeno 1.588.200.000 Din.

Izgotovljena je uredba o reorganizaciji finančnega ministrstva in ostalih finančnih ustanov v vsej državi. Poleg splošnih koristi, ki jih bo prinesla ta unifikacija finančne uprave, bo brez dvoma imela ugoden vpliv tudi na predpisovanje davkov in izenačenje državnih davkov, kakor tudi na uspešnejše pobiranje državnih dohodkov.

Prav tako je pripravljen predlog uredbe o osnovevanju pokojninskega fonda za vdove in sirote državnih uslužbencev, ki ima namen izdatke za pokojnine državnih uslužbencev znatno zmanjšati.

Vrše se tudi priprave za ukinjenje odvisnih fakultet. Izdeluje se zakon o univerzah, s katerimi se bo to vprašanje definitivno rešilo. Vlada želi predvsem, da reši to vprašanje Narodna skupščina z zakonom. Za slučaj, da bi ta zakon ne bil pravočasno sprejet, je bila v finančni zakon ustavljena določba, naj takoj po sklepu šolskega leta 1927/28, ministrski svet določi, katere fakultete, v katerem času in na kak način se imajo ukiniti na univerzah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Ta sklep se bo izdal v sporazumu s finančnim odborom. Prav tako je ustavljena v finančni zakon določba, po kateri se ima izvršiti redukcija števila gimnazij.

Pred Narodno skupščino se nahaja zakon o ureditvi sodišč, po katerem se ima število kolegialnih sodišč zmanjšati ter izvršiti spojitve oddelkov kasacijskega sodišča. Čeprav se s tem zakonom določa znatno zboljšanje materialnega stanja sodnikov, smemo vendar upravičeno pričakovati, da bo rezultat ureditve teritorialne pristojnosti sodišč in spojitve oddelkov kasacijskega sodišča zmanjšanje izdatkov tudi v tej panogi državne uprave.

Revizija draginskih doklad sivečnikom vseh veroizpovedi, se bo izvršila tekom prihodnjega proračunskega leta in so bili v tem namenu tudi zmanjšani krediti v predloženem proračunu.

Spriča naša težnja, da se zmanjšajo davčna bremena, moramo imeti na umu, da ni izključeno nadaljnje povečanje državnih izdatkov, od katerega more priti pri ureditvi naših še neurejenih dolgov. Z v tem proračunskem predlogu je na račun anuitet za naše predvojne in povojne dolgeve določena

Podrobna razprava o davčnem zakonu

Popoldanska seja Narodne skupščine. — Tudi novi davčni zakon še ne prinaša resničnega izenačenja. — Manifestacija za g. Davidovića

Beograd, 1. febr. p. Seja Narodne skupščine se je popoldne pričela ob 17 in sicer s podrobno razpravo o prvem poglavju davčnega zakona. Debatu je otvoril posl. Juraj Demetović, ki je uvodoma podal kratko zgodovino davčnega zakona ter utemeljeval potrebo in možnost, da se davki izenačijo že z novim proračunskim letom, t. j. s 1. aprilom 1928. V nadaljnjih izjavah je govornik z drastičnimi primeri slikal sedanje davčne krivice in neenakosti ter na podlagi uradne statistike dokazal koliko so takozvani prečanski kraji hujše davčno obremenjeni kot Srbija in Crna gora. Njegov obsejni in temeljit govor je napravil na vladinove porazne utise, njegova pravilna izvajanja pa niti poslancev SLS, dasi se izdajajo za zaščitnike pod davčno neenakostjo trpečega slovenskega ljudstva, niso ganila. Za posl. Demetovića je govoril poročevalec večine, radikal Gjuro Janković, ki je zagovarjal predloženi načrt s frazami. Opozicija je govorniku ugovarjala z medicini, češ, da je to kar on govori le poezija in da bo realni rezultat

Gibanje SDS v ljubljanski oblasti

Pretekli teden so se vršili občni zbori krajevnih organizacij v Smarju, Radomljah, Lescah in Dvoru pri Zuzemberku; dalje občni zbor Političnega društva za Krakovo-Trnovo in Ljubljani ter sreska seja v Zidanem mostu.

V Radomljah je bil občni zbor dobro obiskan. Poročilo o političnem položaju je podal sreski tajnik, o delu v preteklem letu pa so poročali ostali funkcionarji krajevnih organizacij. Med slučajnostmi se je razvila debata o lokalnih potrebah in željah, katere so se udeležili skoraj vsi navzoči.

V Smarju je bil občni zbor prav dobro obiskan. Poročilo o funkcionarjev in sreskega tajnika so sledili navzoči z zanimanjem in končno izrekli zaupanje vodstvu stranke, ki je stopilo v sodelovanje z Radićevim stranko in Slovensko kmečko stranko, ker vidijo v tem uresničenje dolgotrajnih želj celokupnega našega naroda po zboljšanju razmer.

Na Lescah se je vršil dobro obiskan občni zbor kraja, organ, kjer je bil za novega predsednika izvoljen gosp. Pavel Olip. Politično poročilo je bilo z velikim zanimanjem sprejeto in soglasno odobrena taktika vodstva v Beogradu. Po obnem zboru se je vršilo predavanje o doživljajih prvega paažirakega poleta; predavanje je pojasnjevalo mnogo lepših sklopičnih slik.

V Dvoru pri Zuzemberku je bil občni zbor sljano obiskan. Po poročilih dosedanjih funkcionarjev, ki so bili sprejeti z navdušenjem, se je vršila poučna kinopredstava, kateri so sledili navzoči z velikim zanimanjem in odobravanjem. Izrečena je bila želja, da se silnice privede, ki narod vzgaja in poučuje, češče ponova. Tajništvo SDS in Zvezi kulturnih društev, ki gre draga volje s svojimi predavatelji organiziranim na roke, je bila izrečena zahvala.

Sreski seji v Zidanem mostu so prisostvo-

vsota 807.586.388 Din, torej za 286.636.965 Din več, kakor v tekočem letu.

Na monopolih se je v prvih sedmih mesecih tekočega proračunskega leta (od 1. aprila do konca oktobra 1927) vplačalo 1 milijardo 424.208.178 Din, dočim je bilo za to stroko v proračunu določena 1.827.635.749 Din in se je plačalo torej 96.887.428 Din več. Z ozirom na to stanje se more pričakovati, da bo znašala ta vsota za vse tekoče proračunsko leto 2.441.182.590 Din, dočim je v novem proračunu določena samo vsota 1 milijarda 757.292.127 Din.

Če primerjamo številke doseženih proračunskih dohodkov zadnjih mesecev tekočega proračunskega leta z onimi v predlogu novega proračuna, je razvidno, da ocena dohodkov v proračunskem predlogu niti malo ni pretirana in da se bodo z ozirom na to predlagani dohodki tudi dosegli in da pri izvrševanju proračunskih državnih izdatkov ne bo treba iskati drugih sredstev za pokritje. Izdatki državnega gospodarstva, oziroma državnih gospodarskih podjetij, se bodo izplačevali iz dohodkov teh podjetij.

Gospodarska depresija, ki je nastala lanske leto zaradi naše, je povzročila tudi padež izvoza ter zmanjšanje konzuma na domačem trgu. V izvozi trgovini pa je v glavnem vplivala na cerealijski in industrijski lesa. Zaradi močnega padanja konzuma v državi je došlo do gospodarske stagnacije, ker se je zmanjšala kupna moč širokih množic. Za sedaj ne postojte nobene indikacije, da se bodo pojavila kakršnakoli večja motenja v naši gospodarski in finančni situaciji. Niti na denarnem trgu. Za ugoden razvoj gospodarskih razmer bo pripomogla naša zunanja politika z zaključitvijo trgovinskih pogodb z onimi državami, na katere je navezan naš izvoz.

Naše finančno stanje se popravlja, kar se vidi tudi iz kurza naše valute na mednarodnih borzah. Dinar ni v tekočem letu utrpel nobenega padeža niti se ni njegova vrednost izpremenila. Njegovo stanje je stacionirano pri eni in isti točki.

Položaj dinarja je tem ugodnejši, ker se državna blagajna za pokritje izdatkov poslužuje edino dobljenih državnih dohodkov, tako da se državni dolgovi pri Narodni banki ne povečujejo.

Po ekspoziciji ministra dr. Spaha je bila seja zaključena in prihodnja napovedana za danes ob 4. popoldne, ko se je pričela razprava o davčnem zakonu. Proračunska razprava se bo nadaljevala jutri dopoldne.

novega davčnega zakona povsem drugačen. Tretji govornik dr. Krajač je v krajšem izjavljanju pokazal na nekatere uprav kriče, če ne bi bil predložen zakon. Kot značilno je navedel, da izhaja iz dosedanjih uradnih statistik, da se v prečanskih krajih davki vrtili celo več kakor so bili proračunani, dočim se je v Srbiji, Crni gori plačalo za 260 milijonov manj. Izenačenje davkov bo torej predvsem problem, kako se bodo davki v posameznih pokrajinah odmerjali in izterjevali.

Ko je posl. dr. Krajač zaključil svoj govor je predsednik izjavil, da se bo prihodnja seja vršila šele v petek ob 9. dopoldne zaradi jutrišnjega praznika. Obnem je skupščina odobrila dogovor šefov parlamentarnih skupin, naj se vrši odslej vsak četrtek interelacijski dan.

Čim je predsednik zaključil sejo, so prisotni poslanci pritrdili Ljubi Davidoviću viharne ovacije, pri čemer so klicali: »Živela demokracija!«, »Živel kralj!« »Dol s policajci!«, je dodal Stepan Radić.

vale vse krajevne organizacije laškega sresa po svojih delegatih. Zborovanja se je udeležil narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko, ki je viharno ozdravljen poročal o poteku političnega življenja v Beogradu. Po njegovem referatu se je razvila debata, med katero so prosile Trbovlje gosp. poslancu, da se zavzame za pravično in ugodno rešitev pravilnika bratovske skladnice, dalje Laško za podporo v zadevi dograditve novega vodovoda in Zidani most za ureditev vprašanja inozemskih centnikov. Kraj, org. Mariza Gradec poročal, da se je organizacija močno utrdila in razvila v veljaven in vpliven faktor v kraju; Hrastnik zaznamuje radi požrtvovalnosti svojih lokalnih delavcev neprestano nove uspehe in povdarja, da bo stvar za stranko tem bolj, čim aktivneje in uspešneje se bodo poslanci zavzeli za ureditev problema bratovske skladnice, kjer naj se pritegne predvsem tudi TPD, da prispeva k sanaciji. Kraj organ. Luka pri Zidanem mostu je po enoletnem obstoju dokazala upravičenost svoje ustanovitve in zrasla od 7 na 53 članov. Tudi Smarjeta je narasla na preko 60 članov in se uveljavlja v gospodarskem in lokalno političnem oziru; ravno tako se je izredno ojačala kraj. organ. Rečica. Poročila in želje organizacij so bile vzete z odobravanjem na znanje, nato je bil izrečen absolutni dohodki predsedniku odbora s posebno zahvalo predsedniku gosp. Vitičarju. Ki se poslavlja in odhaja na svoje novo službeno mesto v Zemun. Za novega predsednika je bil med ovacijami izvoljen gosp. župan dr. Franjo Roš iz Laškega.

Končno omenjamo še lepo uspehi občni zbor ljubljanskega Političnega društva za Krakovo - Trnovo, ki je bil mnogobrojno obiskan in na katerem je poleg poročil funkcionarjev poročal o političnem položaju gosp. direktor Anton Jug. Njegova izvajanja so našla odmev v prisotnih in vedno do soglasnega zaključka, da bo politično društvo tudi v bodoče zastaviti vse sile, da svoje vrste čim bolj ojača.

Kmečko-demokratska koalicija odobrava resolucijo

Stepan Radić o pomenu in posledicah resolucije

Intimni stiki med skupino g. Davidovića in KDK. — Ako se gospod Vukičević ne bo umaknil, bo padel v Narodni skupščini. S. Pribečević o grožnjah z volitvami

Beograd, 1. februarja, p. Po nocojšnji konferenci z g. Pribečevićem je gospod Stepan Radić dal novinarjem sledečo izjavo:

Resolucija, ki jo je sprejel demokratski klub, je odločen in jasen izraz razpoloženja v tem klubu. Resolucija sicer ne zahteva izrecno, naj se takoj osnuje enoten parlamentarni klub, vendar pa so važni trije momenti. Resolucija ugotavlja:

1.) da je položaj resen in težaven, kakor ga je označil že tudi kongres demokratske stranke,

2.) da je tega kriva sedanja vlada, kar predstavlja nezaupnico sedanjemu režimu in

3.) da je potrebna koncentracija vseh narodnih sil in potrebno tudi ujediničenje demokracije.

Politični značaj te resolucije pa je zlasti v tem, da označuje Kmečko-demokratsko koalicijo kot oni politični faktor, ki je ima točno izdelan program za tako koncentracijo, in da torej služi KDK kot osnova za to koncentracijo. Pri tem je mišljeno naše pismo, ki smo ga dne 22. oktobra l. l. poslali g. Davidoviću, in so mišljeni vsi naši zadnji politični razgovori, ki so se vršili med gg. Davidovičem, Pribečevićem, Joco Jovanovičem in menoj. Ti razgovori so dovedli do tako intimnih odnošajev, da je g. Davidović lahko brez pridržka in s popolnim zaupanjem izjavil svojim pristajšem, da je Kmečko-demokratska koalicija tako močan faktor s popolnoma identičnim programom, da o kakem

umiku ne more več biti govora.

G. Radić je nato obširno govoril o programu KDK, ki gre za tem, da popravi predvsem krivice, ki jih je zagrešil sedanji režim. »Vi bi gotovo tudi radi vedeli, kaj bo sedaj, g. Vukičević bo na vsak način skušal zadostiti zahtevam demokratskega kluba, potem rekonstrukcije vlade in ne bo hotel sprejeti ostavke demokratskih ministrov, ker bi rad bil despot.«

»Pravijo, da so demokratski ministri že umaknili svoje ostavke.« je pripomnil eden izmed novinarjev...

»Prav rad verjamem.« je odvrnil gospod Radić, »da jih bo g. Vukičević na to nagovarjal. Toda g. Vukičević mora računati tudi s tem, da bomo mi zrušili vladu v Narodni skupščini. Naj poskusijo karkoli, mi ga bomo vrgli tako, da bo doživel to, kar je zaslužil.«

V tem je prišel k skupini tudi gospod Pribečević, ki je novinarjem izjavil: »Ker nas plašijo z volitvami, lahko zapišete, da se mi volitev ne bojimo. Če bi res prišlo do razpisa volitev, bo ujediničenja demokracija v vsej državi nastopila z enotno listo.«

G. Radić pa je nadaljeval: »Vsem onim demokratskim poslancem, ki so glasovali za resolucijo g. Davidovića, bomo na vsak način zagurali mandata, ker so danes pokazali, da imajo smisel za potrebe naroda.«

V daljšem razgovoru je g. Radić naglašal, da je tudi mnogo radikalov, ki jih ni izvolila policija in ki bodo podpirali demokracijo v njeni pravični borbi.

Pred volitvami na Poljskem

Koncem februarja se vrše na Poljskem volitve v parlament. Rok za vlaganje kandidatnih list je potekel že 24. januarja, tako da je razporeditev bojnih front zaključena. Kakor se je že poročalo, nastopa to pot 33 list, dočim jih je bilo v zadnjih sejmskih volitvah v novembru 1922. vendarle samo 22. Stranke kažejo tedaj letos še večjo razcepljenost nego pred petimi leti, kar zanje gotovo ni ugodno, ker volilni red tudi na Poljskem favorizira večje stranke.

Vsi komentariji volilne situacije na Poljskem naglašajo, kako težko se je orijentirati v njej, posebno pa, kako težko je na osnovi sedanjega razpoloženja in stanja postaviti prognozo, ki bi količjak mogla računati da je osnovana na zanesljivih temeljih. Ne le da je od zadnjih volitev preteklo že mnogo časa in da bi bila vsaka prognoza, ki bi upoštevala v prvi vrsti zadnje volilne rezultate, skrajno nezanesljiva. V splošnem se trdi, da se je v občinstvu tekom zadnjih let izvršil zelo opasen preokret na levo. V tem pogledu soglašajo vsi popisi razpoloženja v poljskem javnem mnenju in zdi se, da v toliko prognoze ne morejo zgrešiti in da je v novem sejmju pričakovati izdatnega ojačenja poljskih levčarskih strank. Vrh tega prihaja zelo v poštev tudi moment, da gre levica v volitve mnogo bolj kompaktno, nego desnica, manj razcepljena, kar je spričo volilnega reda precejšnjega pomena.

Sicer pa je razporeditev političnih sil na Poljskem danes v bistvu drugačna nego pred petimi leti, ker obvladuje sedaj situacijo volilna parola za Pilsudskega in proti njemu. Pilsudski se udeležuje volilne kampanje indirektno; njegovi prijatelji in pristaji so osnovali »Nestranskarski blok« sodelovanja z vlado, ki vodi volilno propagando za sedanji režim. V tem bloku sodelujejo vsi predstavniki sedanje vlade, ministri, generali, med njimi z vilenske afe-re znani Zeligowski, brat Pilsudskega in mnogi drugi odlični predstavitelji magnatov, industrijevcev ter finančnikov, pa tudi bolj levčarsko orijentiranih drugih posameznikov. Geslo tega bloka je boj zoper partizanski režim, zoper prevladovanja strankarstva sploh, zahteva po povečanju moči vlade, češ, da je baš dejstvo preslabše eksekutivne oblasti nekdaž upropastilo Poljsko. Spričo splošne diskreditacije parlamentarizma in averzije proti profesionalnim politikom je pričakovati, da bo precejšen del volilcev glasoval za liste bloka, ali močno je dvomiti, da bi se zanje izjavila večina. Pilsudskemu se je posrečilo oslabilo poglavitne nasprotnike, konservativno desnico, in jo razcepiti ter pritegniti posamezne skupine in frakcije iz desničarskih strank na svojo stran.

Levica gre v boj v dosti konsolidirani obliki; njeno jedro tvorijo socialisti in radikalni kmetje; njihov glavni boj pa se obrača zoper komuniste.

Kot posebna večja skupina nastopa v volilnem boju manjšinski blok. Vendar se ni posrečilo sestaviti skupnega bloka vseh manjšinskih skupin, oziroma strank, tako da se pričakuje, da bodo manjšine v primeri z zadnjimi volitvami prišle oslabiljene v novi sejm. Blok so sklenile manjšinske skupine Ukrajincev,

Belorusov, židov in Nemcev, toda ne vseh; »Hromada«, organizacija več ali manj komunističnih Belorusov mu ne pripada, prav tako tudi ne velik del židov, namreč socialistične organizacije v Galiciji; nemški socialisti v Sleziji in Lodzu so napravili volilni pakt s poljskimi socialisti in Litavci za volitve principielno niso postavili kandidatur, ker jih ne priznavajo iz državnopravnih pridržkov.

V tej veliki desorijentaciji politiske notranje politike se ne da niti približno sklepati na moč posameznih blokov in strank. Ali eno naglašajo vsi poznavalci Poljske; naj Pilsudski dobi večino, ali ostane v manjšini, — režima ne bo izpuštil iz rok. Svoj program namerava izvesti do kraja v vsakem slučaju, ali s parlamentom ali proti njemu; velika reforma ustave ostane vsekakor poglavitna naloga, ki si jo je postavil Pilsudski. Volilni rezultati bodo mogli samo ali pospešiti ter poenostaviti notranji razvoj, ali pa vznemiriti duhove še bolj nego doslej, ne da bi mogli izvesti sedanji bolj ali manj prikriti diktaturi krmišil iz rok. Teh svojih načrtov vladni blok prav nič ne prikriva in zato nekateri pričakujejo, da bo velik del volilcev uvaževal ustvarjeno politično stanje ter tako pripomogel k notranji konsolidaciji. Seveda, točen odgovor na ta vprašanja bodo mogle dati šele volitve same.

STAVKA V BARCELONI

— Pariz, 1. febr. Od španske meje poročajo, da je v Barceloni izbruhnila velika stavka.

ARGENTINA IN DRUŠTVO NARODOV

— Buenos Aires, 1. febr. Zunanji ministar, ki se je povrnil s svojega potovanja po Evropi, je izjavil, da se mora Argentina na vrniti v Društvo narodov.

MILIJNSKO POSOJLO NEMSKIH DRŽ. ŽELEZNIC

— Berlin, 1. febr. Državne železnice so najele pri berlinskih bankah 100 milijonov mark posojila.

Dve smrtni nesreči

Tržič, 1. februarja

Danes so našli mrtvega pri mostu za tunelom proti Bornu v strugi Bistrice posestnikovega sina Ivana Primožiča iz Doline, ki je odšel v nedeljo od doma in se ni nato več vrnil. Zločin ali uboj je skoro izključen in se je najbrže pripetila nesreča, kakršna se je na dotičnem kraju zgodila že večkrat.

Trile so se že namreč prav na tem mestu ubili zaradi zimske poldice in tako nesreča se je bržčas pripetila tudi nesrečno mladeniču, ki je prežgalozil zatisnil svojo mlade oči. Na omenjenem mestu je namreč hud klanec, kjer zelo rado spodrsne. Prva podobna nesreča, ki jo zahtevala smrtno žrtev, se je baš na tem mestu zgodila leta 1889.

Tudi mladenič Ivan Arnež, ki je lanske leto komaj zapustil šolo, je podlegel podobni nesreči. Pred 14. dnevi je pri sankanju priletel v ojarjo in se na videz neznamo poškodoval. Dečko se za poškodbo ni zmenil in je šel že drugega dne, kot navadno, na delo v predilnico. Boječine v trebuhu pa je mislo hotelo poneti. Moral je k zdravniku, ki ga je takoj poslal v ljubljansko bolnico, kjer je po nekaj dneh umrl.

Naši kraji in ljudje

Spominu Valentina Vodnika

Ob 170 letnici rojstva.

3. svečan! Ko so leta 1858. praznovali Slovenci 100 letnico rojstva svojega prvega pesnika, je slavnostni govornik dr. Lovro Toman ob velikemu navdušenju zbrane družbe na pesnikovem rojstnem domu izjavil, da bi morali slaviti vsako leto ta dan, ko so rojenice položile pri Zibertu v Šiški v zibelko

narodnega pevca. Takrat, ko je bil naš slovenski Parnas — razen zatajenega pesniškega genija — še skoraj prazen, je bila taka namerna razumljiva in upravičena. Danes, ko imamo v letu mnogo podobnih dni, se zdi odveč.

Letos mine 170 let od onega 3. svečana. Če se bomo mi drugi le mimogrede spomnili rojstnega dne našega prvega pevca, ga bo proslavil njegov rojstni kraj s primerno slavnostjo in pri tem se mu bodo v duhu pridružili vsi, ki se zavedajo važnosti njegovega dela v slovenski kulturi. 3. svečan pa bi mogli Slovenci praznovati vsako leto najprimerneje, ako bi ta dan proglasili za dan Vodnikove družbe, t. j. da bi ravno v tem času počastili spomin Vodnikovega rojstva z delom za slovensko knjigo in za povzdigo pesnikovega cilja med narodom. 170 let je od njegovega rojstva in več kakor 100 let od njegove smrti, n vendar čutimo, da šele danes uresničujemo v svobodni državi njegov prosvetni program. 3. svečan nas spominja onih malih začetkov, iz katerih smo vzrastle.

Vodnikovo ime je kakor svetla luč, ki je šla skozi stoletja od Ilirije do Jugoslavije. Ko so l. 1858. slavili njegovo 100 letnico, je slavlje trajalo tri dni. Na svečnicu je bila velika slavnost v Čitalnici, ki je bila samo priprava za drugi glavni dan. Skromne so bile naše sile pred 70 leti. Danes smo daleč od onih prili poskusov narodnih besed — a 3. svečan nam mora biti tudi še danes t. j. kratko svečan spomin. Ako zanj ni treba velikih slovesnosti, je prav, da se ga spominimo, pa naj bo 170. ali katerikoli s tem dnevem se nam zasmeje skozi zgodovino prijazno lice našega pesnika, ki je znal tako srčno domače izpregovoriti svojemu neukemu narodu ob času, ko so bila naša polja še nezorana pa je šla že preko sveta velika pomlad narodov.

Ako sedanes ob 170 letnici spomnimo Vodnika, mislimo pri tem predvsem na naše življenje in v njem bo ostalo ime pesnika čuvano z delom, ki ga vršimo v tem imenu. Zato naj bo letos in vsako leto Vodnikov dan — 3. svečan — posvečen njegovi družbi in ne bo se moglo reči, da Slovenci ne slavimo svojih velikih mož.

Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada

Splošno je že znano, v kakih težkočah se nahaja naša mlada Alma mater. Njena lastne strehe, prostori, ki so ji na razpolago, postajajo preozki za njen naravni razvoj, krediti pa se bolj in bolj manjšajo. To je dalo univerzitetnim krogom povod, da stopijo neposredno pred slovenski narod z apelom, z idejo, da naj narod pokaže tudi z žrtvami, koliko mu je na neokrnjeni univerzi v Ljubljani.

Namen društva, čigar ustanovni občni zbor se bo vršil v bližnji bodočnosti, je: širiti zanimanje za slovensko univerzo med širokimi plastmi naroda ter tolažiti njen pomen in njeno delo. Društvo naj nabira ustanovno glavnicu za »Narodni univerzitetni zaklad«, ki naj služi za izpolnjevanje naše univerze. Tozadevno bi šlo torej za ustanovo. Društvo naj bi pa v izjemnih slučajih ljubljansko univerzo z razpoložljivimi sredstvi tudi neposredno dejansko podpiralo. V tem smislu bi bil namen društva izpolnjevanje slovensko univerzo, t. j. podpirati jo pri prirejanju prostorov zanj in izpolnjevanju univerzitetne knjižnice. Izpolnjevali, oziroma ustanavljali se naj bi potrebni znanstveni instituti in seminarji ter že obstoječe zbirke. Pogojno se naj bi udeleževalo društvo tudi pri ustanavljanju novih stožic. Sploh bi pa naj bil namen društva podpirati univerzo gmotno in idealno v vsakterih drugih težkočah. kadar bi apelirala naša slovenska univerza na primerno pomoč iz kakršnegakoli vira.

V smislu odobrenih pravil se naj zgradi društvo na kar najširši podlagi. Omogočeno naj bi bilo postati društveni širokim plastem naroda (občine) kakor posameznikom. V ta namen so določeni tudi prispevki z najrazličnejšim stopnjevanjem: od letnih 20 Din (podporniki) do enkratnih (vsaj) 50.000 Din, ki bi jih plačali v društvene svrhe pokrovitelji.

Že po univerzitetnem zakonu je mogoče podpirati univerzo pri njenem delu materialno na razne načine. kakor z darili, volili itd. Toda izkušnja uči, da naša javnost tozadevno očividno ni zadostno podučena, ali pa da odklanja molče tako udeleževanje, ker si morda misli, da ne bi imela zadostne garancije, da se bi njena sredstva faktično uporabljala le v take namene ki si jih sama želi. Posebej na to okolnost so polagali zato predlagatelji pravil izredno važnost. Omogočeno mora biti predvsem, da je narod sam zastopan čim polnejše po svojih legitimnih zastopnikih v društvu. Ako žrtvuje narod, naj tudi ve, kako se njegov prispevek uporablja in pri tem ga naj zastopajo zastopniki, ki jim je sam zaupal z njih delegacijo v razna zastopstva.

Ni dvoma, da ima slovenski narod moralne dolžnosti napram društvu s tako vzvišenim ciljem kakor je snujoče se institucija. Toda z univerzo ne veže slovenskega naroda le dolžnost, marveč tudi ljubav. Zato smejemo biti ustanovitelji prepričani, da tudi slovenski narod ne bo hotel zaostajati za svojim srbskim bratom, če pride univerza v stiske in težave iz kakršnegakoli vzroka. Znano je, koliko so žrtvovali ravno Srbi za svojo najvišjo kulturno institucijo, za univerzo. Da omenimo ob tej priliki le ogromni dar, ki ga je poklonila beograjski univerzi bivša kraljica Natalija. V vzhodnem delu Srbije se nahaja ogromna domena v vrednosti 300 (treh sto) milijonov dinarjev; nekdanja kraljčina last, sedaj posestvo univerze. In v tem smislu ni ravnala le kraljica. Tudi navadni imoviti beograjski meščani poklanjajo univerzi ne preredko milijonska darila, cele hiše in ogromna volila.

Daril, volil itd. pa ni postala deležna le beograjska univerza. Splošno je znano, koliko žrtvujejo iz privatnih sredstev za svoje univerze praktični Ame-

ričani. Koliko so žrtvovala razna mesta v Nemčiji za svoja najvišja učilišča (Frankfurt)! Z eno besedo: širimo sveta nahajamo povsod nešteto zgledov, kako podpirajo drugi narodi univerze v njih razvoju. Zato sigurno ne bo zaostal za njimi slovenski narod, kolikor mu bodo dopuščale pri tem tekmovalju njegove skromne sile.

Nihče naj ne misli: brez mene pojde stvar tudi svojo pot, oziroma, če je stvar ravno od mene odvisna, je žalibog pač rešiti ne morem. V morje se izlivajo sicer velike reke, da mu dovajajo njegovo vodo, toda nikjer bi ne bilo velikih rek, ako ne bi imeli malih svojih izvirov. Zato se naj ne odteguje nihče vzvišenim ciljem napovedanega društva, ne mali ne veliki, ne evropski ne ameriški Slovenci. Vsak bodi ob tej priliki na svojem mestu, ko gre za slovenski najvišji kulturni ideal.

Ako bi imela slovenska univerza toliko poklonitev in volil, kakor jih ima njena beograjska sestra, bi se pač naši profesorji malo brigali za državne proračune. Zlasti s sedanjim beograjskim bogastvom seveda slovenskih razmer ne smemo kar v en dan primerjati. Toda v skromnejših merah zmore tudi slovenski narod še to in ono, ko gre za oni ideal, za katerega so se pehali že v davni preteklosti najboljši izmed sinov slovenskega naroda.

Končno naj le še pripomnimo, da se v smislu statuta tudi v slučaju društvenega razpusta nihče ne more polastiti društvene imovine. V tem primeru bi postala vsa imovina imetje ljubljanske občine, ki ga naj bi porabljala po lastnem prevdaku in svrhu visokoskopskega študija pripadnikov slovenske narodnosti. Zavržen bi bil torej kak prispevek šele tedaj, ko se ne bi priznaval nihče več — Slovincem, ali: ko ne bi bilo niti Ljubljane več!

Nova razkritja „Orjuna“ o špijonaži v Ljubljani

Današnja »Orjuna« iznaša v zvezi z nedavnim pojasnilom g. gen. konzula markiza Gavottija v »Jutru« z dne 27. pr. m. ponovno svojo trditve, da je g. gen. konzul poročal italijanskim oblastvom famozno baiko o komitaših in Kosti Pečancu, pod kojega vodstvom bi se imela v zasedenem ozemlju začeti komitaška akcija.

V svojem zgoraj omenjenem pojasnilu je g. gen. konzul označil trditve »Orjuna« kot neresnično in fantastično in je kategorično zanikal, da bi bil kdaj prejel in oddal kako poročilo o komitaših. Posebej je še naglašal, da doslej imena Koste Pečanca še ni bil slišal.

»Orjuna« prinaša v dokaz svoje trditve dokument, ki so ga Orjunaši — po izjavi v predmetnem članku — dobili v pisarni g. gen. konzula. Pismo, ki se navaja v italijanski in v prevodu, izhaja od komande prostovoljne milice za narodno varnost v Trstu in je naslovljeno na generalno komando v Rimu, na komando korpusa v Trstu, na tržaško prefekturo in na italijanski konzulat v Ljubljani.

Iz tega pisma, ki za njega pristnost jam-

«Povstertanc» Kočevarjev v narodnih nošah na plesu Jadranske Straže v Ljubljani

či »Orjuna«, izhaja, da je dotično poročilo o komitaših in o Pečancu odposlal ljubljanski konzulat, kar načelnik komande, generalni poročnik Monesi v uvodu pisma sam omenja. Po informacijah »Orjuna« je predmetno poročilo bilo poslano iz Ljubljane brezjavno zunanjemu ministrstvu v Rimu in italijanskemu poslanstvu v Beogradu.

Za to poročilo je po zagotavljanju »Orjuna« dal podatke konzulatu neki Josip Gabršček, ki je bil v službi italijanskega konzulata in je v teku meseca marca prejel za razna poročila več nagrad v znesku 200 do 500 dinarjev.

Pod temi razkritji objavlja sam imevovani Gabršček, da je bil res kot konfident v službi konzulata in da so vse navedbe v prejšnjem članku resnične. Opravičuje svoj postopek s svojim slabim gnotnim stanjem, omenja pa, da je namenoma dajal izmišljene in prirojene poročila. Tudi »Orjuna« potrjuje Gabrščkovo nezanesljivost, ker mu je konzulat določil agenta, da nadzoruje njegovo početje.

Silovit napad božjasti

Buren prizor v Prešernovi ulici. Ljubljana, 1. februarja

V Prešernovi ulici nasproti poslopju Kreditnega zavoda se je popoldne pripetila večja nesreča. Okrog 14. je nenadoma omahnil na tla miren, preprosto oblečen pasant ter udaril z glavo ob tlak, da se je poodila kri.

V trenutku so priskočili do ponesrečenca številni pasanti, ki so mu skušali pomagati na noge. Posebno se je odlikovala znanja mlada dama, ki le neznanemu moškemu skušala dvigniti glavo iz mlake krvi. K ponesrečenecu je prihitel tudi bližnji stražnik, nakar so moža po prejenanju konvulzivnih stresljev prenesli v vežo Kreditnega zavoda. Iz banke so takoj telefonirali tudi po rešilni voz. Nezvestni možki se je medtem nekoliko zavedel, vendar ni mogel stražniku povedati imena. Pri padcu si je namreč izbil več prednjih zob, si prebil ustnico ter zadrl še druge poškodbe. Rešilni voz je ponesrečenca odpeljal v spl. bolnico, odkoder izvedmo, da je postal 40-letni mesarski pomočnik Ignac Perdan, uslužben pri konjskem mesarju Pušniku na Rimski cesti, doma pa iz Zagorja, žrtev nedanežga, izredno silovitega epileptičnega napada. Poleg zunanjih poškodb je utrpel Perdan tudi pretres možganov.

Strašna tragedija češkoslovaškega državljana v Bosni

Zakonska Josip Kameš in njegova žena Marija zblaznela. — Mala Brigita umrla, a preostala dva otroka prepuščena usodi.

Travnik, 30. januarja
Iz travniške bolnice je te dni pobegnil češkoslovaški državljan Josip Kameš, pristojen v Vinohrade na Češkoslovakem. Pred tremi tedni se mu je omaril in in so ga odvedli v bolnico na opazovanje, odkoder je napol gol pobegnil skozi mesto do Kolodvorske ulice, kjer je vlomil v hišo g. Huga Hoferja, skladiščnika Sarajevske pivovarne.

»Vstanite! Pridite sem! Kdo ima korajž, da se bo boril z mano?« je kričal na vse grlo blazni Kameš. »Jaz sem atlet! Naprej, da vidimo, kdo je močnejši!« Hofer je, videč, da ima opravka z blaznim

Danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Napoleon

Bonaparte

Francoski monumentalni vefilmski slavnega režiserja ABEL GANCE. V glavni in naslovni vlogi

Albert Dieudonne

Samo snimanje je trajalo tri leta, s stroški nad 18.000.000 frankov.

Vstopnina kljub ogromnim stroškom navadna!
Predprodaja vstopnic danes od 10. — 12. in od 2. ure dalje.

Telefon 2730 Kino »DVOR«

Slovekom, hitro zaklenil vrata in skozi okno pričel klicati na pomoč. K sreči je prav takrat prikorakala mimo vol. patrulja, ki je vdrla v hišo ter Kameša po daljši borbi zvezala in ga odvedla nazaj v bolnico. Tu je Kameš tulil vso noč in ves dan, vendar je zdaj dobro zastražen in se mu beg ne more več posrečiti.

Velika tragika cele družine je v tem, da se je obenem s Kamešem pred meseci omaril in tudi njegovi ženi Mariji. Dočim so Kamsa odpeljali v travniško bolnico, so odpremili Marijo z njenim 5mesečnim dojenčkom v sarajevsko bolnico. Oba zakonca sta živela v Turbetu pri Travniku. Ko so ju spravili od doma, je ostalo doma troje nepreskrbljenih otrok. In sicer 2letna Brigita, 4letni Pepi in 9letna Mariška. Brigita je kmalu po odhodu staršev umrla, a za oba ostala otroka ne skrbi živa duša. Morda se bodo oblasti vsaj zdaj pobrigale za oba revčka, če bo kaj zalegel apel sarajevskih novic.

Na jadranski obali

Pod tem naslovom priredi letos Sokol I. na Taboru veliko maskerado, in sicer v vseh prostorih Tabora. Naslov maskerade znači, da hoče Sokol I. propagirati za naše kraje ob morju in opozoriti vso napredno javnost na važnost razvoja naših letovišč. To lepo misel moramo samo pozdravljati in naj bo to obenem manifestacija bele Ljubljane za naše brate in sestre, ki čuvajo napram bližnjemu sosedu naše morje in domovino.

Vsakomur bo dana prilika, udeležiti se te maskerade, ker se bo mogel z malimi stroški kostimirati in preživeti v pravi ljubavi ta večer. Odslej bomo dnevno poročali cenjenemu občinstvu predvsem o dekoraciji vseh prostorov Tabora za to prireditev, kako naj se kostumiramo, da bo harmoniralo z naslovom maskerade, glede posebnih skupin mask in celotne priredive.

Z vašim posepom počastite Tabor in poleg tega manifestirajte za naše lepe kraje ob morju!

Uvedba novih davščin

Pojasnilo oblašnega predsednika dr. Natlačen.

Z ozirom na članek »Uvedba novih oblašnih davščin«, ki smo ga priobčili v večeršnji številki našega lista, smo naprosili, da pričbimo sledeče pojasnilo:

V komunikatu je navedel oblašni odbor le one davščine, ki se pobirajo sproti in samostojno in ki jih je sprejela oblasna skupščina na podlagi posebnih oblašnih uredb. 25% doklada na davek od dobička delniških družb pa se ne more smatrati kot samostojna davščina, ker jo bodo pobirali davčni uradi obenem z državnim davkom. Oblasna taksa na gledališke vstopnice pa je bila že svojevčasno s posebno oblasno uredbo razglašena v Uradnem listu. Veljavnost te uredbe pa ni prenehala s koncem koledarskega leta 1927., temveč se bo ta taksa tudi v tekočem letu pobirala. Obe davščini, to je 25% doklada na davek od dobička deln. družb in oblasna taksa na gledališke vstopnice, sta sestaven del oblasnega proračuna za leto 1928., ki ga je odobril minister za finance.

Predsednik: dr. Natlačen.

Priporočamo

solidno in najcenejšo moško in damsko konfekcijo trdke

Gričar & Mejač

samo Selenburgova ulica št. 3.

Radi pozne serije znatno znižane cene

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Četrtek, 2. ob 15.: »Pepelka«. Mladinska predstava. Izv.
Petek, 3.: »Boljši gospod«. A.
Sobota, 4.: »Danes bomo tihi«. Ljudska predstava o znižanih cenah. Izv.
Nedelja, 5. ob 15.: »Pepelka«. Mladinska predstava. Izv. Ob 20.: »Kandida«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera.

Četrtek, 2. ob 15.: »Ples v maskah«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv. Ob pol 20.: »Zagovorka oceana«. Opereta. Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 2. ob 15.: »Rokovnjači«. Znižane cene. Kup. — Ob 20.: »Grofica Marica«. Prvi.

Mladinska igra »Pepelka« ali »Stekleni čevljiček« se priporiži na Svečnico v ljubljanski dram. Na to izbornu mladinsko igro, ki ima vedno veliko privlačno silo, opozarjamo prve slovenske madine. Ljubko stvar, za gledalo radi tudi odrasli. »Pepelka« režira profesor g. Sest. Pri predstavi sodeluje velik del našega dramskega ansambla. Da tudi baletni zbor in muzika dr. divizijske oblasti. »Pepelka« se je priporila zadnjik na našem odru v sezoni 19-20 ter je doživela tekono

ene sezone 27 predstav. Za predstavo veljajo običajne dramske cene.

Danes sta v ljubljanski operi dve predstavi. Popoldne ob 15 se pole Verdijev »Ples v maskah«. V tej operi poje vlogo Amelije prvič na našem odru ga Mitrovičeva Čarovnica pole gđna. Španova, pa za ga. Ribičeva. Richarda pole g. Kovač. Renea g. Holodkov, grofova sovražnika Samuel in Tom sta g. Rumpelj in Sekula, sodnika g. Mohorič, mornarja Silvana g. Perko, slugo Amelije g. Rus. Opero dirigira kapelnik g. Štrifot. Režijo vodi ravnatelj g. Polič. Zvečer ob pol 20. se pole v običajni zasedbi tretjič na našem odru hrvaška opereta »Zmagovalka oceana«, ki je bila dosedaj vrziorjena z največjim uspehom. Pri tej predstavi je III. dejanje nekoliko popravičeno in sicer po navodilih libretistke in skladatelja in se tudi v tej spopolnjeni formi ta večer izvajal. Za obe predstavi veljajo znižane cene brez oblašnega davka.

Gostovanje ljubljanske opere v Zagrebu. Meseca februarja se bo v Zagrebu vršil prosvetni teden. Ob tej priliki bo v zagrebškem gledališču gostovala ljubljanska opera, ki bo izvajala Sergeja Prokofjeva operno senzacijo »Zaljubljen v tri oranžice«. Dirigiral bo kapelnik Niko Štrifot. Gostovanja se udeležijo celokupen ljubljanski operni ansambel.

Svečnica v marib. gledališču: popoldne ob 15. urli ljudska igra »Rokovnjači« pri

znižanih cenah« ob 20. uri »Grofica Marica«. Prvič v sezoni.

Mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da vplačajo nadaljni obrok najdalej do 5. februarja. Zamudniki pa so naproseni, da poravnajo tudi svoje zaostanke. Gledališče mora izpolniti svoje obveznosti, to pa more storiti le, če to store tudi gg. abonenti.

Dostojevskega »Zločin in kazen« na splitskem odru. V Splitu je bila te dni premijera po Bergu prirelenega romana Dostojevskega »Zločin in kazen«. Dramatizacija je insceniral J. Gec, ki je tudi igral Raskolnikov. Marmeladova je postavil na oder igralec Novaković. Sonjo pa gđna. Kataliničeva.

Reinhardtov ansambel, ki sedaj igra v Ameriki, ima tolike uspehe, da je moral podaljšati svoje gostovanje v Newyorku.

Ljubljanska opera

Baletni večer.

Nikakor ni mogoče z nekajimi besedami dostojno in po zaslugi oceniti to, kar smo danes zvečer videli in slišali v naši operi. Po neprecenljivih zaslugah obeh naših baletnih mojstrov g. Vička in gđe. Wistakove moramo danes v resnici in po pravi govorniki o našem baletu. To, kar smo do današnjega večera s tem imenom označevali, je bil le več ali manj resno mišljen poskus, ki je, vsaj v prejšnjih letih, ostal le poskus. Danes pa je to čisto nekaj drugega. Danes je to v resnici balet, ki se sme ponosno in smelo tako imenovati, ter se tudi izlaha postaviti ob stran zagrebškega in beograjskega baletu, kolikor morem

Mala antanta zahteva intervencijo Društva narodov

Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija so podpisale v Ženevi note oziroma spomenice, v katerih zahtevajo, naj se monostrska afeta po reglemaju o izvajanju investicijske pravice in določbah trianonske mirovne pogodbe postavi na dnevni red marčnega zasedanja Društva narodov

Ženeva, 1. februarja sb. Nota ki jo je izročil g. Fotič, stalni delegat Jugoslavije pri Društvu narodov, glavnemu tajništvu Društva narodov, se glasi: »G. generalni tajnik: Z ozirom na sklep sveta Društva narodov z dne 11. decembra 1926 in po § 1. pojasnil k določbam, ki jih vsebuje prvi in drugi del dokumenta o izvajanju investicijske pravice ter upoštevajoč odstavke a, poglavje 2. sprejetih določb sveta Društva narodov z dne 27. septembra 1924. v isti zadevi, mi je čast po navodilu svoje vlade sporočiti Vam predloženo spomenico, ki vsebuje o incidentu, ki se je dogodil 1. januarja t. l. v Monostru, železniški postaji na avstrijsko-madžarski meji.

Jugoslovenska vlada smatra, da je v splošnem interesu, da se ta incident popolnoma razčisti, ker bi utegnil resno ogroziti javno zaupanje v dejansko vrednost mednarodnih pogodb. Jugoslavija smatra za svojo dolžnost, da opozori svet Društva narodov na posledice, ki bi mogle nastati. Zato apelira na pravice in dolžnosti sveta, da pod sedanjimi okoliščinami intervenira in tako prepreči resne dogodke. Jugoslavija ga prosi, naj stori mere, ki mu gredo po njegovih pravicah in dolžnostih.

stih in omenjenih sklepih ter določbah trianonske mirovne pogodbe z ozirom na vojaško kontrolo na Madžarskem. Zato mi je čast, da Vas, gospod glavni tajnik, prosim, da po določbah omenjenega reglementa postavite to vprašanje na dnevni red prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov. Sprejmite itd.»

Nota češkoslovaške in rumunske vlade, ki je bila tudi izročena danes opoldne, se glasi razen nekaterih sprememb v obliki skoraj enako. Iz teh dokumentov izhaja, da zahtevajo vlade držav Male antante formalno uporabo investicijske pravice. To bi bil prvi primer, če bi se svet Društva narodov na marčnem zasedanju z večino odločil za ta korak. Investicijsko postopanje je svet Društva narodov določil 1. 1926.

Postopanje pri tem je normalno nastopno: glavni tajnik Društva narodov izroči konzultativni vojaški komisiji kopije spomenice, ki jih je prejel od držav Male antante. Jugoslavija in Češkoslovaška, ki v tej komisiji kot članici sveta nista zastopani, bosta tja poslali svoje zastopnike.

Nato se zadeva uradno stavi na dnevni red zasedanja sveta Društva narodov

dne 5. marca. Svet Društva narodov mora, ko prejme poročilo in predloge stalne konzultativne vojaške komisije, odločiti ali je investicijsko postopanje na mestu. Investicijska komisija se nato sestavi pod predsedstvom angleškega generala Cliveja, ki mora podati navodila za investigacijo in za garancije, ki so določene po pravilniku iz leta 1926.

Ženeva, 1. februarja h. Rumunska nota, ki je bila izročena glavnemu tajništvu Društva narodov, ni istovetna s češkoslovaško in jugoslovensko. Drugi odstavek te note se glasi: »Ko ugotovljamo, da je prišlo vsled tega incidenta do pravega spora med neposredno prizadetimi državami in ne da bi hoteli zaradi tega dogodka oboževati, se sklicujemo na obveznost Društva narodov, da v tej zadevi intervenira, da prepreči resnejše dogodke ali posledice, ki bi utegnile nastati.«

Rumunska nota je datirana iz Berna in podpisana od rumunskega poslanika v Bernu Coneleja. Iz nje se vidi, da se hoče umakniti vsaki obožbi. Vse tri spomenice vsebujejo suha dejstva, ki se nanašajo na pošiljko strojne na Madžarsko.

Kaj vse vedo v Rimu

Beograjski dopisnik rimskega oficijoznega dnevnika poroča fašistični javnosti izmišljene podrobnosti naše pogodbe s Francijo

Rim, 1. februarja, g. «Giornale d'Italia» objavlja poročilo svojega beograjskega dopisnika, ki je prejel v jugoslovenskih krogih potrdilo, da je bila med Parizom in Beogradom sklenjena vojaška pogodba na kopnem in na morju. Kakor poroča dopisnik, so najvažnejše točke te francosko-jugoslovenske pomorske pogodbe nastopne:

Francija se obveže, da odpošlje v Jugoslavijo mornariško misijo;

Jugoslavija bo zvišala število svojih mornariških častnikov, ki jih pošilja v Francijo, kjer obiskujejo mornariške kurze za vežbanje;

Francija bo organizirala jugoslovensko mornarico, ki bo sestavljena v glavnem iz lahkih edinic in podmornic.

Razen tega bo prevzela organizacijo največjih ladijedelnic in organizacijo hidroplanov.

Jugoslavija se obveže, da bo čimprej utrdila Jadransko obalo. Vse vojni material za mornarico bo naročevala izključno v Franciji; francoski in jugoslovenski mornariški štab bosta tesno sodelovala;

Jugoslovenska vojsna mornarica bo v vojni podrejena francoskemu mornariškemu poveljstvu.

List spravlja to pogodbo v zvezo z zadnjimi izjavami jugoslovenskega zunanjega ministra, ki je izjavil, da je Jugoslavija sigurna, da v primeru vojne ne bo ostala izolirana.

Dr. Beneš o „sporazumu“ z Vatikanom

Praga ni pristala na vse vatikanske zahteve, pa tudi Vatikan ni sprejel čl. stališča. — O kakem konkordatu ne more biti govora. — Problem odnošajev za Moskvu

Praga, 1. januarja, g. Zunanji minister dr. Beneš je imel danes v zunanjem odboru poslanske zbornice obširne ekspozice o aktualnih problemih zunanje politike. O pogodbi z Vatikanom je izjavil, da češkoslovaška politika nikdar v nobenem oziru, torej tudi v cerkvenih stvareh ni sledila vprašanjem lastnega prestiza.

Minister je nato podal izčrpano zgodovino o poteku pogajanj z Vatikanom, ki so se pričela že l. 1921. ob priliki njegovega bivanja v Rimu. Vlada je bila že takrat edina, da je treba razmere med Vatikanom in Češkoslovaško stabilizirati. Za takrat so se pri vsakem imenovanju škofov pojavljali spori, ki so nastajali tudi v raznih kulturnih vprašanjih in pri agrarni reformi cerkvenih vprašanj. Tekom l. 1923.-24. so pogajanja že toliko napredovala, da se je razpravljalo o ustanovitvi komisije med Vatikanom in Češkoslovaško.

Spomladi l. 1924. so se pri izvedbi programa, ki ga je pripravil dr. Beneš, pokazale nove težave. Prišlo je do nesporazumov, ki so dosegli višek ob priliki Husove proslave, po kateri je nuncij Marmaggi zapustil Prago. Prišlo je do znane izjave dne 18. junija 1925. Nato je bilo izmenjanih mnogo diplomatskih not, dokler ni l. 1927. prišlo do tega, da je dr. Beneš izročil zastopniku papeške nunciature v Pragi svoje predloge. Aprila 1927. je prišlo do definitivnih pogajanj o spornih vprašanjih, ki so v zadnjih dnevih privedla do popolnega sporazuma v teh točkah. Ostalo je pri tem, da ni niti Vatikan sprejel stališča češkoslovaške vlade, a tudi čl. vlada ni pristala na vse zahteve Vatikana. Dosežen je bil »modus vivendi«, ki pa niti po vsebini niti po obliki ne odgovarja konkordatu.

V zvezi s tem ekspozicijem se je vršila v zborničnem odboru debata, v kateri so razni poslanci stavili dr. Beneš razna vprašanja. Na vprašanje glede de jure priznanja sovjetske Rusije je odgovoril dr. Beneš, da je vprašanje odvisno od vladne večine. Čim bo imele vprašanje večino, bo padla odločitev, ali in kako je priznati sovjetsko Rusijo.

Na komunistično vprašanje glede izvajanja orožja na Kitajsko, je odgovoril dr. Beneš, da je to vprašanje za Češkoslovaško enakega pomena, kot vprašanje izvajanja vsakega drugega trgovskega blaga. Češkoslovaška zakonodaja, kakor tudi mednarodna prava in obveznosti dopuščajo popolnoma svobodno izvajanje orožja.

„Bodalo med zobmi, bombe v rokah“

Rim, 1. februarja, os. Na velikem fašističnem svetu leta 1923. je bila sklenjena ustanovitev fašistične milice, ki je bila nato z dekretom z dne 1. februarja priznana kot oborožena sila. Za to petletnico se je vršil danes v Mussolinijevi vojašnici ob 11. dopoldne velik raport višjih miličnih poveljnikov, kakih 500 po številu. Častnike je nagovoril Mussolini, ki je v glavnem dejal:

V petih letih svojega obstoja se je fašistična milica kot čujska roka režima povzpela do velike oborožene sile fašistične države. Dosegla je v tem času vse svoje politične smote, kajti vsi sovražniki fašizma so eliminirani, protifašizem pa je upepeljen. Milica ima sedaj tipično vojaške smote. Zračna in obrežna bramba sta v njenih rokah. Za uporabo milice v vojni je generalni štab vojske izdelal načrt, ki upošteva nove čase in verjetne dogodke bodočnosti. »Naznanjam vam,« je dejal Mussolini, »da se bo fašistična milica s svojimi legijami borila v vrstah velikih mobiliziranih edinic vojske. Gotov sem, da se bodo legije izkazale vredne te najvišje časti in da se bodo takoj začele pripravljati na vlogo naskakovanih bataljonov, ki bodo morali nadaljevati vojaške tradicije arditizma in skvadrima: bodalo med zobmi, bombe v rokah, v srcu pa največje zaničevanje nevarnosti. Vi slišite in veste, da nas mnogi ljudje na svetu sovražijo kot Italijo in kot režim. Pripravljeni moramo biti, da bomo branili eno in drugo!«

Mussolini je nato prečital udarnostno brzojavko, ki jo je poslal kralju v ime vojske.

Čsl. zmaga pred mednarodnim razsodiščem

Lausanne, 1. febr. d. Včeraj je bila pri češkoslovaškem-madžarskem mešanem razsodišču podpisana razsodba v sporni zadevi madžarske državljane grofa Hadika proti češkoslovaški državi zaradi varnostnih ukrepov na Hadikovih posestvih, predvsem proti temu, da je bilo ustavljeno izvajanje agrarne reforme. Razsodba pobija vse napade na češkoslovaško zakonodajo in na izvedbo agrarne reforme in v polni meri priznava češkoslovaško tezo, da je agrarna reforma notranja zadeva češkoslovaške države. Varnostne mere, ki jih je oktobra 1927. začel uveljaviti predsednik sodišča, se ukinejo, tako da je v bodoče zasigurno normalno izvajanje agrarne reforme, in sicer ne samo na posestvih grofa Hadika na Slovaškem, temveč na vseh drugih posestvih. Prisilna uprava Hadikovih posestev, proti katerim so bili v prvi vrsti naprejeni madžarski napadi, ostane po razsodbi v polni meri v veljavi. Razsodba ne preudruga češkoslovaškega stališča, pa ker terem bi razsodišče ne bilo pristojno za odločitev, ali je češkoslovaška agrarna reforma zakonita. Razsodba v polni meri priznava socialno politični pomen agrarne reforme v vsej državi. Madžari so do zadnjega skušali oslabil madžarski poraz. Zelo važna je tudi okoliščina, da oboževalec pred sodiščem ni ugovarjal niti enemu stavku uradne izjave češkoslovaškega zastopnika.

Pomirjevalna politika dr. Stresemanna

Berlin, 1. februarja. Na današnji seji državnega zbora je govoril zunanji minister dr. Stresemann. Izjavil je, da so tudi nemški nacionalci svoječasno priznali, da locarna pogodba nima termina. Ni res, da je prišla locarna politika v zagato. Nemčija stremi v Društvu narodov vedno, da bi prodrla s pravičnimi idejami in je z obveznostmi iz obligatornega razsodišča postopanja dala drobnim velesilam vzgled ter si pridobila odobravanje pri manjših državah. Nemčija bo tudi v bodoče nadaljevala politiko medsebojnega sporazumevanja. Jasnno je, da z Locarnom še ni odstranjena vsa napetost. Zato mora tudi Francija storiti svojo dolžnost.

Argumenti, ki jih naveda Francija proti izpraznitvi Porenja, ne zadevajo jedra vprašanja. Popolnoma nerazumljivo so izjave, da mora Nemčija najprej poravnati reparacijske obveznosti. Zasedba Porenja tudi po versalski pogodbi ne more trajati tako dolgo, dokler ne bo plačan zadnji milijon. Minister upa, da se bo tudi Francija izrekla za njegove nazore in da se bo posrečilo odstraniti zadnje ovire in doseči sodelovanje v interesu svetovnega miru.

Slovenska gasilska društva nevarna za obstoj Italije

Gorica, 1. febr. b. V Cerklju je občinški komisar sporočil predsedniku slovenskega gasilskega društva, da je društveni odbor odstavil in društveno delovanje ukinjeno. Vzrok tega ukrepa oblasti niso znani. Gotovo pa je, da so v zvezi s pisanim tržaškem fašističnem tiskom, da se tudi v slovenskih gasilskih društvih uganja protinacionalna politika.

Oficijelna Amerika proti sovjetom

Washington, 1. febr. sb. Državni departement je vložil proti naložitvi ruskega posojila v znesku 30 milijonov dolarjev za vzpostavitev ruskih železnic svoj veto. Ta ukrep pripisuje energični intervenciji lastnikov predvojnih ruskih železniških vrednosti.

Kapitulacija mehiških škofov

Mexico City, 1. febr. Škofje so poslali predsedniku republike prošnjo, da bi se spori med državo in cerkvijo končali in se dovolila verska svoboda.

Zunanjepolitična debata v francoskem senatu

Pod predsedstvom predsednika republike Doumerguea. Vprašanje izpraznitve Porenja

Pariz, 1. februarja, d. Včeraj se je pričela v senatu velika interpelacijska debata o zunanji politiki. Sejo je ob 15. otvoril predsednik republike Doumergue. Prvi je govoril predsednik za zunanje zadeve Hubert. Ugotovil je, da je bila zunanja politika Francije vedno usmerjena na mir in da jo je vodila misel, da brez priznanega razsodišča ni prave varnosti in da brez zagotovljene varnosti ni izvedljiva razorožitev. Senator je z ozirom na zadnji govor nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna omenil, da izjavlja Nemčija, da je razorožena; v resnici pa je bila Nemčija vsled poraza prisiljena, da je ustanovila moderno armado, česar Francija še ni izvedla. Materijalna razorožitev je brez moralne razorožitve zaman. Da se vojne ne povrnejo, je Hubert priporočal mednarodno slogo. Končno je čestital Briand, ki je vse svoje delo posvetil miru, za katerega se neumorno trudi.

Za Hubertom je govoril alžski senator Eccard, ki je bral vse, kar je v zadnjih letih francosko nacionalistično in vojaško časopisje pisalo proti Nemčiji. Skušal je dokazati, da so ukrepi nemških oblasti nezdružljivi z duhom locarnske pogodbe. Pri svojih izjavah je citiral odstavke neke brošure nem-

ške lige za človeške pravice.

Senator Lemery je ugotavljal, da smatra vsakdo nadaljno zasedbo Porenja v Nemčiji za vojno manifestacijo. To naziranje v resnici ni popolnoma nepravilno. Če je prišlo v Locarno do antante z Nemčijo, je zelo težko, da bi francoske čete še nadalje ostale v Porenju. Dasi ima Francija za to pravico, se zdi vendar Nemčiji da je prevarana. Če bi hoteli z izpraznitvijo čakati do leta 1935., bi dejstvo, da je Porenje zastavljeno, ne imelo več vrednosti. Lemery je vprašal končno, kaj namerava vlada s predlogom večnega miru, ki ga je stavila Ameriki. Seja je bila nato odgođena do četrta. V kuluarjih senata izjavljajo, da bo Briand odgovoril na interpelacije šele prihodnji četrtek. Besedilo ekspozicije o zunanje-političnem položaju, kjer odgovarja Briand tudi na izvajanja dr. Stresemanna, je ministrski svet soglasno odobril.

Naši dolgovi v francoskem senatu

Pariz, 1. febr. Pri zunanjepolitični debati je senator de la Maye s poudarkom zahteval, da se končno izterjajo od Jugoslavije njeni vojni dolgovi v Franciji.

Burna seja avstrijskega parlamenta

Neznaten povod za incident. — Vprašanje personalnega zastopstva orožnikov. — Socijalisti napadli ministrske klopi

parlamenta je prišlo do burnih škandalov med mešanskimi in socialno - demokratičnimi poslanci. Socijalni demokrati so vložili interpelacijo zaradi nekaterih dogodkov pri delnem orožniškem poveljstvu na Gornjem Avstrijskem, kateremu so očitali nepravilnosti pri novih volitvah za personalno zastopstvo orožniških uslužbencev. Avstrijsko orožništvo je namreč kakor vse druge skupine državnih uslužbencev z lastnim zastopstvom zastopano pri odločevanju v pokritih vprašanjih. To zastopstvo je bilo do 15. julija 1927 pretežno socialno-demokratično, pozneje je pa kazalo tendenco za depolitizacijo, vsled česar so se vršili za to zastopstvo ostri boji.

Do incidenta je prišlo, ko je podkancler Hartel zatrejal, da je socialno - demo-

kratski poslanec Baumgartl označeval orožnike, ki pripadajo socialni demokratični organizaciji kot zelote. Zupan Seitz pa je imenoval orožnike tolpo. Pri teh besedah se je dvignil zupan Seitz in divje udaril po mizi, češ, da to ni res. To je bil znak, da so socialno - demokratični poslanci obetopili ministrske klopi in pričeli s pestmi udariti po njih. Večina je odposlala svoje poslance, da bi ščitili podkanclerja. Pri tem je prišlo do dejanskega spopada, ki je postal vedno bolj divji, tako da je bil predsednik prisiljen prekiniti sejo.

Na popoldanski seji, ki je potekla tudi precej burno, se je izkazalo, da je bil povod za incidente malenkosten in da je šlo v glavnem za to, da bi se proračunska posvetovanja zbornice čim bolj zavlekla.

Titulescu vendarle odpotoval iz Rima

Rim, 1. febr. g. Rumunski zunanji minister Titulescu je danes odpotoval v Pariz. Na kolodvoru so se poslovili od njega italijanski državni podtajnik v zunanjem ministrstvu, rumunski poslanik na Kviralu in drugi člani diplomatskega zbora.

Zaključek praških posvetovanj

Praga, 1. februarja h. Varnostni odbor Društva narodov je imel danes zaključno sejo. Elaborat zasedanja, ki je zelo obsežen bo tvoril glavno točko februarjskega zasedanja plenuma varnostnega odbora. Uspehi konference bodo potom tajništva Društva narodov sporočeni vsem vladam. Članom Društva narodov ali onim, ki so sodelovali v odboru. Pred sklepom se je grški delegat Politis zahvalil za gostoljubnost ter predsedniku dr. Benešu za iniciativno, s katero je vodil posvetovanja. Pri tem je izrazil prepričanje, da bodo praška posvetovanja pomenila zgodovinski datum v zgodovini Društva narodov.

Pogreb maršala Haiga

London, 1. februarja. Truplo umrlega lorda Haigha bo razstavljeno danes in jutri v cerkvi sv. Kolumba, katero je stalno obiskoval. Zastopniki vseh slojev so defilirali mimo krste. V petek jutraj se bo vršil pogreb z vsemi vojaškimi častmi. Sprevod bo šel preko trga Mall, mimo vojašnice konjeniške garde in mimo vojnega spomenika na željo častnikov generalnega štaba, da gre mimo njihovega urada. Od Westminsterja gre sprevod do postale Waterloo, odkoder se krsta prepelje na Škotsko, kjer bo izstavljena v soboto in ponedeljek v cerkvi sv. Gilna v Edinburgu, nakar jo prepeljejo na pogreb v Bemersyde, na staro posestvo lordov Haighov. Te odredbe so bile izdane z ozirom na njegov testament, v katerem je spremenil svojo prejšnjo željo, da ga pokopljejo v katedrali sv. Pavla med ostalimi velikimi vojskovodij. V torek, ko se zopet sestane parlament, se bo vršila v obeh njegovih hišah komemoracija za Haighom.

Odprava vojaške kontrole nad Avstrijo

London, 1. febr. sb. «Times» izražajo zadovoljstvo nad dejstvom, da je bilo včeraj odpravljena vojaška kontrolna komisija v Avstriji, kar označujejo za povečanje zaupanja glede izpolnjevanja vojaških klavzul mirovne pogodbe.

Avstrijski «fašisti»

Rim, 1. febr. g. Listi poročajo, da je dunajska fašistična organizacija imenovala za častnega člana maršala barona Marguttija, bivšega adjutanta cesarja Franca Jožefa.

Odmev dijaških izgrediv v Rumuniji

Bukarešta, 1. febr. g. Vojno sodišče v Kolosvaru je ponovno sodilo dijake, ki so pustili v Velikem Varadinu o priliki dijaških izgrediv. Štirje dijaki so bili obsojeni na leto po 2 meseca, pet pa je bilo oproščenih.

Prelom pogajanj med Moskvu in Varšavo?

Varšava, 1. febr. d. Listi poročajo, da so delegati poljske vlade, ki so odpotovali v Moskvu zaradi gospodarskih pogajanj s sovjetskimi Rusiji, vrnili v Varšavo. Oba delegata sta poročala zunanjemu ministru Zaleskemu o svojem bivanju v Moskvu. Vest o navedenem povratku delegatov je napravila v političnih krogih globok utis in je učinkovala tembolj presenetljivo, ker so listi dan prej zatrijevali, da so poljski delegati že pričeli s sovjetskimi komisarji jatom za zunanjo trgovino pogajanja, da se zaključi tako zvana mala trgovinska pogodba.

400 milijonov dolarjev za vojsko!

Washington, 1. febr. d. Reprezentančna zbornica je predložila proračun za vojsko. Stroški so proračunani na 399 milijonov dolarjev, od katerih odpade nad 80 milijonov za nevojaške namene t. j. za popravilo pristanišč in rečnih strug. Izdatki so za tri in pol milijona višji od letošnjih. Za razkopavstvo je predvidenih dva in pol, za obrambo obale pa skoraj 34 milijonov dolarjev.

Fašistična justica

Rim, 1. jan. g. Fašistično izjemno sodišče je v razpravi proti toskanskim komunistom obsodilo bivšega komunističnega poslanca Damena na 12 let ječe. Ostalih devet obtožencev, je bilo obsojenih na ječe od 2 do 9 let.

Demilitarizacija Norveške

Oslo, 1. febr. Nova vlada je stavila na svoj program skoraj popolno odpravo vojske.

Francija in kelmorajnska razstava

Pariz, 1. febr. (bc.) Vlada je zahtevala od zbornice 400.000 frankov kredita za udležbo na kelmorajnski časopisni razstavi.

Demisije litovskih ministrov

Kovno, 1. febr. g. Pravosodni minister Schilling in finančni minister Milius sta podala demisijo, ker ministrski predsednik Voldemaras ni hotel ustroji njihovi zahtevi po rekonstrukciji kabineta.

Nastop novega nemškega poslanika v Washingtonu

Washington, 1. febr. sb. Nemški poslanik v Pritwitz-Gaffron je danes popoldne izročil predsedniku Coolidgeu svoje poveljnice.

Fuzija dveh velikih angleških listov

London, 1. febr. d. «Westminster Gazette» se bo fuzioniral z listom «Daily News».

Madžarska vlada in Blumensteinova afeta

Budimpešta, 1. febr. a. Koncem tedna dospe semkaj madžarski poslanik v Parizu Korany, da poroča vladi o aktualnih še ne rešenih vprašanjih med obema državama. Predvsem gre za stališče madžarske vlade k Blumensteinovi aferi, zlasti za dolževne višine vsote, za katero bo vlada tožila Blumensteina, dalje za izplačilo onih ponorenih vrednostnih papirjev, ki so jih v Franciji bona fide prevzela privatna oseba.

Obnova srečk

bo trajala samo do 4. februarja. Opozarjamo na to vse posestnike naših srečk. Od 5. do 9. t. m. pa bomo neobnovljene srečke prodali novo prigradenim igralcem. Oni, ki so se za neobnovljene srečke že prijavili, naj se zglase že 5. februarja.

ZADRUŽNA HRANILNICA, r. z. z. o. z., LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 19.

Domače vesti

Peta številka „Življenja in sveta“

V petek se bo razposlala vsem naročnikom peta številka naše ljudske tedenske revije „Življenje in svet“. Na uvodnem mestu je priložena krasna novela iz živalskega sveta „Iz bele čitanke“. Prirodopisni pisatelj Miroslov Hirtz opisuje lov na vidro. Čitatelju pričara divno lunojasno noč na zamrznjeni reki, ob robu zasneženega gozda. Brez dvoma ena najlepših povesti o živalih!

Prav zanimiv in podoben je članek Jana Baukarta „Jezik — zrcalo kulturnih razmer“, ki kaže, kako nekatere besede našega jezika še danes odražajo razmere, v katerih so živeli naši predniki.

„Na obisku pri jugoslovenskih mornarjih“ je nadaljnji članek, ki nas vodi med naše mornarje in pripoveduje, kako kaj žive in kaj delajo v mornariško-vojaški službi. Spisal ga je J. Soklič. Zanimal bo slehernega čitatelja predvsem pa svoje slovenskih fantov, ki služijo na morju. Članek je ilustriran.

V tej številki je zaključena Buninova povest „Gošpod iz San Franciscas“, s katero se poslavljamo od čarobnega Caprija, prizišča sicer vsakdanje drame bogatega gospoda iz Amerike.

A. G. seznanja čitatelja z nekaterimi zanimivimi in lepimi novostmi v našem cvetličarstvu („Pisani listi“). Besedo izpopolnjuje lepe slike. Prav zabavno je poglavje iz pravkar izišle „Potresne povesti“ Fr. Maslija-Podlimbarskega: potres, ki napolni kmete z groznim strahom pred vravogo.

Današnje razmere v Mehiki se zrcalijo v zgodovinskem članku „Založba velike pustolovščine“, ki pripoveduje o žalostni usodi mehiške cesarice Šarlotte in nje soproga Maksimilijana Habsburga.

Naposled nudi kramljanje „Ali je današnja moda zdrava?“ posebno štivo za ženske. Premotiva vprašanje, ali res morajo biti vse ženske enako vitke in ali niso dandanašnji prelahko oblečene?

Nadejamo se, da bo toli pestra in zanimiva vsebina, ki se nudi slovenskemu čitatelju za bornih 15 Din na četrti leta, privabila v krog naročnikov „Življenja in sveta“ vse, ki se še niso priključili. 416 strani zanimivega štiva za 15 Din pomeni, da se dobiva „Življenje in svet“ za najnižjo naročnino, ki je sploh v našem času mogoča. Naročite ga nemudoma in plačajte vsaj četrtletno naročnino!

* **Podruželske naročnice** „Jutra“, ki so prejeli zadnjo številko tedenske revije „Življenje in svet“, a se ne mislijo nanjo naročiti, prosimo, naj to številko po pošti vrnejo s pripombo: „Nazaj“. Kdor ne bo vrnil ta teden „Življenje in svet“, bo uprava smatrala, da hoče biti njegov naročnik. Kdor se ni poslal za „Življenje in svet“ naročnine, naj to stori takoj prve dni prihodnjega meseca. Naročnina, ki znaša za četrt leta samo 15 Din, za pol leta 30 in za celo leto 60 Din, je tako nizka, da za ta denar sploh ne dobite ničesar tako poceni.

* **Članarino za »Vodnikovo družbo«**, ki je treba neprekinjeno poslati družini upravi do 1. marca t. l. Pozivamo vse gg. poverjenike, da do tega časa brezpogojno pobere letnino pri vseh starih članih in nemudoma pošljejo nabrani denar odboru. Kdor bi hotel v krajih, kjer še »Vodnikova družba« nima poverjenika, prevzeti poverništvo, naj se javi odboru. Vse one, ki jim je pri srcu dobra knjiga, prosimo, da delajo med narodom propagando za »Vodnikovo družbo« in ji skušajo pridobiti čim največ članov. Vsak somišljenik naj stori svojo dolžnost in prepričani smo, da bo »Vodnikova družba« že letos dosegla četrtino od 100.000 članov!

* **Visoko odlikovanje bivšega komandanta celjskega 39 pp.** Veliki župan v Skopju in bivši poveljnik celjskega 39. pp. g. Jovan N. Naumović je bil odlikovan z redom Karagorjeve zvezde III. reda. Iskreno čestitamo!

* **Nov turški poslanik na našem dvoru.** Po vestih iz Angore je narodni poslanec Nusret Sadulah beg, bivši direktor političnega oddelka ministrstva vnanih zadev v Angori, imenovan za poslanika republike Turške v Beogradu.

* **Imenovanja v sodni službi.** Za sodnike v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani so imenovani: avskantant dr. Fran Mohar ter pravni praktikanti Franc Verlič, Josip Pfeifer in Joža Prijatelj.

ZA PLES
lak belo šivani
Din 244
VOJKA

NASPROTI MESTNEMU DOMU

Pustna sobota v Sokolskem domu na Viču VII. maškerada: „Karneval v Moulin - rouge-u“

hitevo privatnih nameščencev je sklicala protestna zborovanja v vsej državi, ki se bodo vršila v dneh 5. in 12. februarja 1928.

* **Rudarjem znižujejo pokojnine.** V rudarskih revirjih je objavljen razglas, po katerem se imajo počenši s 1. februarjem t. l. upokojenim rudarjem znižati njih pokojnine in sicer približno od Din 800 na Din 600. Poleg tega udarca upokojencom so udarjeni tudi aktivni rudarji z zvišanjem službene dobe od 30 na 40 let in z zvišanjem premije od 5 na 7%. O teh socialnih krivicah smo v „Jutru“ že podrobno pisali in storili pri naših poslancih primerne korake, da se ta socialni zločin ne izvrši. Danes povdarimo le eno: tako so končali svoje delo vsi oni, ki so neprestano kritizirali po dr. Žerjavovem pravilniku priznane pokojnine. Po dveh letih kritiziranja so pod vlado ministra za socialno politiko dr. Gosarja dosegli znižanje pokojnin in povišanje prispevkov. Za ta uspeh bodo rudarji gotovo zelo „hvalale“ Da, govoriti je lahko, narediti je pa težje.

„ČRNO-BELA REDUTA“ 11. februarja v Unionu

reklamacije za vabila vsaki dan razen nedelj od 18.—19. v Damskem salonu kavarne Emona. Istotam balkonski in galerijski sedeži.

* **Vsa mizarska dela za novo osemrazredno dvonadstropno šolo** v Senovem so razpisana. Ponudbe je vložiti do 15. t. m. pri krajevem šolskem svetu Senovo, kjer se dobijo tudi pogoji, načrti in drugi podatki.

* **Pomoč gladujočim v južnih pokrajinah.** V Beogradu se je predvčerajšnjim vršila konferenca zastopnikov Rdečega križa ter drugih kulturnih in dobrodelnih društev, na kateri je bilo sklenjeno, da se glede na obsežnost lakote, ki je zavladala v Hercegovini, Dalmaciji in Črni gori poleg državne pomoči organizira še privatna iniciativa za pomoč gladujočim. Definitivni program delovanja se določi na današnji konferenci. Pri tej priliki bo izdan apel vsem humanitarnim društvom in rodoljubom, da vsestransko pospešijo to akcijo. Pomoč se bo delila po krajevnih in oblastnih odborih Narodne odbrane in Rdečega križa.

Ne zamudite ugodnosti! Samo še 10 dni!

Znižane cene in še 20 % popusta!
Manufaktura JOS. SNOJ,
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3.

* **Pri leni prebavi, želodčnem in črevesnem katarju, črevesnih oteklinah,** nagnjenju k vnetju slepiča, Vam povzroča naravna »Franc - Josefa« - grenčica lahko prebavo, brez vsakih bolečin. Preizkušnje na klinikah trde, da je »Franc - Josefa« - grenčica najboljša in najučinkovitejša odvajalna sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

* **V tobačni tovarni v Ljubljani** se bodo vršile 20. in 21. t. m. ustne dražbe za prodajo kompostiranega tobačnega prahu, na kar opozarjamo zainteresirane. Pogoji na vpogled v tobačni tovarni.

„ČRNO-BELA REDUTA“ 11. februarja v Unionu

Plesne obleke: SMOKING, FRACK!
Najlepša izbira po najsolidnejših cenah pri
ROJINA, Aleksandrova c.

Ivan Bizovičar

vrtnarsko podjetje
LJUBLJANA, KOLEZIJSKA ULICA 16

priloga sl. občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno izdelane vence, šopke in trakove za razne prilike.

Do marca naprej bodo na razpolago tudi sadike najzlahnejših cvetlic in zelenjadni vsake vrste.

Izposojevanje dekoracijskih dreves »Lorberjev« za dvorane. Priporoča se tudi za nasaditev vrtov in balkonov z najfinjšimi cveticami.

Naročila na deželo se izvršujejo točno in solidno.

Brzjavke: Bizovičar, vrtnar, Ljubljana

najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

V nedeljo 5. t. m. v areni Narodnega doma

„Hausbal“ S. K. Ilirije

Začetek ob 8. uri zvečer

Iz Ljubljane

Oglasni oddelček »Jutra« je danes za stranke odprt od 9. do 11. ure dopoldne, nakar opozarjamo zlasti obnavljalce srečk.

u— **Proslava 170 letnice Vodnikovega rojstva.** Dne 3. februarja 1758 se je rodil v prijazni Zg. Šiški naš Valentin Vodnik. Prosvetno društvo »Vodnik« v Zg. Šiški pridedi v svojem prenovljenem in povečanem društvenem domu tik Vodnikove rojstne hiše danes na Svečnico spominsko slavnost s primernim sporedom, ki se prične ob 19. Lepo bi bilo od sosedov Ljubljancanov, da obiščejo že popoldne Vodnikovo rojstno hišo, starodavno gostilno »Pri kamniti mizi«, ki bo oskrbljena z vso potrebo. Rojstna hiša bo zvečer ob 7. slavnostno iluminirana. Priprave so v polnem teku in se vsem častilcem Vodnikovega spomina obeta lep večer.

u— **Protestno zborovanje privatnih nameščencev** Delavske in gospodarske zbornice so te dni prejele načrt »Uredbe o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtniških obratov«, ki sta ga izdelala sporazumno ministar za socialno politiko in minister za trgovino in industrijo. Načrt predvideva odpiranje trgovin ob 7. uri pozimi in 6. uri poleti. Zapiranje ob 7. uri pozimi in 8. uri poleti. Ker ta načrt ogroža vitalne interese privatnih nameščencev, sklicujejo le-ti velik protestni shod, ki se bo vršil v nedeljo ob 10. uri dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani.

u— **Rezervni oficirji,** člani ljubljanskega pododborja, se opozarjajo, da bo 4. redni letni zbor pododborja v soboto 25. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije »Zvezda« v Ljubljani, Kongresni trg 1. Eventualne predloge za dnevni red je poslati upravi pododborja do 23. februarja. — Uprava pododborja.

u— **Redna glavna skupščina »Pravnika«** bo lutri ob 17. uri popoldne v sobi št. 79 ljubljanske pravosodne palače.

u— **Letošnji občni zbor »Kluba ljubiteljev lamarjev«** se bo vršil dne 15. februarja ob 17. uri v »Rožcah« v restavraciji »Union« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

u— **Življenje v pragozdovih Brazilije.** Danes ob 11. dopoldne bo premijera tega filma, ki je eno najboljših del znane berlinske tvrdke »Ufa«. Ta film, ki nam v najlepših slikah nazorno predločuje bujno življenje narave po pragozdovih, kamor še nikdar ni stopila človeška noga, je našel vsepovsod, kjerkoli je bil predvajan, ogromen odziv pri publiku. Prepričani smo, da bo tudi v Ljubljani vzbudil zanimanje publike, zlasti pa naravoslovcev, šolskih krogov, dijaštva in ljubiteljev prirode sploh. Film se bo ponavljal v soboto 4. t. m. ob 14.30 ter v nedeljo 5. t. m. ob 11. dopoldne. Blagajna se odpre zjutraj eno uro pred predstavo.

Pod prokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra se bo vršil v »Unionu«, dne 7. februarja II. reprezentančni ples slušatelj ljubljanske univerze

Dr. Derč

se je preselil v Strossmayerjevo ulico 5. poleg otroške bolnice.

u— **Nov kino v Ljubljani.** Kakor doznavamo, bo te dni v Spodnji Šiški poleg goranskega kolodvora otvoril kino »Union«. Ukusno dekorirana dvorana tega edinega šiškega kina, ki je tako urejena, da bo s pridom služila ne samo filmskim predstavam, nego tudi predavanjem, koncertom, gledališkim predstavam, političnim sestankom, plesnim prireditvam itd., je razmeroma velika: ima namreč prostora za blizu 600 oseb. Kino je opremljen z najmodernejšim aparatom, ki bo omogočal jasno in gladko tekoče predvajanje filmov pri čemer bo nevarnost ognja malone izključena. Z novim kinom bo nedvomno ustrezno ne samo Šiškarjem, temveč tudi bližnjim okolčanom, ki so doslej zaradi prevelike oddaljenosti morali opustiti posejanje ljubljanskih kinov.

252

Prednostno soboto 18. II.

Velika Maskarada Sokola I. »Ob Jadranski Obali« — Tabor

Zorot otvoritev zobnega ateljea

Frid. Cinza

Celovška cesta št. 34, I. nadstropje. Voditelj g. Leop. Smerkolj, zobni arist. Cenjenemu občinstvu se priporoča.

„ČRNO-BELA REDUTA“ 11. februarja v Unionu

Rezervirajte vnaprej in poslužite se česalnih salonov:

Fettich-Frankheim, Selenburgova, Franchetti-Engelbert, Dunajska cesta, Salon »Ljubica«, Dunajska cesta, Salon Dorčec, Dalmatinova ulica.

u— **Danes »rendez-vous«** vseh plesalk in plesalcev pri »popoldanski plesni čajanki« —družabnih plesnih vaj g. Jenka v veliki dvorani »Kazina« od 16. do 19. ure. Pouk priljubljenega »praškega foxa« in »yale-blues« se bo vršil od 15. do 16. ure, na to plesna zabava z različnimi plesnimi igrami. Studenti inje proti legitimaciji znižano članarino. 251

u— **V treh urah** — štiri glavne plesne letošnje sezone se nauči vsak začetnik — edino v »priv. plesni šoli — JENKO«, kavarina »Emona« I. nadst. Informacije vsak dan od 14. do 22. ure. 250

u— **Československa obec Ljubljana.** V soboto 4. t. m. prednáška dr. Krále o osmih hodine ve Zvezde. — Prijďte všichni. 258

u— **Družabni večer S. O. »Preporoda«** se bo vršil 4. februarja v Naprednem dijaškem domu (Arena). Konkurenca, šaljivi nastopi, šaljive maske. 247

u— **Pevsko društvo »Slavec«** priredi 4. februarja zabavni večer v salonu pri Jerneju, Sv. Petra cesta. 251

u— **Plesna vaja j. n. a. d. »Jadrana«** se bo vršila v petek, 3. t. m. ob 20. 253

u— **SK. Svoboda.** Danes plesna vaja v zeleni dvorani Uniona ob 20. uri. 256

ZDRAVNIK DR. JEMEC

zopet redno ordinira od 10—12 in od 2—4 — Tržaška cesta 8.

JAPONSKA NOČ

SOKOLA SSKA

PRI KERŠIČU

4. FEBRUARJA

Pustna sobota

v Sokolskem domu na Viču
VII. maškerada: Karneval v
Moulin - rouge-u“

Veliki pustni Korso

»SLAVCA«

19. II. Union

21. II. 1928 Sokol II.

Carigrajski karneval

Kazina Kazina

u— **Iz obrtniških krogov** doznavamo, da obeta biti II. obrtniški ples, ki ga priredi Obrtno društvo v Ljubljani v soboto 11. t. m. ob 20. uri v prostorih Kazine, ena izmed najbolj družabnih prireditev obrtnišva. Omimo naj tudi, da se bo, kakor lansko leto, volila tudi na letošnjem plesu kraljica cvetlic, ki bo prejela izredno krasno darilo. 254

u— **Moulin rouge na Viču.** VII. maskarada v Sokolskem domu na Viču se bo vršila kakor običajno tudi letos na pustno soboto. Te maskerade so široko znane zaradi originalne in najrazkošnejše dekoracije. Letošnja prireditev se bo vršila pod geslom »Karneval v Moulin rouge«. Moulin rouge (rdeči mlin) je po vsem svetu znano slavno zabavišče s kazinom, barom in plesiščem na Montmartru v sredini Pariza. V tem mušicahallu nastopajo najslovesnejši umetniki in najlepše ženske ter se shaja najelegantnejša svetska publika. Zlasti ameriški in angleški gostje potrošijo tam ogromna premoženja za nasladi, ki se jim nudijo v najbolj pestrih ekstravagancah. To svetsko zabavišče bo Viški Sokol na pustno soboto imitiral ter tako seznanil tudi naše občinstvo, ki nima in na žalost tudi nikdar ne bo imelo prilike, da bi se povzpela na pravi Montmartre. Pri prave, zlasti dekoracije, ki jih mrzlično izdelujejo, dokazujejo, da ne bo dekorativna stran prireditve zaostajala za dosežanji. Zanimiv bo tudi aranžman s svetlobnimi efekti v barskem stilu in za naše prilike originalen način tolmačenja plesnega reda. Po konkurenci najlepših mask fotografiranje skupin itd. Pripravite se!

257

u— **Prva sportna maskarada na Viču 4. februarja v Sokolskem domu.** 225

u— **Drobna policijska kronika.** Od torika sredo so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina perila, 1 tatvina krhla, 1 tatvina sena, 1 tatvina ure, 1 poskusni vlom, 3 lahke telesne poškodbe, 1 izgred, 1 prestopke kaljenja nočnega miru in 5 prestopkov cestnega policijskega reda. Aracije so bile izvršene 3 in sicer: 1 zaradi krošnjarenja brez dovoljenja in 2 zaradi beračenja.

u— **Nepoštena služkinja.** Ivana Barbičeva, žena trgovca, stanujoča na Stari poti št. 9, je že dalje časa opažala, da ji zmanjkuje iz njene omare različno perilo. Nekeč je nato zagledala med perilom služkinje Tončke več svojih robcev. Pričela je služkinjo oštevati, da je nepoštena, kar je Tončka vzela z molkom na znanje. Se istega dne, oziroma ponoči je Tončka zmanjkalo, z njo vred pa tudi vsa njena in skoro še več gospodinjine robe.

u— **Globoko reducirane cene** na vse plesne obleke. Fr. Lukič, Stritarjeva ulica 246

DAMSKÉ IN DEKLISKE PLAŠČE lahko dobite sedaj po zelo nizkih cenah kar je še v zalogi — pri F. in I. GORIČAR, LJUBLJANA Sv. Petra cesta 29.

Iz Maribora

a. Zaprigeza novozvoljenega župana in podžupana se bo izvršila v ponedeljek 6. t. m. ob 17. v mestni posvetovalnici.

a. Češki klub ob svoji 25. letnici. V soboto je stopil Češki klub v Mariboru v 25. leto svojega delovanja. Občnega zbora se je udeležilo izredno veliko število članov češke kolonije v Mariboru, zlasti tudi ženski. Udeleževanje kluba je bilo tudi v preteklem letu prav vsestransko. Prirejali so mladinske marionetne predstave za svojo dečo, vodili šolske proslave ob raznih jugoslovenskih in čeških narodnih praznikih itd. Tekoče leto bo uveden celo poseben vrtec za češko dečo. Na občnem zboru so mnogo razpravljali o predstojih proslavi 25. letnice, ki se bo vršila v Mariboru v večjem obsegu in se pripravljajo k udeležbi mnogih Čehoslovakov iz republike. Klub je na občnem zboru med drugim tudi sklenil posvečati večjo pažnjo naseljevanju raznih industrij v Mariboru, ki se izdajajo za narodne češke, so pa vse prej drugo kakor to. Na mesta, kjer potrebujemo inočenice, dobivamo vendar lahko zavedne Čehoslovake, ne pa tujce, ki so le češkoslovaški državljani, sicer pa skrajni sovražniki našega ljudstva. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik g. Franjo Bureš, urar in občinski svetnik, podpredsednik g. Knop, odbornik pa g. Klina, klubiško Bjen, Kovaf, Gintz Kadmas in Vanek.

Sokolska maskerada v Mariboru

v soboto 4. t. m. v vseh društvenih prostorih Narodnega doma. V deželi krizantem. Črno beli bar. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

a. Stanovanjska beda po statističnih podatkih. V Mariboru je 207 takih stanovanj, ki bi jih človek ne mogel priložiti niti domaćim živalim. V 9 primerih stanuje po 6 oseb v eni sobi, v 3 primerih pa celo 6 oseb v eni kuhinji. V 80 primerih je po 6 ljudi stisnjenih v sobo in kuhinjo, v 7 primerih je celo po 7 oseb v takem malem stanovanju. V 57 primerih je pa po 8 oseb v eni sobi, v 26 primerih po 8 oseb v eni sobi in kuhinji, v 2 primerih je v eni sobi in kuhinji 10 oseb, v 1 primeru pa celo 12 oseb. Po 11 oseb v 1 sobi in kuhinji je v 5 primerih. Poleg teh mizerij stanovanj so pa še razpadajoče barake v Danjovski ulici, kjer si morajo ljudje ob dežju razpenjati plahte in dežnike. Nad 400 v mestu zaposlenih ljudi stanuje že leta v oddaljeni okolici, ker v mestu ni stanovanj.

a. Filmske predstave Jadranske straže. Obštati odbor Jadranske straže je dobil na razpolago krasen film, ki predstavlja pot iz Maribora v Rogoško Slatino na Bled, Plitvička jezera, Zagreb, Sušak, ob Dalmatinski obali do Dubrovnika in Mostar. Skadar in od tam v Beograd. Ta film, ki je namenjen za propagando tujkega prometa se bo prvič predvajal v petek ob 6. zvečer v nekdanjem mestnem kinu za odbor Jadranske straže. V nedeljo se pa predvaja večkrat za vojake. Te filmske predstave bodo tudi za šolsko mladino in bodo dobila šolska vodstva glede razsvetlitve predstav posebno okrožnico. S predvajanjem filma bo združeno predavanje prof. Ribariča, ki je bil v kurzu Jadranske straže v Splitu. Za vojake in dijaštvo je določena vstopnina 2 Din, revnejšim pa bo omogočen tudi brezplačen obisk.

Iz Celja

a. Pobiranje nočnega davka v Celju uklonjeno. Za goste kakor tudi za gostilničarje nesimpatična je bila v Celju davčina na ponočni obisk gostin in kavarn. Klub SDS je med svojimi številnimi predlogi imel tudi tega, da se nočni davek v proračunskem letu 1928. ukine. Večina je imela tozadevno v lastnih vrstah hude boje in se je udala šele tik pred plenarnim proračunsko sejo. Ta davčina se sedaj po celjskih gostin in kavarnah ne pobira več.

a. Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek 6. t. m. ob 20. bo predaval prof. dr. Zelenik o Goethejevem »Faustu«.

a. Celjsko mestno gledališče. V počastitve stoletnice rojstva Leva Tolstega se bo vršila v četrtek 9. t. m. na celjskem gledališkem odru premiera velike drame »Vstajenje«, ki jo je dramaturgiral Bataille. Režijo bo vodil ravatelj g. Bratina, glavno žensko vlogo Katušo bo igrala ga Sadar-Vorbachova, moško vlogo kneza Nehludova pa g. Fedor Gradišnik. Predprodaja vstopnic je v knjižarni Gorjanc-Leskovšek.

a. Polovična vožnja za planince. Savinjska podružnica SPD v Celju zbira od 3. do 10. t. m. pri blaginju g. Vrtovec drogerijo v Celju. Kralja Petra cesta, drugo partijo članski legitimaciji, da jih odpošlje centrali v Ljubljani v potrdilo.

Zbog kratkoče vremena nisam bio u mogućnosti, da se sa mnogim prijateljima i znancima lično oprostim pre moga polaska na novu dužnost. Ovim putem želim svima srećan ostanak.

Pukovnik Jovan N. Naumović.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8
Krovec, stavljen, zalatniški in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava strelodvodov, kopaljske in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za hrane, barvo, lak in med vsake vrstnosti, kakor tudi posod (škatle za konzerve) ter litografije.

9. t. m. žrebanje

II. razreda drž. raz. Interije. Vsaka srečka zadene. Srečke pri
L. ZUMBULOVIC, LJUBLJANA
Aleksandrova 12.

Iz Kranja

a. Delovanje tukašnje rešilne postaje. V preteklem mesecu je izvršil Rešilni oddelk Gasilnega društva 8 transportov v ljubljansko bolnico.

a. Ob priliki svojega odhoda iz Kranja v katerem sem preživel tri leta kot tehničar, ni vodja v tovarni za gumijevo industrijo »Vulkan«, se poslavljam po »Jutro« od svojih nešteti prijateljev in znancev, da jajoč izraza svojim najlepšim in najpristnejšim vtisom tekom bivanja med kranjskimi meščanskimi krogi. Zahvalo za naklonjenost izrekam vsem: oblastim, zlasti sreskemu poglavarju g. J. Znidarčiču, mestnemu županu g. Cirilu Pircu, inšpektorju rada inž. Baragi in inž. Dietrichu, češko-slovaškemu konzulatu v Ljubljani in šolski upravitelji g. Puovici. Naj ne pozabim svoje zahvale tudi sodelavcem, uradnikom, mojstru in delavcem, sploh vsem, ki so z menoj delali pri istem podjetju. Vsi ti so z lastno pridnostjo, vnujo in disciplino pripomogli k uspehom. V najlepšem spominu bom ohranil tudi družino kranjskega Sokola, kateri sem s ponosom pripadal in želim še nadalje ostati njen član. Ponovno poudarjajoč najlepše »Kranju in njegovi prelepi okolici ter o njegovih vseh prebivalcih, med katerimi sem se počutil kakor brat med brati, ključem ob svojem povratku v domovino vsem znancem in prijateljem iz Kranja, Škofje Loke, Ljubljane: »Živite!« — Jan Klimeš z rodbino.

Iz Trčica

a. Nov sneg. Včeraj je ves dan snežilo in je padlo novega snega v Trčici za 20 cm, na Kovčah pa za 40 cm. Zato bo danes gotovo prišlo na Kovce mnogo sportnikov, da se razvešale na dilah in sankah.

a. Več tisočakov defraudiral. Na stroške svojega gospodarja je hotel dobro in brezskrbno živeti Peter Frantar, razvajač lea piva pri g. Karolu Globočniku. Od strank je sprejemal denar, katerega pa ni oddajal svojemu gospodarju, temveč si ga je pridrževal. Nabrala se je prav čedna vsotica, ki gre v lepe tisočake. Včeraj so ga spremili orožniki v Kranj, kjer bo povedal, kako in kaj. Njegova pokora bo gotovo dolga.

Iz Litije

a. Pasji kontumac odpravljen. Pasji kontumac v litijem okolišu za občine Litija, Smrtno, Gradišče, Kresnice, Trebešje, Konj in Hotič je odpravljen, ker se ni pojavil v predpisanim roku. Njegov primer stekline, pred časom je neki peskalež ob grizel v Zagorju dva otroka rudarja B. Osumljenega psa so preiskali in ugotovili, da je bila žival stekla. Oba vgriznjena otroka so oddali v celjski Pasteurjev zavod in je upati, da ju bodo rešili.

a. Lepa smuka na Sv. Planini Sv. Planina, ki je zaslovela posebno po letošnjem smučarskem tečaju, je po zadnjem snegu zopet oživela. Izredno lepa smuka je na severnem pobočju Javorja in Medvednici.

a. Miss Zagorje — s Save. Na nedeljskem karnevalu v Zagorju je bila izvoljena za najlepšo Zagorjanko g. Marija Berdaisova s Save, ki si je s tem pridobila čarobni naslov »Miss Zagorje 1928«.

a. Inspekcija velikega župana. V torek je pregledal poslovanje sreskega poglavarstva veliki župan g. Vodopivec, ki je izrekel sreskemu poglavarju laskavo priznanje. G. velikemu županu sta se javila tudi obl. poslanec g. Lebinger in vodnik žandarmerije g. podporočnik Popovič.

a. Otroški vrt. Prosvetna oblast je ugodila predlogu litijskega prosvetnega referenta in odredila, da se osnuje prepotrebni otroški vrt. Prijava je zani že nad 60 otrok. Čim bo imenovana otroška vrtarica, bo začel vrtec s svojim delovanjem.

a. Za naše malčke. V nedeljo ob 15 uri bo pripovedovala g. Manica Komarova iz Ljubljane pravljice. Ker je pisateljica med našo mladino zelo priljubljena, je upati, da bo tudi to pot dvorana v Sokolskem domu nabito polna.

Dovisi

JEŽICA. V nedeljo 5. t. m. bo priredil Sokol naraščajski in deški večer. Na sporedu so telovadba, deklamacije in petje. Sedila bo čajanka z radijskim koncertom. Začetek ob pol 5 uri. Vstop prost. K obilni udeležbi so vabljeni vsi prijatelji in članstvo Sokola.

ZIBERŠE NAD LOGATCEM. Pri ljavcu bo predaval v nedeljo ob 3. popoldne g. Dolžan o pračloveku. Udeležite se zanimivega predavanja v čim večjem številu!

KONJICE. Sokolsko društvo in Čitalnica v Konjicah priredita dne 11. februarja maskeradni ples, na katerega se obištevno vabijo vabi. — Odbor 255

CRNOMELJ. 13. decembra l. l. je bilo odlikovanih 13 članov tukašnjega Gasilnega društva, in sicer 5 z zlatimi in 8 s srebrnimi kolajnami. Slavnost se je vršila na trgu pred Posojilnico. Odlikovanja so se udeležili meščani okolišani uradništvo, šolska mladina z učiteljskim in gasilski z mestno godbo. Odlikovance je prvi pozdravil ter očrtal njihove zasluge tekom 45letnega neumornega udeleževanja načelnik g. Alojzij Šetina. Za njim je imel kratke nagovore sreski poglavar dr. Lovro Hacin. Nakar je odlikovanja pripel odlikovancem na prvi. Po odlikovanju sta pozdravila odlikovance v imenu meščanstva g. Karel Müller, ki je bil tudi sam več let načelnik društva, v imenu belokranjske župe pa njen načelnik g. Franc Weiss iz Metlike. Med odlikovanci smo pogrčali g. Janka Švajgarja, ki je bil ustanovni in častni član društva ter dolgo vrsto let društveni blaginji. Odlikovanje, zlato kolajno, mu je v nedeljo 8. t. m. izročila deputacija društva na njegovem domu v Gradcu. Poleg deputacije mu je čestital k odlikovanju župan in načelnik Gasilnega društva v Gradcu g. Julij Mazzele.

Stara dobro vpeljana

trgovina

z mešanim blagom v mestu na Štajerskem se takoj z zalogo vred da vnaprej v najem.

Poizvedbe pod »Slučajnost« na oglasni oddelk »Jutrac«.

Slovenski industriji proti oblastnim davčinam

Izredna skupščina Zveze industrijcev protestira soglasno proti oblastnim davčinam, ki obremenjujejo produkcijski proces

Danes dopoldne se je v veliki dvorani Kazine vršil ob mnogobrojni udeležbi izredni občni zbor Zveze industrijcev, da protestira proti uvedbi novih oblastnih davkov.

Otvoritev zbora.

Zborovanje je otvoril v odsotnosti predsednika Dragotina Hribarja, podpredsednik gospod Fr. Bonač, ki je ugotovil sklepčnost, imenoval za overovatelja zapisnika g. dr. Pavlina in Lenarčiča, pozdravil zastopnika velikega župana načelnika dr. Marna, zastopnika mestne občine ravnatelja dr. M. Zarnika, zastopnika mariborskega velikega župana dr. Radeja, gl. tajnika Zbornice TOI in podpredsednika industrijske centralne v Beogradu dr. Windischerja, zastopnika beogradske industrijske centralne dr. Cvetka Gregoriča, zastopnika Zveze trgovskih gremijev, predsednika zagrebške trgovske zbornice dr. Arka, gl. tajnika zagrebške trgovske zbornice dr. Čuvaja. G. Bonač naglašal, da so v sedanjih novih davčnih zakonih, ki so že itak nepopolni, vendar izredno težki, ki so že itak nepopolni konkurenčni položaj še bolj poostrela. Namesto, da bi se našim oblastim zagotovilo iz poslovanja davčnih dohodkov, ki so potrebni za izvrševanje poverjenih jim nalog, je ostalo vprašanje samonpravnih financ nereseno ter se je prepuščalo oblastim, da si same poščeje nove vire dohodkov. Segli so po novih davčnih danih in takih. Med temi so bile sklenjene davščine, ki najgloblje zadenejo produkcijski proces v naši industriji in podražujejo produkcijo. Danes stojimo pred izvršenjem činom, da so oblastne davščine navzlic ugovorom z neznatnimi spremembami že odobrene. S tem je za tekoče leto ta problem v načelu rešen in se morejo k večjemu doseči kake olajšave v pravniki glede izvrševanja novih odredb. Namen sklicnega zborovanja je, opozoriti merodajne faktorje na vso resnost in težavnost položaja, v katerem se nahaja naša industrija in se pridružiti manifestacijam vseh gospodarskih krogov širom naše domovine.

Izbrano poročilo je nato podal o novih oblastnih davčinah tajnik Zveze industrijcev inž. g. Milan Suklje, ki je podal najprej pregled o stanju v drugih pokrajinah, končno pa se predvsem bavil z razmerami v ljubljanski in mariborski oblasti. Iz tega poročila posnemamo:

Oblastni proračuni

Skoro vsem oblastnim proračunom je skupno obdajanje posebne pridobitve, to je neposrednega davka družin, ki polagajo javne račune. Tak privilegium odiosum za eno vrsto neposrednega davka se proti ustavnemu načelu, da je davke odmeriti enakomerno in po davčni moči. Splošno znano je, da so baš družin, obvezana na javno polaganje računov, preko vse mere obdajena in da absorbirajo obstoječi davki in določi vsaj pri nas že povprečno 80 do 90 % bilančnega donosa. Država sama je uvidela, da je taka obdajba nedopustna in nemogoča. V istini ima sedanji način obdajanja teh družin prohibitiven značaj, kakor da bi se hotelo onemogočiti in prepovedati združitev denarnih sredstev v namene velikega obrata in velike produkcije. Mi smo globoko uverjeni, da taka politika nasprotuje gospodarskemu napredku.

Druga karakteristična poteza, ki je večini oblastnih proračunov skupna, je prvenstveno obdajanje alkoholnih pijač industrijskega proizvođa, zlasti piva. Počlovežna trošarina na špirt in žgane pijače bo sicer znatno zmanjšala konsum teh pijač, v kolikor niso kmeljske provenjenice. Nasprotno pa se bo podočelška žganjalka bistveno pospešila.

Po našem mnenju je neugoden in opasen pojav, da hočejo oblasti obdavčiti po eni strani produkcijski proces s takimi na premož in električno strujo, po drugi strani pa produkcijo industrijskih artiklov, namenjanih izvozu v inozemstvo. Z obremenitvijo produkcijskega procesa se prevrže vsa kalkulacija, slabi se konkurenčna močnost napram inozemski industriji, obenem pa se ustvarja nesrečen prejud, kateremu bodo kmalu sledila druga avtonomna telesa.

Novo oblastne takse na premož in električno bodo ustvarile neenakost produkcijskih pogojev v raznih oblastih.

Ko primerjamo razne oblastne proračune, nas bode v oči okolnost, da so mnoge postavke dohodkov vpisane neprimerno nižje nego odgovarjajo dejanskemu stanju. Ne moremo si misliti, da so to pogreške na pravih namenoma, marveč so one zgolj posledica nezadostne strokovne priprave in morda nezadostnega strokovnega znanja.

Oblastni davki sklenjeni brez sporazuma z interesenti

Priprave za proračune slovenskih oblasti so se vršile na tihem in šele malo dni pred razpravo v obeh oblastnih skupščinah smo dobili vpogled v nekatere dele proračunskih projektov. Neposredno pred razpravo so se potem še, storiile znatne spremembe v samih predlogih in dejansko smo prvič dobili celotno sliko iz poročil, objavljenih v naših dnevnikih. Kolikor znano ni imela nobena gospodarska organizacija prilike izjaviti se o teh proračunih in se je očitno kršila zakonita določba, da se mora zaslišati pristojna komora in rečeh, ki bistveno zadevajo po njej zastopane interese Zveze industrijcev se je od vsega početka zavzela za obrambo industrije, sklicala se je izredna seja Centralnega zbora industrije na dan 15. januarja t. l. in 17. januarja je deputacija, v kateri je bila zastopana industrija vse kraljevine, posetila ministra dr. Spaha ter pristojnega referenta načelnika Tošiča. Zdi se pa, da je uspeh prizadevanja ostal minimalen. Oblastni proračuni za Beograd obravnavajo vse manj iz stvarnih vidikov nego iz političnih. Čudno se sliši očitke, ki se je v ministru financ izrekel napram slovenski industriji, češ, zakaj nima svojih ljudi v Narodni skupščini. Obžalovati je, da je minister financ dr. Bogdan Marković radi boleznih odsoten v inozemstvu. Kajti vemo, da se on ne bi bil oddal. Ko je bila ljubljanska oblast za leto 1927 sklenila takozvani »svagonski davek«, je g. dr. Marković to postavko črtal s jasno motivacijo: »ker take vrste takse ne ustrezajo interesom narodnega gospodarstva in trgovine ter vstvarja v državi carinske meje in oblastni protekcionizem«. Kaj bi gospod dr. Marković šele poredel sedaj! Težko v Beogradu so menda celo slovenski poslanci mišljenja, da je bil v Sloveniji glede oblastnih davkov in takse dosežen sporazum med interesi in oblastnimi odboroma. To mnenje je pogrešno že iz razloga, ker interesi ali ali imeli možnost izjaviti se o teh davčinah, nkar da bi bilo sporazumno. Znan ni niti en

interesent, ki ni bil bil vprašan ali imel priliko izjaviti se glede oblastne doklade na posebno pridobitno, glede trošarine na premož in ljubljanski oblasti ali na električno strujo v mariborski oblasti in prav gotovo je, da ni bilo nikakega sporazuma.

Neznosna obremenitev naše industrije

Ze ob zmerni rentabilnosti znaša pri nas posebna pridobitna z državnimi dokladami 51.3% od bilančnega donosa. Ker pa se v odmereno podlagi vračunata tudi osnovna pridobitna ter 1/2 edinstvenega državnega pribitka, je odmerena podlaga v resnici za 1/2 višja od izkazanega bilančnega dobička. Če bi se v Sloveniji pobirale avtonomne določe v se maksimalni izmeri, ki je po čl. 82 fin. zakona dopustna, bi znašale te določe v ljubljanski oblasti 322%, v mariborski pa 272% na posebno pridobitno, kar znači v danem primeru 104.4%, odnosno 98% bilančnega donosa. V praksi se nismo prišli do teh maksimalnih obdaj, vendar smemo računati, da znaša davčna obremenitev povprečno 80-90% bilančnega dobička. Kako naj poslujejo naše delniške družbe, ko se jim naprti nova oblastna določa in ko se s trošarino obremenjuje se produkcijski proces sam, je uzanka, ki se skoraj ne more rešiti brez fatalnega izida.

Oblastni davki obremenjujejo produkcijski proces

Najhuje zadene industrijo trošarina na premož, ker namenoma podražuje to najvažnejše produkcijsko sredstvo in s tem podražuje produkcijo. Po naših informacijah je že v ljubljanski oblasti odredeno, da je takse oprežen premož, ki ga konsumirajo država in samoupravitelja telesa. Ker je tudi izvoz premoža iz oblasti takse prost, preostane v glavnem samo obdajba industrijskega premoža v ljubljanski oblasti, t. j. približno 16% trboveljske produkcije in bo donos te takse komaj dosegel 1.000.000 Din. Sprito splošnega protesta vseh interesentov proti tel. trošarini, ki tako neenakomerno, tako enostransko zadeva poedina podjetja, res ni bilo niti potrebno niti koristno, izstaviti upravičeno neveljavo mnogih interesentov. Vajneje namreč nego višina tega bremena je dejstvo, da kruto posega v delovni proces, ki se ne sme posebej obdavčiti. Če naj industrija v Sloveniji vzdrži svoje postojanke.

Kakor v ljubljanski oblasti trošarina na premož je neupravičena tudi davčina na električno strujo v mariborski oblasti. Isti razlogi veljajo tukaj, ki govorijo proti obremenitvi produkcijskega procesa. Največ so prizadeta elektro-kemična podjetja, ki pretežno del svojih produktov izvažajo v inozemstvo in je taka davčina posebno nevarna, ker bistveno slabi konkurenčno močnost teh podjetij na inozemskem trgu.

Oblastna bremena bi se mogla do neke mere kompenzirati, če se odpravijo tiste davščine, ki že davno zaslužijo, da se jih neusmiljeno črta. Sem spada najprej davek na poslovni promet. Ta davek je tudi nezakonita prisilnost, ker plačuje v državi uboga Slovenija 24.5% tega davka. Druga zahteva je pravilna interpretacija tar. post. 33. takse tarife to je 1/2 taksa na delavske mezde. Delavci plačujejo poseben davek od telesnega dela namesto vseh državnih davščin in je protizakonito, da se od njih pobira še taksa na priznanice, katere niso nikjer podane. Zatrjuje se, da te takse na jugu države niti ne poznajo, niti se ne pobirajo. Slovenska posebnost je, da se utirja kar za 4 leta nazaj!

Slovenski industriji pozivajo oblastne skupščine, da naj pri sestavi proračunov postopajo z vso previdnostjo, vpoštevaje težke razmere, v katerih deluje naša industrija in v katerih životvori naš narod.

Nato je g. ing. Suklje predlagal naslednjo resolucijo

Zveza industrijcev naproša Narodno skupščino, vlado in g. ministra financ, da se pred koncem tega leta donese poseben zakon, ki naj za vso državo regulira finansiranje oblastne samouprave po enotnih smernicah. Oblastni proračuni za l. 1928. dokazujejo nujno potrebo po takem zakonu, ker ogrožajo interese narodnega gospodarstva. Zlasti industriji in trgovine ter ustvarjajo v državi carinske meje in oblastni protekcionizem.

V glavnem naj se oblastne potrebe krijejo s tangencami iz donosa posebne državnega pribitka na osnovne državne davke, ki se porazdelijo na oblasti sorazmerno davčnemu donosu njih območij. V kolikor bi bila še potrebna oblastna trošarina na poedine predmete, ki tako obdajajo prene, sejo, se mora trošarina enako pobirati v vseh oblasteh.

V nobenem primeru ni dopustna obdajba sirovin za industrijsko in obrtniško produkcijo, niti obdajba požonske sile. Zabrana je obdajba oddaje blaza v druge oblasti in izvoza v inozemstvo.

Zveza industrijcev ponovno opozarja na davčno preobremenitev slovenske industrije in zlasti družin, zavezanih javnemu polaganju računov. Odločno protestira proti obremenitvi produkcijskega procesa po trošarini na premož in na električno strujo, ki podražuje produkcijo in slabi konkurenčno močnost naše industrije. Vspričo dejstva da je donos obeh trošarin za samo oblastna proračuna manjšega pomena apelira Zveza industrijcev na oblastna odbora in na oblastni skupščini v Ljubljani in Mariboru, da se odredita trošarini na premož in na električno strujo ter da v bodoče načeloma obvarujeta produkcijski proces obdajbe po drugih samoupravnih telesih.

Ker zahteva pristojni g. minister znižanje trošarine na premož in električno strujo po proračunih za l. 1928 za obrate, ki ta predmeta dobijo kot glavno obratno sredstvo ali kot sirovino, apelira Zveza industrijcev na obe slovenski oblasti, da vsaj dopustita široko interpretacijo te določe.

V duhu solidarnosti industrije opozarja Zveza industrijcev, da je doklada k državi trošarini na špirt in olje daleč previsoko odmerjena.

Zveza industrijcev prosi kraljevo vlado in Narodno skupščino in zlasti slovensko skupščinsko delegacijo, da se naj že s fin. zakonom za l. 1928-29 odpravi davek na poslovalni promet kot neopravičen in nesocialen.

V tem fin. zakonu naj se v smislu čl. 82 fin. zakona za 1927-28 maksimalno avtonomne določe do končne zakonite ureditve finansiranja samoupravnih teles, tako da smejo občinske določe znašati največ 150 odstotkov, a skupni iznos teh avtonomnih

doklad ne sme biti večji od 200 odstotkov. Zveza industrijcev se pridružuje splošni zahtevi po izenačenju državnih davkov in iskreno pozdravlja delo na novem zakonu o neposrednih davkih, od katerega pričakuje bistveno izboljšanje nevzdržnega položaja.

Zveza industrijcev uvažuje velik narodni in gospodarski pomen oblastne samouprave in se iskreno nada da bo delovanje obeh slovenskih oblastnih skupščin in oblastnih odborov v odlični meri koristilo deželi in ljudstvu. V duhu zdrave avtonomije je potrebno sporazumno sodelovanje poglavitnih gospodarskih faktorjev. Industrija Slovenije prosi in pričakuje da se pred važnimi odločbami sliši njeno mnenje.

Govori gostov

Tajnik Centralne industrijske korporacije v Beogradu dr. Cvetko Gregorič je kot predstavnik Centralne izrazil popolno solidarnost srbijanske industrije z izneženimi protesti. Glede potrditve oblastnih proračunov je poudarjal, da se ni zgodilo tako, kakor smo na podlagi izjav gosp. namestnika finančnega ministra dr. Spaha pričakovali. Zopet so bili odločilni politični vidiki tam, kjer bi morala biti merodajna stvarnost. S številnimi statističnimi podatki je dokazal tekoče stanje našega gospodarstva. Izvoz je v preteklem letu napram letu 1926. nazadovol za 1.4 milijarde dinarjev. Državni dolgovci so v zadnjih letih narasli na skoro 70 milijard dinarjev, dočim je naš relativni narodni dohodek v zlatu glede na kupno moč manjši kakor pred vojno. Po prilicno zanesljivih ocenah znaša ta narodni dohodek na osebo 5320 Din letno. Če se upošteva obremenitev s strani davkov in dejstvo, da znaša minimum za prehrano ene osebe 3500 Din letno, tedaj vidimo, da je deljna obremenitev nemogoča, kajti tedaj bomo morali črpati dohodek iz naše narodne imovine.

Zapadnoevropske države si hočejo v vedno večji meri zaščititi svojo lastno agrarno produkcijo in s tem je naš izvoz agrarnih proizvodov občutno otežčen. Iskati moramo pomoči le v racionalizaciji agrarne produkcije. Če pa niti to ne bo uspelo, tedaj leži naša bodočnost le v industrijski produkciji, ki bi omogočila zmanjšanje izvoza. Inozemski kapital zasleduje vse pojave javnega življenja v naši državi. Naša vlada in naši ministri ponovno poudarjajo potrebo dotoka tujega kapitala. Če pa se bodo sedaj nalagala še nova teža bremena, tedaj bo hudo trpelo zaupanje inozemstva v našo državo, ki je že itak slabo. Dotok tujega kapitala bo s tem še bolj onemogočen.

Za njim je povzel besedo gosp. Vladimir Arko, predsednik Trgovske in obrtniške zbornice v Zagrebu. Poudarjal je, da se z novimi oblastnimi davki ustvarja neenakost produkcijskih pogojev v posameznih pokrajinah naše države. Ta neenakost že deloma obstoja zaradi razlik v obdajevanju. V nekaterih delih naše države pa uživajo gotove industrijske panoge tudi druge ugodnosti, katerih podjetja iste panoge v drugih pokrajinah nimajo. Neenakost v višini oblastnih takse na pivo bo n. pr. povzročila, da se bo pivo hitotejlo iz Slovenije v Hrvaško, kajti v Zagrebu znaša oblastna taksa na produkcijo piva 240 Din na hl, v Ljubljani pa 65 Din. Ogromna je tudi razlika glede obremenitve produkcije alkohola. Kakor znano, se v Srbiji ne plačuje trošarina na alkohol. Pa tudi med ostalimi pokrajinami obstojajo velike razlike. Tako znaša zaradi različne oblastne takse razlika v ceni 1 vagona alkohola med Ljubljano in Zagrebom 250.000 Din, napram Srbiji pa celo 490 tisoč Din. Takih primerov bi se dalo navedi še dovolj. Industrijska produkcija ne more več prenašati novih obremenitev, zato se mora vsa nova bremena odvaliti na konzumenta. Ti davki torej obremenjujejo konzum; toda tam, kjer ni konzuma, tudi ni produkcije, in tam, kjer ni produkcije, ni zaposlitve. Mnenja je, da v bodoče ne bomo potrebovali tujega kapitala, ker bomo morali, če bo šlo tako naprej, itak ustaviti obratovanje.

Ravnatelj tvornice za dušik v Rušah gosp. Anton Krejči je glede na očitke, ki so bili proti tej družbi izneženi v nekem ljubljanskem dnevniku (včerajšnji »Slovenec«) ugotavljal glede trošarine na električni tok, da bi ta taksa v večji meri prizadela edino tovarno za dušik v Rušah, ki je največji odjemalec električnega toka iz Fale ter povdarja, da te davščine po večini zadenejo taka podjetja, ki se itak odtegujejo vsem davci, kajti bi prišli v korist Sloveniji, ker imajo sedeže svojih central drugod. Op. ur.) slovensko izjavil, da je sedež podjetja še vedno v Rušah, da nihče ne misli na prenos družbenega sedeža kam drugam ter da podjetje redno plačuje vse državne, občinske, okrajne in oblastne davščine. Prosil je, da oblastni odbor to vzame na znanje. Oblastna taksa na električno strujo pomeni za to podjetje ogromno obremenitev, kajti tvornica porabi letno 140 milijonov kilovatnih ur električnega toka, to je eno tisočinko svetovne produkcije električnega toka. Obremenitev električne struje za pogon je neprimerno težja, kakor obremenitev električne struje za razsvetljavo, kajti za pogon se porabi neprimerno večje količine električne struje, kakor za razsvetljavo.

K besedi se je oglašil finančni referent mariborske oblasti gosp. Marko Kranjc, ki je prosil, da naj industriji upoštevajo položaj, v katerem se je delal oblastni proračun, ki se je moral izdelati tekom 14 dni. Po njegovi izjavi baje ni bilo mogoče napraviti vseh korakov, ki bi bili sicer potrebni, ni bilo mogoče vstopiti v stike z interesenti, kar je treba vsekakor obžalovati. Obljubil je, da se bodo pri prihodnjem proračunu skušale upoštevati želje interesentov.

Predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar je predsednik g. Bonač zaključil dobro uspešno zborovanje.

Iz življenja in sveta

Profesor Fibiger umrl

V kodanjski drž. bolnici je umrl v 60. letu starosti Johann Fibiger, sloviti danski raziskovalec raka. Še pred kratkim so poročali listi, da je srečno prestopil operacijo v trebušni votlini. Sedaj se je izkazalo, da so nastale po tej operaciji razne komplikacije, ki so ga spravile na mrtvaško posteljo.

Profesor Fibiger je gotovo najznamenitejša osebnost v danskem znanstvenem svetu zadnjih deset let. Lansk leto so mu podelili za njegova epohalna raziskovanja raka Noblovo medicinsko nagrado. Kot človek je bil zelo skromen, nikjer ni rinitil v ospredje, živel je čisto mirno življenje sam zase in svojemu znanstvenemu delu. Bil je pravi znanstvenik, čigar smrt bo vzbudila mnogo obžalovanja tudi izven mej njegove ožje domovine.

Ali se brzina svetlobe manjša?

V znanstvenih krogih se vrši sedaj debata o vprašanju, ali je svetlobna brzina nekaj stalnega ali spremenljivega. Dočim so ugotovili pri prvih raziskavanjih hitrost brzine na 300.000 km v sekundi, so poznejša merjenja izkazovala vedno manjše število kilometrov, tako da je dobil ameriški fizik Michailson pri zadnjem računu 400 km manj nego njegovi predniki. Iz teh podatkov sklepa angleški učenjak Harry Brey, da hitrost svetlobnega valovanja vedno bolj pojema in sicer vsako leto za približno 4 km. Če pojde v tem tempu dalje, bo po 75.000 letih ta brzina enaka ničli — svet se bo ustavil, vseh naravnih pojavov bo konec, najtemnejša tema bo obšla vesoljnost. Proti tej grozotni preokoli angleškega fizika se oglašajo drugi učenjaki s trditvijo, da gre pri onih razlikah v merjenju samo za efekt izpopolnjenih merilnih načinov in priprav. Morali bi pač počakati celih 75 tisoč let, da bi se o pravilnosti trditve fizika Michailsona uverili sami.

Lindbergh, najpopularnejši Američan

V Ameriki kontrolirajo ljudje drug drugega, tisti, ki imajo oblast nad drugimi, pa skušajo dognati, kakšno je njihovo mišljenje v tej ali oni zadevi. Tudi ameriške šole služijo temu namenu. Od časa do časa se učitelj »informira«, kaj mislijo otroci o sodobnih pojavih in o sodobnih ljudeh. Tako nastajajo otroški plebisciti, ki povedo učiteljem misli roditeljev šolske dece kajti otrok je naposled vedno zrcalo svoje okolice in njenega mišljenja.

Pred kratkim se je vršilo v Ameriki otroško glasovanje o najpopularnejšem človeku Amerike. Kaj mislite, kdo je dobil ob tej priliki največ glasov? Seveda Charles Lindbergh. Ampak, da ne pozna ameriška deca samo najslavnejšega sodobnejšega letalca, nego tudi sport, o tem priča drugo najslavnejše ime popularnega Američana, ki ni nihče drugi, kakor znani bokser Gene Tunney.

Poljska vlada ščiti dekleta

V Varšavi pripravljajo zakon, ki bo posebne važnosti za mladoletna dekleta. Ta zakon bo zabranjeval mladoletnim dekletom potovanje v inozemstvo do 21. leta starosti.

Direktni povod za ta ukrep je dalo dejstvo, da zapusti Poljsko vsako leto najmanj 40.000 deklet, ki postanejo, kakor je pokazalo izkustvo, z malimi izjemami vse žrtve trgovcev s človeškimi mesom. Tako doprinaša Poljska obilen delež belemu suženjstvu.

Na Francoskem in v Belgiji so poljski emigranti osnovali nekaj društev, ki imajo namen ščititi dekleta ter jim v slučaju potrebe nuditi zavetje. Vendar je razpletena na poljski meji velikanjska mreža agentov, ki zvajljajo mlade, neizkušene devojke v svoje

mreže še preden pridejo pod okrilje zavodov, ki skrbijo za njihovo življenje. Mednarodni trgovci z dekleti imajo med poljskimi emigranti velikanski vir kupčije in dobička. Poljska vlada, ki je spoznala, kakšna nesreča preži na mlade Poljakinje v tujini, je zategadelj izdelala zakonski načrt, in ne bo dala nobenemu dekletu prekoračiti granice, če ne bo 21 let staro, ali pa če ne bo potovalo v spremstvu matere ali očeta.

Kraljica Nantesa

Jeanna Jolin (zgoraj) in njena častni spremljevalki (spodaj). Vsako francosko mesto si izvoli v predpustnem času svojo »kraljico«, kateri izkazujejo prebivalci z županom na čelu velike časti.

Centralna kurjava za vse mesto

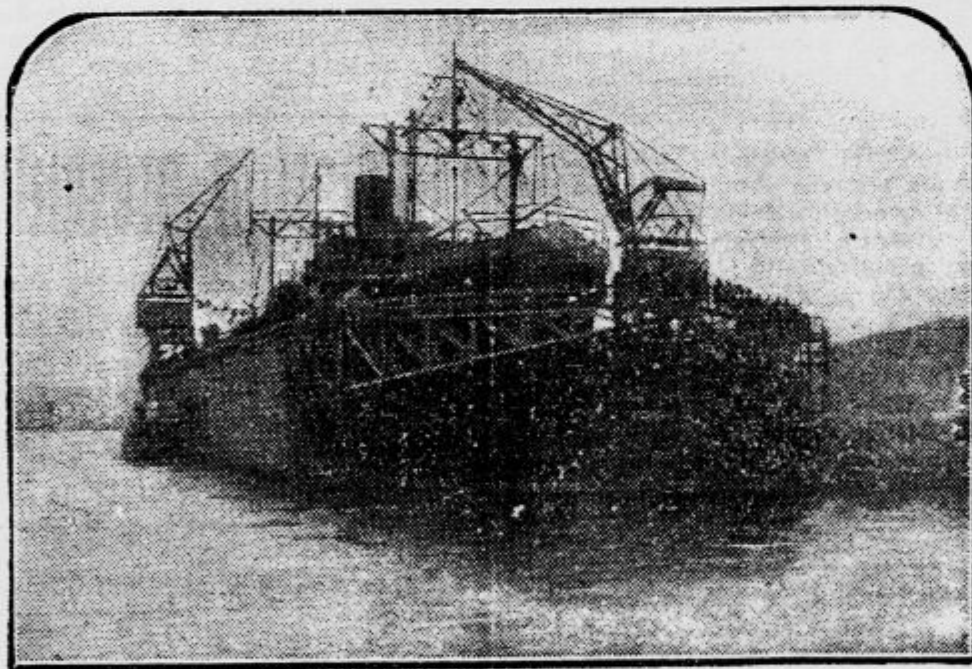
V Pragi se je sestavila zadruga, ki ji je namen, da zgradi tovarne za proizvodnjo toplote. Najprvo jo bodo oddajali javnim poslopijem, v načrtu pa je že tudi ogrevanje poslovnih prostorov in zasebnih stanovanj. Ker je površina praškega mesta razmeroma velika, bodo zgradili za vsak okraj po eno toplotno centralo. Vse praške centrale bodo imele enotno upravo.

Največji megafon na svetu

Pred nekaj dnevi se je nudil ljudem v New Yorku zanimiv prizor. S strehe enega največjih newyorških nebotičnikov se je zaslislal glas, ki je grmel čez reko Hudson daleč na okoli. Prihajal je iz mikrofona, odbijal pa se je od posebnih plošč iz aluminija, ne da bi pri tem utrpel kaj na svoji barvi in jakosti.

Seveda je ta dogodek povzročil, da se je na tisoče ljudi zbralo na postajalo na ulicah. Okna v hišah so se odpirala, mornarji na Hudsonu so ustavljali barke in ladje. Vse je gledalo kvišku in iskalo z očmi in ušesi, kje tiči neznan gromovnik.

Naposled se je stvar pokazala. Glas

Plavajoči dok, ki ga je Nemčija dobavila franciji na račun reparacij.

Dok je težak 8000 ton, dolg pa 160 m in se nahaja v Rouenu.

ki se je razlegal, je bil čisto navaden človeški glas, pojačan in razmnožen s posebnimi aparati. Poizkus je izvršila neka newyorška telefonska družba, ki hoče dokazati, da se da človeški glas prenesti kamorkoli, poljubno pojačati in razprostraniti. Družba je že dosegla, da lahko poslušajo govor megafona ljudje v širini cele četvorne milje.

Ku-Klux-Klan se krha

Ku-Klux-Klan, znana ameriška nacionalistična ustrahovalna organizacija se nahaja v popolnem razpadu. Člani društva so nosili kapuce in maske. Sedaj bodo oboje odložili. Kostum in maska sta bila zapovedana pri vseh paradah, pa tudi pri barbarskih kazenskih ekspedicijah, katerih žrtve so bili črnci, zloglasne ženske, socialisti in končno ljudje, ki so se pregrešili zoper alkoholno prepoved.

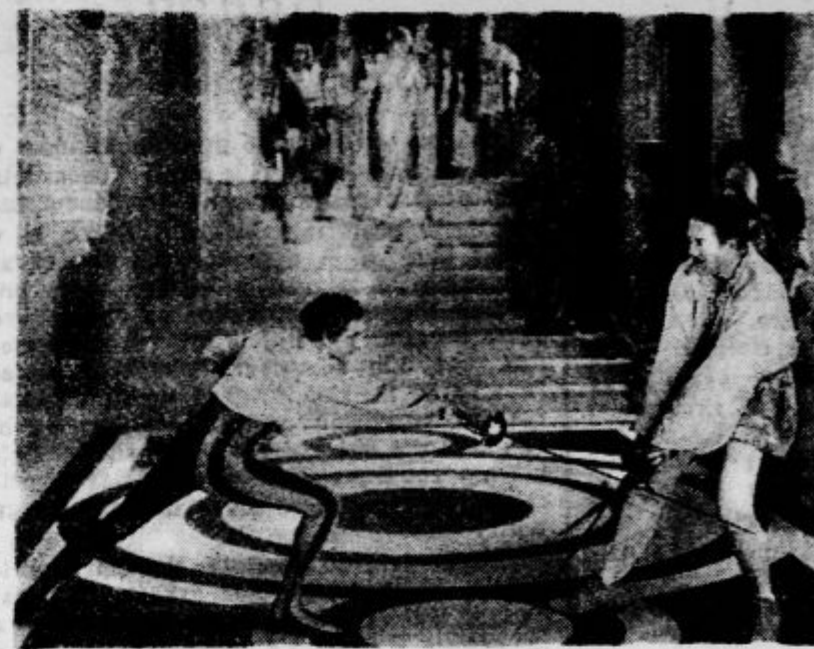
Ku-Klux-Klan je dosegel vrhunec svoje moči in slave l. 1920. Takoj potem je začel propadati. Plemenska mržnja, katero so propagirali Ku-Klux-Klanovci, se ni vsadila Američanom v srce. Najbolj pa se je Ku-Klux-Klan diskreditiral s korupcijskimi škandalami, katere je zagrešil eden izmed njegovih vodij.

S Ku-Klux-Klanom se bavijo danes samo še kazenska sodišča in da bodo imela tudi ta manj opravka, je organizacija pozvala privržence, naj se odrečejo mask in obleke. Z masko, ki je bila bistvena oznaka pripadnikov tega gibanja, pa odlaga Ku-Klux-Klan tudi svojo moč, kajti iz obraza v obraz ne pojde nihče več na kazenske ekspedicije, ki so povzročile v Ameriki toliko nejevolje.

Joseph Delesclaux

upravnik Daudetove »Action Française«, ki se je lani od pobeza v maju mesecu skrivaj javnim organom ter je prišel sedaj pravici roke

Mladini neprimernol
Prvak ljubimcev vseh časov!

Monumentalni vefilmski deli

iz temnega srednjega veka, za časa vladanja zloglasnih Borgijcev v večnem Rimu.

Oba dela v enem sporedu. Dvojne predstave.

Don Juan

v glavni vlogi lepi ljubimec ženskega sveta
John Barymore

V Rimu! Ljubimec Lukrecije Borgije. — Spletke in intrige. — Opasni sestane. Strahoviada Borgijcev. — Prva ljubezen. — Ljubosumnost. — Dvojboj. — Obsojen na smrt. — Pred inkvizicijskim sodiščem. — Grozne muke. — Rešitev in beg. Pri vseh predstavah svira pomnoženi orkester istoimensko Mozartovo opero Don Juan. — Predprodaja vstopnic od 11. do pol 1. ure in od 2. ure naprej.

Premijera jutri na svečnico ob: 3., 5., 7. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Gorkij se vrača v Rusijo

Že večkrat se je čitalo, da ima ruski pisatelj Maksim Gorkij namen ostaviti italijanski Sorrento poleg Napolija in se vrniti v Rusijo. Gorkij sam je te vesti doslej dosledno dementiral. Sedaj javlja zopet neki belgijski list, da se je Gorkij zares odločil za ta korak. Pravi vzrok te odločitve je baje veliko hrepenenje po Rusiji in pa zbiranje gradiva za roman iz življenja sodobne Rusije. Gorkij, ki je bil prijatelj Ljennina in je tudi s sedanjimi vladnimi mogotci Rusije v dobrih odnosih, bo v Moskvi slavnostno sprejet. Sovjetska vlada je že odredila, da se ima ob enem proslaviti pisateljeva 65-letnica rojstva in 35-letnica književnega delovanja.

Grafologija in kriminalistika

Grafolog Sandek je imel na tehnikah v Pragi predavanje, v katerem je obravnaval uporabo grafologije v moderni kriminalistiki. Ta veda je postala silno važna za raziskovanje falsifikatov in za določanje identitete piscev, zlasti pri anonimnih pismih. Eksperimentalna grafologija zamore ugotoviti vsako ponarejeno pisavo, to pa zaradi tega, ker je ponarejena pisava počasnejša in bolj izdelana nego prava in dobi tako svoj poseben značaj. Dalje je mogoče po obliki črk dognati obliko peresa, njegovo lego, spremembo lege in vzroke za to spremembo. Najbolj gotov znak ponarejene pisave so razne neizrazite poteze in pismenke, ki uidejo pazljivosti ponarejevalca.

Platonska nezvestoba

Zakonska Sörensen v Kodanju sta živel prijazno življenje, v sreči in ljubezni, kakor zapovedujejo božje zapovedi. Srečo in ljubezen je krepila precejšnjo rento iz glavnice, ki jo je podedovala gospa Sörensenova. Samo da je čuvala nad to glavnico testamentarično postavljena višja sila, ki bi izgubila svoje skrbniške pravice šele tedaj, če bi se zakon ge. Sörensenove ločil. Ta uredba je bila prav za prav pametna in je škoda, da ljudje pameti ne znajo dovolj upoštevati.

Zakonca Sörensenova sta si zaželela, da bi sama in neomejeno gospodarila z zaklavljenim dedščino. Za to bi bila potrebna ločitev, a tej sta se upirali baš sreča in ljubezen. Toda kadar se odločijo ljudje za kaj nespametnega, dobivajo čudno inteligentne domisleke. Ločitev naj bi se izvršila in povod naj bi ji bila ženina nezvestoba — toda vse bi bilo samo pro forma. Sörensenova sta imela prijatelja, ki sta ga pridobila za to, da bi igral pred javnostjo ulogo običajnih hišnih prijateljev, ki sejejo nesrečo in nemir v družinsko življenje

Japonska markiza Kacho,

stara šele 18 let, zato pa polna mladostnega poguma: preleteti hoče Tihi ocean in bo startala v Tokiju. Na poletu jo bo spremljal njen mož, ki hoče priti z njo v Ameriko ali pa poginiti na potu.

DIŠAVE SLON

Ali. Panzini:

Nedolžna, nežna duša

Vprašanje moje ženitve ni bilo tako preprosta stvar. Vzbujali so se ne samo vsi moji sorodniki in sorodnice, ampak tudi vsi moji prijatelji. Tudi prijateljica, ker sem imel samo eno. Moral sem i njej povedati. Verjeli mi boste, kadar vam priznam, da mi je bilo najtežje reči Smeraldini.

»Ali se hočeš pričakati? Lepo, le pričakaj se, jaz ne bom niti s prstom ganil«, mi je dejala Smeraldina.

Nekolikokrat pred tem mi je Smeraldina govorila, da bi zame bilo najbolje, če ostavim državno službo in postanem njen osebni tajnik.

Morda se bo zdelo malo čudno, kako to, da sem tolikanj domač s tako slavno osebo, kakršna je Smeraldina. Vendar je treba vedeti, da sva vkup preživela detinstvo.

Smeraldino sem od nekdaj oboževal. Pa saj je bila v istini divna devojka. Da so ji rekli: »Smeraldina, ti imaš čarobno srce!« bi bila gotovo odšla v samostan. Alj pravili so ji, da ima krasne noge in postala je plesalka!...

Lucija, moja zaročenka, ki sta jo iztaknila moja roditelja, ni bila plesalka. Ustrezala je vsem pogojem, ka-

kor so mislili moji starši, da bi mogla osrečiti moškega, celo takšnega, kakršen sem jaz. Bila je dobra, lepo vzgojena, imela je za doto 40.000 lir s 5 odstotki obresti... Z onim, kar sem jaz imel, vse skupaj ni bilo mnogo, vendar Lucija si je sama šivala obleko ter imela pravico poučevati deco iz osnovne šole. Pred navalom sorodstva in svaštva sem popustil in pristal na to, da postanem Lucijin mož. Pripravljali smo že za svatbo...

Mogoče bi se bil navzlic vsemu kako pogotil z Lucijo, da se niso vmešali oni, ki so prvi zavohali, da morava midva postati mož in žena. Oni so mi zagrenili življenje. Saj nisem niti slutil, kake neizgovorne prinaša zaročniška doba. Tu ne štejemo raznih posetov raznim babicam, ki sem jim moral cmokati roke in ki so mi obilno močile lica s svojimi poljubi.

Vsak dan mi je rekel kateri mojih roditeljev:

»Slušaj, Lucietta ni igrala kakor ona tvoja hči«. Paziti treba, kako se ponašaš. Ona je poštena in nedolžna, nežna duša!«

In jaz sem gledal na svoje vedenje. Prizadeval sem si celo, da ne bova nikdar na samem ker sem vedel, da sem splošno slab proti ženam, kadar sem na samem z njimi. Težilo me je, ker

sem opazil, da se ona mnogo ne huduje in da ne poklanja dosti pažnje meni, svojemu bodočemu soprogu. Menil sem, da je tako potreba, saj je pač ona bila poštena in nedolžna nežna duša...

Smeraldini sem svoje dni dajal vse, kar sem premogel. Tega sicer ni bilo dosti, a zame je bilo glavno, da ni nikoli naganjala, naj se zadolžim. Ali zbog Lucije sem začel polahko toniti v dolgovne. Ne toliko zastran nje kolikor radi one stalne priloge, ki sem jo moral večno s seboj vlačiti! Kamorkoli sva namreč krenila, nikdar nisva šla sama, marveč vselej z onimi, ki so uredili najino zaročno. A račune sem moral vsakokrat jaz plačevati.

»V tesno ti gre«, so mi šepetali. »Pa saj si boš vse poravnal iz nevestine dedščine!«

Medtem pa sem izračunil, da se bom do poroke več zadolžil, nego je njena dota. In prišel sem obupavati. Da mi poveča obup, mi je bodoči tast, držeč mojo mater pod roko, velel neki dan: »Slušajte zet, Lucijini morali kupiti za spomin na ženitovanijske dni kako lepo darilo. Kako malenkost, kakršno ste prej pogosto poklonili, že veste komu...«

Vzdihnil sem in se odpravil sam k zlatarju, da kupim kako zlatino. Seveda na upanje.

»Zlato? Pa zlato se danes ne nosi, ni v modi!« je dejal zlatar.

»Vem jaz to dobro, gospod, ampak tu gre za dar zaročenki.«

Draguljar me pogleda zviška, kot da me pomiluje, ker sem ženin, in de nato:

»Ampak danes le kmetje kupujejo nevestam zlato. Gospodski osebi, čeprav je nevesta, ne pristoji zlato. Kupite tale niz biserov. Ni posebno fin, kakor našaš za nevesto.«

»A koliko stane?« sem vprašal oprezno.

»Samo tri tisoč lir!«

Požrl sem slino. Da se izvlečem, sem poizvedoval:

»Koliko pa stane ogrlica z debelimi biseri?«

»Samo štirideset tisoč lir!«

Domislil sem se, da toliko znaša jutrišina moje Lucije in da so onoliki sedaj moji dolгови. Domislil sem se ter pobegnili iz delavnice; niti zbogom nisem rekel.

★

Obupaval sem. Kako je težko biti ženin! Čutil sem, da se dušim in da mi je treba malo oddiha. Tudi sicer mi je bilo tisti večer prisostvovati svečani večerji, prirejeni meni na čast...

Da bi se nadilhal čistega zraka, sem stopil v mali park, ki je obkrožal hišo

mojega bodočega tasta. Upehan sem se zgrudil na klop. Listje je šumelo in mahoma se mi je zazdelo, da selesti napev baleta, v katerem sem se vsekdar divil Smeraldini in njenim nogam... Zazdelo se mi je celo, da vidim dvojico ne baš grdih nog ondi ob nekem grmu...

Mislil sem, da me slepi domišljija, in sem si pomencal oči... Vendar tam na koncu grmovja je zares stalo dvoje ženskih nožic. Ko sem se dobro razgledal, sem kraj njih uzrl še črne hlače. Spomnil sem se takoj: poleg neke dame je stal smoking. Potemtakem ljubavni sestane...

Vselej sem bi radoveden in ta slika me je zamamila. In previdno sem se priplazil k mestu. No, ni mi bilo treba videti vse slike. Jasno sem namreč razločil Lucijin glas:

»Alberto zaklinjam se ti, da onega cepca nisem nikdar marala in ga tudi nikoli ne bom. In kadar se vdam, bom samo tvoja, kakor sem bila doslej...«

Veje so se malo zatresle in opazil sem, kako neki mladič, menj neznan drži mojo Lucijo, mojo pošteno in nedolžno nežno dušo, in kako jo ljubi, medtem ko mu ona vneto vrača poljubce...

In prišlo mi je na pamet: Kakšna bi šele bila, da ni poštena in nedolžna nežna duša!

Socijalna politika

Osnutek novega zakona o pokojninskem zavarovanju

Zveza društev privatnih nameščencev je osnutek novega zakona proučila in k njej na naslov pokojninskega zakona za nameščence naslovila svoje stališče.

Novi osnutek razširja pred vsem krog zavarovancev in v zavarovalno zavezanost pritegne tudi trgovske sodravnike, ki so bili do danes brez starostne preskrbe. Ta razširitev kroga zavarovancev je v skladu z zahtevami trgovskih sodravnikov.

V pokojninskem zavarovanju je eno najvažnejših določil določilo o čakalni dobi, tj. predpis, po kolikšnih letih zavarovanja prične pravica do pokojnine. Sedanji zakon le poznal 5 letno čakalno dobo, dočim osnutek uvaša 10 let s 40% začetne pokojnine in le izjemoma tudi že pri 60 prispevnih mesecih priznava izredno podporo v višini 20% osnove pokojnine. Za ureditev ni v interesu nameščencev. Zahtevalo, da ostane obveznost plačila čakalna doba, višina rente pa naj bo postopoma dvakrat, tako, da bi po 10 letih dosegla 40% rentne osnove. Idealna tuda ta rešitev ni, vendar bi bila sprejemljiva.

Osnutek novega pokojninskega zavarovanja spreminja rentno osnovo. Podlaga za izračunavanje pokojnine tvorijo povprečna zavarovalna letna prejemkov zadnjih dveh tretlin zavarovalnine (prispevne) dobe. Na ta način bo osnova višja, zato bo tudi pokojnina višja. To je teoretično pravilno in dobro le v času stabiliziranih prejemkov valutarnih prihodov. Teza kriterija pa današnji čas nima. Zato nov predpis o rentni osnovi ne pomeni za vse vpojenke enakih ugodnosti, kar je protisocialno. Stališče pokojnine bodo uživali oni, ki so dali časa zavarovanju, pri katerih zavarovalna doba, odnosno zadnji dve tretlini te dobe padejo v valuto slabe razmere, kakor so bile zlasti med vojno. Po katerih principih se valorizira povprečnica pred, med in po vojni? V sedanjih neurejenih časih in hitro se spreminjajočih razmerah v prejemkih in v draginjah mora biti osnova elastičnejša. Računska osnovna doba je iz socialnega stališča predlagati, da se iz zavarovalno - matematičnega vidika morda utemeljena.

Polna pokojnina se prizna s 35 službenimi leti napram sedanjim 40. Ta restrikcija službenih let je nujno potrebna, da se zakoniti osnutek s spremembo računsko osnovi in s skrajšanjem službenih let daleč ugodnejše pokojnine, je vendar nižja predmetno od 12% na 10%. V načelu je znižanje premije za vsako socialno zavarovanje po zdravilu, vendar pa mora biti podana zavarovalna - matematična gotovost, da bo znižana premija zadostovala za vse zakonite obveznosti. Ni pravilno, ako se dopustnost znižanja premije utemeljuje z dejstvom zvišanja obrestne mere od 4% na 6%. Gospodarske in denarne prilike se približujejo razmeram, v katerih obrestna mera za zavarovanja na kapitalnem kritju nikakor ne bi smela presežati 4,5%. Tudi predvojni številke gibanja obrestne mere nam podajo ta rezultat. Zato mora biti znižanje premije prav posebno zavarovalno - matematično utemeljeno, da cela reforma ne postane iluzorna. Premija mora biti v zakonu elastično urejena tako, da se avtomatično spreminja, kadar to zahtevajo zavarovalno - matematični računi. Ni pravilno, ako premijo regulira občni zbor, pri katerem morajo biti dostikrat druge tendence vplivne, kakor ukazi in potrebe tehnične bilance. Občni zbor bi pri teh predpisih celo zavarovanje moral izgrajiti.

Osnutek zakona dalje ukinja pravico do povračila premij, kar je po sedanjem zakonu po šestih mesecih po izstopu dovoljeno. Izjemo osnutek priznava za ženske članice v slučaju omožev. Mesto pravice do povračila premij, pa osnutek uvaša možnost zavarovanja pridobitnih pravic s tkzv. priznavalo pristopitino in pa možnost prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja.

Novelizirano pokojninsko zavarovanje predvideva bolniško zavarovanje svojih vpojenkevec za brezplačno zdravniško in babiško pomoč. Potrebno kritje za to zavarovanje hoče osnutek dobiti v prispevkih, katere naj bi plačevali vpojenkeci od svojih pokojnin. Zveza je mnenja, da bi bilo te prispevke vpojenkeci v zavarovalno - matematični osnovi pokojninskega zavarovanja, kar od pokojnin se rentnikom ne bo moglo ničesar odtegniti, ker bodo tudi po novem osnutku premizke.

Posebno pozornost je Zveza društev privatnih nameščencev posvetila vprašanju pravilne določitve zavarovalnih prejemkov in pravilne razporedbe plačilnih razredov. Od rešitve teza vprašanja je odvisen ves efekt pokojninskega zavarovanja. O tem problemu je Zveza izdala posebno brošuro in se bomo z njo vsebinsko nečali v enem prihodnjih člankov.

Osnutek novega pokojninskega zavarovanja pušča odprto in nerešeno vprašanje prehoda iz starega zavarovanja v novo, kar je predvsem važno za starejše zavarovance. Osnutek pravi, da naj to uredi minister za soc. politiko. Zveza se temu načinu rešitve enega eksistenčnih vprašanj odločno upira in zahteva, da se prehod v novo zavarovanje že v zakonu samem uredi, ne pa da se to pripušča razpoloženju in razumevanju ene osebe.

V organizacijskih določilih predvideva osnutek možnost razširitve pokojninskega zavarovanja nameščencev za celo državo ali pa postopoma na posamezne pokrajine. Dosedaj namreč pokojninsko zavarovanje nameščencev pozna le Slovenija in Dalmacija, t. i. bivši avstrijski del države. Osnutek uveljavlja tudi načelo dvotretlinjskega zastopstva nameščencev v upravi zakoda, ker so na zavarovanju zainteresirani predvsem le nameščenci.

V splošnem je torej osnutek v bistvenih točkah nepopoln in pomanjkljiv ter mu manjka zlasti zavarovalno - matematični obrazložitev. Vendar pa je skrajni čas, da se pokojninsko zavarovanje reformira. Zato je tozadevno delo intenzivno in s politnim razumevanjem nadaljevati.

Obvezno zavarovanje proti tuberkulozi v Italiji. Ministrski svet je proti koncu leta 1926. odobril zakon, načrt o obveznem zavarovanju proti tuberkulozi. Zakon je v bistvu isto, kakor naše bolniško zavarovanje, samo da je omejen na eno vrsto bolezni, na zavarovalni zakon pa obsega vse vrste bolezni. V Italiji je tak zakon utemeljen, ker tam splošnega bolniškega zavarovanja še nima. Posebna ureditev zavarovanja specielno proti tuberkulozi pa bi bila tudi pri nas potrebna, ker splošni bolniško - zavarovalni zakon v poglavju zatiranja tuberkuloze ne more izvršiti vsega potrebnega.

Zaščita delovne moči. V Nemčiji se pripravljajo novelizacija kazenskega zakona. Sedanji zakon nima določb glede varstva in zaščite delovne moči. Ščiti samo življenje, zdravje, mezde itd. Zato se zlasti delavstvo trudi, da tudi v kazenski zakon vnese določbe socialno - političnega značaja, ki naj po kazensko - pravnih vidikih ščitijo njegovo delovno silo. Bavarski justični minister je na sodišča in državne pravdnike naslovil uredbo, v kateri sodnikom in državnim pravdnikom »toplo« polaga na srce dolžnost, da vedno kažejo posebno globoko razumevanje za kazensko - pravno varstvo življenja, zdravja in za služba delavcev. Organizacija nemških juristov je za svojo letošnji kongres sprejela v svoji gospodarski sekciji na dnevi red vprašanje kazensko - pravne zaščite delovne moči.

Obremenitev nemškega gospodarstva iz naslova socialnega zavarovanja. V obširnem predavanju v nemškem društvu za zavarovalno vedo v Berlinu je dr. Dobbertack obrazložil finančno gospodarstvo nemških soc. zavarovalnih institucij pred in po vojni. Pravi, da so soc. zavarovalni izdatki, katere nosi narodno gospodarstvo in država, visoki, toda potrebni, ako hoče Nemčija v mednarodnem konkurenčnem boju napredovati. Omenjamo samo številke iz leta 1926., v katerih pa niso vpošteti izdatki za brezposelno zavarovanje. Za bolniško zavarovanje 1488 milijonov Mk. nezgodno zavarovanje 317,7 milijonov Mk.

Gospodarstvo

Fuzija med Hrvatsko eskomptno banko in Hrvatsko-slavonsko hipotekarno banko. Ravnateljstvo Hrvatske eskomptne banke je imelo predvčerajšnjim svojo plenarno sejo, na kateri se je razpravljalo o fuziji s Hipotekarno banko. Istično se je vršila tudi plenarna seja Hipotekarne banke. Na obeh plenarnih sejah je bil predlog glede fuzije v sporazumu z angleškimi interesi Hrvatske eskomptne banke (Anglo - International Bank Ltd) in zunanjimi interesi Hipotekarne banke (dunajska Bodenredit - anstalt in belgijska Solway skupina) soglasno sprejet. Za izvedbo fuzije bo Hrvatsko-slavonska hipotekarna banka zvišala delniško glavnico od 60 na 116 milijonov Din. Delničarji Hrvatske eskomptne banke bodo za 5 starih delnic prejeli 4 novomitirane delnice fuzioniranega zakoda. Hipotekarna banka bo glede na fuzijo spreminila svoje ime in bo z dnem 1. julija 1928 prevzela vse aktivne in pasive Hrvatske eskomptne banke. Interesirani angleški kapital bo svoj angažma pri novem fuzioniranem zakodu še povečal. Kakor se združuje, bodo te fuzije sledile tudi fuzije drugih manjših bank v Zagrebu, Sarajevu in Beogradu in to se sedelovanjem švicarskega, angleškega in nizozemskega kapitala. — Kakor poročajo iz Dunaja, bodo vstopili v upravni svet generalni direktor Bark (London), generalni direktor Zoltan Hajdu (Dunaj) in dosedanji generalni direktor Hrvatske eskomptne banke dr. Sverljuga. Vodstvo novega zakoda pa bo prevzel dosedanji generalni direktor Hipotekarne banke gosp. Makso Antič. Angleška finančna skupina bo fuzioniranemu zakodu dala za več let kredit v višini 375.000 angleških funtov (preko 100 milijonov Din).

Iz naše živiljarske veleindustrije. V zadnjem času se je znano velepodjetje živiljarske stroke P. Kozina & Co. (Ljubljana - Tržič) zaradi velikih investicij in slabega plačanja dolžnikov delno imobiliziralo ter je bilo v svrhu izdatnejšega financiranja prisiljeno stopiti v pogajanja z našimi denarnimi zavodi. Kakor čujemo, so bila te dni pogajanja med trditvi Kozina & Co. in tremi velikimi domačimi bankami obojestransko povoljno zaključena, tako da je obratovanje podjetij trditve Kozina popolnoma zagotovljeno ter omogočeno nadaljnji razvoj tega domačega podjetja, kar je s stališča slovenskega gospodarstva gotovo pozdraviti. — Naša živiljarska industrija bilje zadnja leta hud boj proti močni inozemski konkurenci, ki hoče potom dumpinga uničiti naša domača podjetja, da bi pozeje lažje izkoristila našega konsumenta. Naša živiljarska industrija je v carinskem oziru le delno zaščitena. Ona je za produkcijo boljših izdelkov primorana uvažati blago iz inozemstva. To blago pa je visoko obremenjeno s carinami, ki podražujejo zaščito, dano v uvozi carini na čevlje. Poleg tega pa je n. pr. carina na čevlje iz platna in drugih tkanin zaradi neznačajne in omogoča neomejen uvoz takega blaga. Razen carine na blago, ki je potrebno za produkcijo, obremenjujejo produkcijske stroške pomanjkatve investicijskega in obratnega kapitala, visoka obrestna mera ter visoki davki in socialne da-

vatno zavarovanje 659,6 milijonov Mk. zavarovanje nameščencev 250,3 milijonov Mk. pokojninsko zavarovanje 167,7 milijonov Mk. država je prispevala 313,9 milijonov Mk. gospodarstvo skupno pa 2883,8 milijonov Mk. In pri nas se govori, da bo soc. zavarovanje uničilo gospodarstvo!

Stanovanska akcija se v Belgiji izvaja po novem stanovanjskem zakonu na ta način, da dovoljuje občinam za zgradbo stanovanjskih hiš posojila v izmeri dveh tretlin stavbne vrednosti. Evidenco o posojilih vodi posebna državna zveza za zidanje stanovanjskih hiš. Koncem leta 1926. je bilo izposojenega denarja 600 milijonov frankov proti 2% odstotkom za 66 let. S tem denarijem se bo sezidalo okrog 35.000 stanovanj. Občinsko akcijo podpira država s tem, da dovoljuje onim, ki zidajo, posebne premije (3000 frankov) in jih oprošča za gotovo dobo let davka.

Sola in valence. Na Angleškem je posebna državna komisija proučila vprašanje, kako je vzgajati mladino, ko zapusti šolo in se pripravlja za svoj poklic. Komisija je izdala v poročilu na vlado dve mnenji: Prvo mnenje obsega učni program za otroke od 11. do 15. leta. Z 11. letom se otroke ustmeno in pismeno izobraži in če le more, tudi psihotehnično preišče. Po rezultatu izkušnje se oddeli otroka višji ali nižji šoli, kjer ostane do 15. leta starosti. Če je le more, se na otroke individualno vzgaja, da bolj razvije svoje zmognosti in se pripravi za svoj poklic. Drugo uradno poročilo obsega problem uradnega nadzorstva otrok od 14. do 16. leta starosti in predlaga: Noben otrok ne sme biti spretel v učno dobo brez spričevala delavskega evidenčnega urada. S 14. leti starosti se prične obvezno zavarovanje. — Tudi pri nas bomo morali posvetiti valeniškemu vprašanju več pažnje. Prvo bi bilo, da se ustanove v vseh občinah poklicne posvetovalnice.

Zavarovanje proti brezposelnosti se izvedeno v Belgiji na ta način, da so strokovne organizacije ustanovile blagajne za brezposelne, v katere le vsake organizirane obvezan prispevati. Blagajne za brezposelne podpira država pod pogojem, da se podvržejo kontroli njenih organov. Državni prispevek v blagajne znaša 2/3 vplačanih članskih prispevkov. V celem posluje 161 takih blagajni s 1243 krajevnimi podružnicami.

— Poganjanja za inozemsko posojilo se nadaljujejo. Iz Londona poročajo, da se pogajanja za inozemsko posojilo v Londonu nadaljujejo. Finančni minister dr. Marković je pred 10 dnevi prispel v London in vodi osebno tozadevna pogajanja. Kakor znano, se nahaja v Londonu tudi generalni ravnatelj Državne hipotekarne banke gosp. Gjurič.

— Konkura je razglašena o imovini Alojza Planinška, trgovca v Vodmatu pri Ljubljani (prvi zbor upnikov 11. februarja, oglašitveni rok do 11. marca, ugotovitveni narok 31. marca), ter o imovini trditve »Tovarna emaliranih peči Lutz, d. d. v Ljubljani«, reg. pod isto firmo v Zagrebu (prvi zbor upnikov 18. februarja, oglašitveni narok 31. marca, ugotovitveni narok 21. aprila).

Borze

1. februarja. Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slab. Narodna banka je intervenirala v devizah na Curih, Prago in Berlin. dočim je potrebo v Newyorku, Londonu in Dunaju krila privatna ponudba. Devize na Curih, London, Dunaj in Newyork so se okrepile.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je vojna škoda ponovno okrepila za 4-5 točk. Ker je z današnjim dnem zapadel kupon, so se obveznice trgovale brez kupona. Prompna je notirala 415 — 418 (s kuponom bi notirala 440 — 443), trgovala pa se je kasa po 416,5, za februar po 417, za mare po 418 — 419. Investicijsko je bilo pri črtni tendenci zaključeno po 87. Med bančnimi papirji je Eskomptna, ki je včeraj znatno popustila, obdržala svoj včerajšnji tečaj ter se je trgovala po 52 — 53. Tudi Hipotekarna se je trgovala nespremenjeno po 65 — 66. Narodna banka se je okrepila na 5700 do 5750. Dalje so bili zabeleženi zaključki v Kreditni po 90, v Jugobanki po 96,25, v Ljubljanski kreditni po 135, v Prastredioni po 875 — 879 in v Srpski po 142. Med industrijskimi papirji so se večje dalje okrepile na 154 — 155 zaključek. Trgovlje pa na 520 zaključek. Slavonija je popustila na 10, prav tako Danica na 130 — 138.

Devize in valute. Ljubljana, Berlin 13,55 — 13,58 (13,565), Curih 106,3 — 106,43 (106,93), Dunaj 8,01 do 8,04 (8,025), London 276,92 — 277,72 (277,32), Newyork 56,78 — 56,98 (56,88), Newyork kabel 0 — 56,92, Pariz 0 — 223,59, Praga 168,28 — 169,08 (168,68), Trst 0 — 301,40. Zagreb, Amsterdam 22,91 — 22,97, Dunaj 8,00076 — 8,00076, Berlin 13,55 — 13,58, Milan 800,40 — 802,40, London 276,92 do 277,72, Newyork 56,58 — 56,78, Pariz 22,59 do 22,54, Praga 168,28 — 169,08, Curih 106,33 — 106,43, dolar 56,175 — 56,375. Beograd, Pariz 222,59 — 224,59, London 276,92 — 277,72, Newyork 56,78 — 56,98, Milan 800,25 — 802,25, Praga 168,28 — 169,08.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 1. februarja, 1928. Višina barometra 308,8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblak. 0-10	Padavine	
							Vrsta	v mm do 2 ure
opazovanja								
Ljubljana . .	8.	755.6	22	94	E 2	10	megla, dež	5.0
Maribor . . .		765.1	10	100	mirno			
Zagreb								
Beograd . . .								
Sarajevo . . .								
Skoplje . . .		762.7	6	97	mirno	10		
Dubrovnik . .	7.							
Split		759.5	10	99	NE 4	2	dež	4.0
Praha								

Solnce vzhaja ob 7,21, zahaja ob 17,7, luna vzhaja ob 12,28, zahaja ob 3,42. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 4,6 C, najnižja 1,1 C. Poročil: iz Zagreba, Beograda, Sarajeva, Dubrovnika in Prage niso dospela. Dunajska vremenska napoved za četrtek: Oblačno in mlo vreme; najbrže tudi padavine. Tržaška vremenska napoved za četrtek: Lahki vzhodni vetrovi. Nebo večinoma jasno. Temperatura od 6 do 11 stopinj. Morje nekoliko razburkan.

Trst, Beograd 33,05 — 33,35, Dunaj 263 do 269, Praga 55,85 — 56,15, Pariz 74,10 do 74,40, London 91,90 — 92,10, Newyork 18,82 do 18,88, Curih 362 — 364; dinarji 83 do 83,50.

Dunaj, Beograd 12,45625 — 12,49625, Berlin 168,87 — 169,37, London 94,52875 do 94,62875, Milan 37,52 — 37,62, Newyork 708,55 — 711,05, Pariz 27,8350 — 27,9350, Praga 20,9950 — 21,0750, Sofija 5,102 — 5,142, Varšava 79,48 — 79,76, Curih 136,35 — 136,85.

Curih, Beograd 9,13625, Berlin 128,84, Newyork 519,80, London 25,32, Pariz 20,415, Milan 27,515, Praga 15,40, Budimpešta 90,875, Bukarešta 3,20, Sofija 3,75, Varšava 58,20, Dunaj 73,225.

Elektri. Ljubljana, Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 135 (135), Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 0 — 80, Vevče 140 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 56 — 0, Sešir 125 — 0. Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda promptna (brez kupona) 415 — 418, kasa 415 — 418, za februar 417 — 417,5, za mare 418 — 419, investicijsko 87 — 87,5, agrarne 54 — 55; bančne: Eskomptna 92 — 92,5, Poljo 18,5 — 19,5, Kreditna 90 — 91, Hipo 65 — 66, Jugo 92,25 — 96,50, Ljubljanska kreditna 135 — 140, Prastrediona 875 — 880, Narodna 5700 — 5750, Etno 208 — 225, Srpska 142 — 145, Zemaljska Sarajevo 140 do 142; industrijske: Drava 0 — 580, Dubrovnička 425 — 460, Sečurana 542,5 — 550, Narodna šumska 16 — 0, Milska 18 — 19, Gutmann 210 — 215, Slaveks 110 — 0, Slavonija 10 — 10,5, Trbovlje 520 — 530, Vevče 154 — 155, Danica 130 — 138.

Beograd, Vojna škoda 415,5 — 416,5, za mare 419,5 — 421, investicijsko 87 — 88, agrarne 58,5 — 64.

Blagovna tržišča

Živinski sejem v Ljubljani (1. t. m.). Na današnji živinski sejem je bilo prignanih 283 konj, 158 volov, 51 krav, 10 telet in 49 prašičkov za rejo; prodanih pa je bilo 82 konj, 72 volov, 40 krav, 8 telet in 44 prašičkov. Kljub slabemu vremenu je bil dogovor dober. Pri nespremenjenih cenah je bila kupčija živahna; povpraševanje je bilo predvsem za konje in vole. Za kg žive teže trajajo: voli I. 8,50, II. 7,50, III. 6,75, krave debele 5-6, krave klobasariče 3-4, teleta 10-11 Din; konji in prašički po velikosti in kakovosti.

Ljubljanska blagovna borza (1. t. m.). Le s: Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vagonov škorel v podmerah, tco vagon meja via Podbrdo po 420. Povpraševanje je za morale, hrastove podno in orehove hlode. Nudijo pa se drva ter deske (smreka, jelka). Deželni pridelki: Tendence za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Cena pšenice se je ponovno dvignila. Nudi se pšenica (78/79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška po 375 — 377,5, slavonska po 365 — 367,5; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni): baška, stara po 287,5, nova po 280, za februar po 285, za mare po 290, za april po 295; moka: baška »og«, tco Ljubljana, plač. po prejemu po 520.

Novosadska blagovna borza (1. t. m.). Pšenica: baška, 78/79 kg, 2 % 320 do 330; banatska, 78/79 kg, 2 % 315 — 325; sremska, 78/79 kg, 2 % 215 — 225; baška potiska, 78/79 kg, 2 % 320 — 330. Turščica: baška, stara 237,5 — 242,5; nova 230 — 235; za februar 237,5 — 242,5; za mare - april 240 — 247,5; za april - maj 242,5 — 250. Moka: baška »og« in »og« 445 — 460; baška »c« 420 — 435; baška »s« 400 — 415; baška »c« 330 — 340; baška »s« 270 — 285.

Dunajski svinjski sejem (31. januarja). Dogon 19.396 komadov, od tega 2845 iz Jugoslavije. Zaradi večjega dogona se je promet razvil mlajneje. Mesne svinje so se pocenile za 10, pitane pa za 5 grošev. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje 2 — 2,10, angleške križane 1,75 — 1,90, stare 1,80 do 1,90, kmečke 1,75 — 2, mesne 1,75 — 2, mesne 1,55 — 1,85.

Obvestilo preselive.

Cenjeno občinstvo vljudo obveščam, da sem se preselil iz Tržaške ceste 38 v ulico XIII. št. 8

na Glincah (poleg policijske stražnice). Sprejemam od 9-12 in od 2-6 ure, v torkih in petkih do 8. ure zvečer.

Se priporoča v nadaljno naklonjenost ROTAR GAŠPER koncesijonirani zobotehnik.

Adukat

ali vpokojeni sodnik se sprejme kot kompanijon v odvetniško pisarno v Murski Soboti, obstoječo že 23 let.

Kompletno stanovanje s tremi sobami in pritlikinami je na razpolago. — Ponudbe naj se pošljejo na upravništvu pod naslovom »Gotova eksistenca«.

Korespondent

nemški, italijanski, slovenski evt. francoski popolnoma samostojen, dober stroje pisec in knjigovodja bilancist

Išče takojšnjeja nameščenja.

Prevzame tudi trg. korespondenco in knjigovodstvo za popoldanske in večerne ure. Cenj. dopise z navedbo plače poslati pod »25-letna praksa« na Aloma Company, Ljubljana.

Svarilo.

Opozorjamo, da g. Justina Lukež že od 28. decembra 1927 ni več naša prov. potnica. Radi tega ni upravičena sprejemati naročila ali naplačila. Eventualno bi plačalni zneskov nikakor ne pripoznamo. Ponovno opozorjamo na to, da se morajo naši potniki izkazati z našim pooblastilom ter da odgovarjamo pri naročilih za slike samo za naplačila do največ 25% kupnine.

SPECIALIMPOT SLANOVEC & Co. Ljubljana, Vegova 8.

GUBE IN RAZPOKE NA KOŽI
zginajo, če po umivanju še mo-
kro kožo masiraj vsak dan s
KREMO SIMON
(Crème Simon)
in se z brisačo otresite čele po
nasranju. Koža obraza in rok
ostane mehka in baržunasto
voljna.
Puder in milo
SIMON, Pariz.

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (Davenport 1604 m 25 kw), ZAGREB (310 m 0,7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), Davenport (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (Motala 1320 m 30 kw).

Četrtek, 2. februarja.

BERLIN 20.30: Koncert lahke glasbe. (Orkester in solisti).

FRANKFURT 19: Produkcija konservatorskih golencev. — 1. Čajkovski: Klavirski koncert v B-molu. — 2. Schubert: Štiri pesmi. — 3. Verdi: Arja iz opere »Aida«. — 4. Liszt: Klavirski koncert v Es-duru. Nato prenos iz Stuttgarta.

LANGENBERG 20: Večerni koncert lahke glasbe.

STUTTGART 19.35: Klavirske skladbe iz 18. stoletja — 1. Bach: Izmalde. — 2. Händel: Chaconne. — 3. Scarlatti: Sonata v D-duru in C-duru — 4. Couperin: Ljubči slavec. — Pletilla.

PRAGA 20.10: V starih časih. (Orkester, klavir, petje).

LONDON 20.15: Moderne francoske skladbe za klavir.

20.45: Orkestralni koncert Gerrard Williamsovih skladb. Nato zabaven večer.

BRNO 20: Večerni koncert. — 1. Beethoven: Variacije v C-molu. — 2. Schumann: Iz cikla »Zenska ljubezen«. — 3. Vieniavski: Legenda. — 4. Raff: Rigaudon. — 5. Goens: Scherzo. — 6. Brahms: Pesmi.

66 nagrad „Jutra“

Izžrebani tekmovalci za »Jutrovo« simbolično novoletno križanko »1928«.

Imeli smo cel mesec dela s pregledovanjem obilne pošte, ki je prinesla rešitve novoletne nagradne križanke »1928«. Sortiranje, primerjanje in presojanje dole korespondence ni bilo lahko, posebno zaradi tega ne, ker se je uredništvo moralo držati kar mogoče najliberalnejšega merila in presojati pravilnost rešitev bolj zmiselno nego formalno. Potrebovali smo tedne in tedne, da smo končno izločili reševalce, ki so imeli pravico do tekmovalja. Šele po tej selekciji se je vršilo žrebanje. Rezultati so sledeči:

I. nagrado,

krasno biblioteko najlepših romanov in povesti slovenskih pisateljev, ki jih je doslej izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani, zbirko Tavčarjevih, Jurčičevih, Kersnikovih, Stritarjevih in Podlimbarskega spisov (knjige so vezane), prejme

g. Matilda Vrbičeva, učiteljica v Stični na Dolenjskem.

5 II. nagrad,

obsegajočih vsaka po 2 knjigi »Jutrova« tednika »Življenje in svet« v krasni originalni vezavi, je žreb naklonil sledečim tekmovalcem:

Francu Pajku, čevljarju, Studenec, št. 5, p. Stična, Dolenjsko; Josipu Truhlerju, uradniku »Kr. industrijske družbe«, Jesenice; Katki Rožančevi, uradnici Narodno-strokovne zveze v Ljubljani; Francu Žitniku, uradniku, Ljubljana, Rožna ulica 15;

Viljemu Finžgarju, dijaku II. str. Sred. tehn. šole, Ljubljana.

10 III. nagrad,

ki obsegajo vse romane knjižnice »Jutra«:

Zvestoba do groba, Onkraj pragozda, Misterija, Roman treh src, Rdeča megla, Hektorjev meč, Papežinja Favsta, Pater Kajetan,

prejmejo:

Karol Cibic, učitelj, Maribor, IV. deška osnovna šola;

Oliva Marnova, Ljubljana, Ambrožev trg 3;

Dušan Čremožnik, Celje, Miklavski hrib 26;

Davorin Polič, Sv. Lenart v Sl. goricah;

Franc Golež, trg. pomoč., Ptuj (pri g. J. Kovacu);

Frida Scharlachova, Goričane 24, p. Medvode;

Franc Steinbauer, pos. sin, Sv. Benedikt v Slov. gor.

Josip Počivalšek, trgovec z mešanin blagom, Krško;

Zvezdana Zadnikova, stud. med. Ljubljana, Bežigrad 14;

Franc Rebec, viš. rev. drž. žel., Ljubljana, Gosposvetska 13, III.

50 posameznih knjig iz zbirke »Jutrovi« romanov

Vsak izžrebanec ima pravico do ene izmed sledečih knjig:

Zvestoba do groba, Onkraj pragozda, Misterija, Roman treh src, Rdeča megla, Hektorjev meč, Papežinja Favsta, Pater Kajetan.

Naslov zaželjene knjige je sporočiti do 15. t. m. upravi »Jutra«, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Knjige dobe:

NADA ZALOŽNIK, dijakinja, Maribor, Samostanska ul. 12, I.

ALBERT ZORNANDA, Ljubljana, Bežigrad 5.

VERA OREL, dijakinja Trg. akademije, Ljubljana, Dalmatinova 1.

RADO OSREDKAR, železn. uradnik, Ljubljana, Ambrožev trg 3, II.

RUDOLF LIKAR, žel. uradnik, Ljubljana, Vilharjeva c., žel. obj. III.

MIRKO KRAGELJ, žel. uradnik, Ljubljana, Karlovska cesta 24, I.

ANICA PETRIČ, rač. praktikantinja, Ljubljana, Krekov trg.

VINKO ŠTEBOV, dijak, Ljubljana, Šubičeva 3, II.

VIDA ŠOLAR, dijakinja, Ljubljana, Sv. Petra c. 74, pritičje.

NADA ŽAGAR, dijakinja, Glince c. IX, št. 23, Vič pri Ljubljani.

MIRO PAVLIČ, dijak-realcen, Ljubljana, Poljanska cesta 62.

FRANC PODLUNSEK, dijak, Ljubljana, Tavčarjeva 6, III.

MILAN M. KASPAROVIČ, orožn. adm. kanetan, Ljubljana, Resljeva 9 (nrtl.).

MILOŠ ABRAM, dijak, Ljubljana, Dalmatinova 5, I.

JOZICA SISTERIČ, rač. uradnica, Ljubljana, Računovod. del. m. f.

BERTA ČEH, dijakinja, Ljubljana, Resljeva cesta 9.

ADOLF PROHINAR, dijak Ljubljana, »Stan in dom« ob Trž. c. I. vila (desno).

IVAN GUSTIN, realčan, Vič 109, pri Ljubljani.

VITO KRAIGHER, Ljubljana, Ciglerjeva 63, p. Moste.

IVA FLEGAR, Ljubljana, Povšetova cesta 8.

ALENKA MASTNAK, dijakinja, Celje, Kersnikova 3.

VALERIJA SAKSIDA, Celje, Breg št. 25.

PAVLA MASTNAK, dijakinja, Celje, Kersnikova ul. 3.

DUSAN VALENCIČ, dijak, Celje, Lisce št. 44.

ALFUS DOLCHER, dijak, Celje, Krekov trg 1.

KAREL BARLE, dijak, Celje, drž. real. gimn.

IVAN BENEDIK, dijak, Celje, Kersnikova ul. 3.

VLADIMIR KOVAČIČ, dijak, Kranj, Savsko predm. 10.

NADA KRAIGHER, Maribor, »Vesna«, Aškerčeva ul. 6.

PEPCA KRESNIK, Maribor, Kopitarjeva ul. 8.

ANICA PEČNIK, učenka III. r. mešč. šole, Maribor, Prešernova 2, III.

ANGEL REISMAN, učitelj, Maribor, Gregorčičeva 22.

MARA KUTIN, učiteljica, Maribor, Koroščeva 7.

SREČKO OGRIZEK, Maribor, Pokojniški zavod.

MALČI KRAJNC, Celje, Aškerčeva ulica 6.

VERA MIHELČIČ, Litija.

MILKA ŠTRELJ, Laško 131.

RADO TAVČAR, Radeče pri Zid. m.

ALBIN ČELIK, dijak, postaja Fala (Mar.).

ANTON RIČ, dijak, Ptuj, real. gim.

EDVARD PRINČIČ, Vič 114, opekarna.

ZLATA KOŠARJEVA, dijakinja, Ptuj.

PETER PREVC, tov. urad., Jesenice-Fužine.

MAKS MERZEK, železničar, D. M. v Polju (Zalog, objekt XIII.).

FRANC BRADIČ, gostilničar, Nova vas 49, Rogoznica pri Ptuju.

FRANCE POGAČNIK, tov. uradnik, Jesenice-Fužine.

ANTON POLIČ, žel. uradnik, Ptuj.

FRANJO HRIBERNIK, Zrinjskega trg 6, Maribor.

ZMAGO SOSIČ, dijak, Maribor, Teslova ulica 2.

ALES IN METKA PIRNAT, Maribor, Tomanova 3.

ANA KARČIČ, učiteljica, Maribor, Gregorčičeva ulica 10.

Nagrado odposlje uprava »Jutra«. Želimo vsem nagradencem obilo zabave; tisti, ki je to pot šla sreča mimo njih, pa naj se tolažijo s tem, da »Jutrova« letina še ni pri kraju. Na svidenje drugič!

»Jutra«.

Dr. Voiteh Měrka

Ob češkem prevodu »Hanke«

Izhajajo knjige — pri nas in drugod — ozlaščajo se delavci z novimi deli in načrti, a dnevno časopisje nima prostora, da bi poročalo o teh kulturnih dogodkih in tako ostane neopazeno marsikaj, kar bi nas moglo in moralo zanimati.

Pred menoj leži češki prevod »Hanke«, ki je pravkar izšel. Pred 10 leti je naša pisateljica Zofka Kvedrova izdala to delo v srbohrvaščini. Podala je v njem vso bolelost jugoslovanske žene, sestre, matere, ki je trpela pod udarci svetovnega klanja. Ker se je bala, da bi knjiga ne mogla iziti, če bi v nji podajala naše domače razmere, si je izmislila obraz Poljakinje, da je mogla tem bolj svobodno govoriti. Usoda žene, sestre, matere je bila ob tistem času povsod enaka in tudi usoda Poljakov je bila precej podobna usodi Jugoslovenov: borili so se drug proti drugemu na obeh straneh fronte. Tako se je pisateljici posrečilo podati delo svetovne vrednosti, ki je za nas poleg Cankarjevih »Podob iz sanj« najlepše delo iz svetovne vojne.

Pisateljica je rada govorila o tej svoji knjigi, ki je bila zanjo izpoved velike dobe. Bila je celo več: izpoved srca. Pogled v njeno tedanje življenje nam kaže vso tragiko ljubezni, ki jo je preživljala v teh težkih dneh. O »Hanki« so pisali tudi češki in poljski listi in izražali željo, da bi čimprej izšel češki in poljski prevod — a vojna je minila in zanimanje za t. zv. vojno literaturo je padlo. To kaže n. pr.: tudi Barbussov »Ogenj«, ki je doživel iz početka celo vrsto prevodov v svetovne jezike — danes pa je že malo čitana knjiga. Ako je obrnila Zofka »Hanka« svojo vrednost tudi po velikih dneh trpljenja in le slei ko prej ena najlepših naših knjig, je to znak, da leži nad njo »večnosti poljub«, ker je bila izpoved umetniške duše. Prav je zato, da je dobila to delo v prevodu tudi češka literatura in hvaležni smo prof. Měrki, da je prevod oskrbel.

Ime prof. Měrka pri nas ni neznano. Čitamo ga večkrat v kulturni rubriki, zato se nam zdi primerno, da ob tej priložnosti izpravimo o tem velikem prijatelju in marljivemu prevajalcu naše literature: saj je »Hanka« skoraj že dvajseta knjiga njegovih prevodov iz naših slovesov in kljub vsemu 40. letom bo z njo slavil skoraj mal ljublj.

Dr. Měrka je profesor češčine in slovenščine na trg. akademiji v Košicah na Slovaškem. V podlistku marljivo sodeluje pri tamošnjem dnevniku »Slovaški Vzhod«, kjer priobčuje krašje prevode iz naše literature, pa tudi eseje o naših pesnikih in pisateljih (Cankar, Zupančič, Meško, Kette, Murn, Gradnik, Gruden, Grum itd.). Istotako prevaja hrvaške in srbske pisatelje (Horvat - Kiš, N. Vukojević i. dr.). Sodeluje pa tudi pri slovaški mesečni reviji »Vesna« in »Strom« (Drevo), ki je prinesla že nekaj njegovih prevodov iz naše literature. V »Moravsko šleskem dnevniku« priobčuje daljše prevode, ki izhajajo potem kot ponatis. Med temi je izšla tudi »Hanka«. Urejuje tudi gledališki list »Za opomene« (Za zastorom) in sodeluje pri košičkem gledališču. Košice so bile pred vojno skoraj popolnoma madžarske. Češki kulturni delavci imajo tam mnogo hvaležnega dela, da skupno s Slovaki skrbijo za širjenje prosvete. Tako je prof. Měrka tudi vodja oddaje radio-postale v Košicah in je v nji že predaval o naši moderni literaturi. Mislim, da je bila to tudi edina radio-postala, ki se je spomnila 50letnice našega Otona Zupančiča. Měrka pa je tudi glasbeno nadarjen. V Košicah so izvajali njegovo sultu za orkester. Pri vsem tem delu za širjenje domače in slovenske kulture v vzhodni Slovaški posveča prof. Měrka prosti čas prevajanju iz naše literature, ki jo temeljito pozna: njegovi prevodi se odlikujejo po lepem jeziku in blagostojnosti. Dasi še ni bil pri nas, obvlada naš jezik popolnoma, kar mu omogoča uspele prevode tudi nadelikatnejših Cankarjevih del.

(Naj sledi tu nekaj podatkov o nemem in njegovih prevodih iz knjige Waldemara Ethena »Portreti in silhuete« izšlo v Prošlovu 1926).

Rojen je bil 5. februarja 1888 v Vresovicih pri Prošlovu. Gimnazijo je študiral v Prošlovu. Na raznih potovanjih si je razširil obzorje. Na Nemčijo in slovenske dežele je obrnil v prvi vrsti svojo pozornost.

Kot gimnazista sta ga zanimala ruščina in italijanska, leziko se je učil privatno. Glasba ga je tako vabila, da je doštudiral gimnazijo le na energetičen pritisk svojega očeta. Njegov cilj je bil konservatorij. V šesti šoli je oče premagal njegov odpor

ltd (češke literarne zgodovinarje, op. prev.). Pri tem ga je podpiral njegov skrbni oče, ki je imel knjige nad vse. Tudi on je bil glasbenik, ki je ljubil posvetno in cerkveno glasbo in je bil pripravljen zanjo žrtvovati vse druge ugodnosti. Tako je podedoval Voito po očetu narodni idealizem, življenjski optimizem — a tudi note za klavir gosli, čelo in orgle. Še danes se hvaležno spominja, s kakšno ljubeznijo je njegov oče obževal Husa, katerega mu je kupil: Fr. Palackega, očeta naroda, na katerega rojstni dom ga je oče peljal kot dečka. Tudi zanimanje za turistiklo je podedoval sin po očetu: rad obišče včasih očetov rojstni kraj pod Radhoštem in smatra za svojo dolžnost nadaljevati delo, po načelih svojega očeta. Priroda, glasba, literatura, narod, slovanstvo — to je bila idejna sfera v Měrki družini.

Kot študent se je naprej zanimal za Rusijo, za njeno zgodovino in literaturo. V Pragi se je obogatil z zvezami z Jugoslovenci, posebno s Slovenci. Tu se začela njegova zanimanja za Cankaria, ki ga sicer osebno ni poznal, v katerega delo pa se je poglobil popolnoma. Měrka je bil, da bi postal knjižničar. Zato je najprej dosegel filozofski doktorat iz slavistike in primerjalnega lezikoslovja (l. 1912). Na profesorsko službo ni mislil. Po prevratu, ko se je pokazala večja potreba učiteljskih sil, je ostal Měrka zvest svojemu novemu poklicu. Nastopil je službo ob času vojne, ko mu je bilo dodeljeno profesorsko mesto na državni gimnaziji v Prošlovu. Ko je nastala vojna, mu je bil namreč onemogočen odhod v Rusijo meseca oktobra 1. 1914, kjer je imel nastopiti mesto uradnika v petrogradski knjižnici. Tu v Prošlovu je imel srečo, da je bil profesor slavnega pesnika Jurija Wolkerja. Razmerje med obema je bilo prijateljsko. O tem piše n. pr. »Prager Presse« (ko poroča o knjigi »Bratska poezija«, kjer je zbral prof. Měrka Wolkerjeve prevode Cankaria. Ketteja in Gradnika in jim pridol ormeren uvod (»Diese Einleitung ist überaus sympathisch; sie zeichnet ein ideales Verhältnis zwischen dem Schüler und dem Lehrer, der in dem Gymnasialen die Keime des ausserordentlichen erkennt und treu und redlich bemüht ist, der aufwärtsdringenden Kraft Wege zu weisen«). Isto piše o knjigi zagrebški »Morgen«.

Skupno zanimanje za glasbo, ki jo je počeval Měrka na gimnaziji poleg leziko, ga je vodilo naravnost k poeziji jugoslovanskih bratov, ki jih je Měrka poznal in priporočil svojemu nadarjenemu učenku, da le obrni svojo pozornost na to stran. (Wolker sam je bil glasbeno zelo nadarjen, kar se dobro čuti iz ritma njegovih pesni, in zanimivo je, da se je v prvih začetkih učil pri naših modernih mojstrih: op. prev.). Uspeh skupnega dela učitelja in učenca je vrsta moisterških prevodov, ki jih je izdal Měrka pod naslovom

»Bratska poezija« v 2000 izvodih, kot prvi zvezek jugoslovanske knjižnice, ki jo je on zamislil in prevzel tudi njeno uredništvo.

Ličen zvezek prinaša na 65 straneh prevode iz Cankarjeve »Erofike« iz »Poezije Dragotina Ketteja in iz Gradnikovih »Padajočih zvezd«. Knjiga je posvečena pesnikovi materi oosepe Zdenki Wolkerjevi, soprogi bančnega podravatelja v Prošlovu. Tako je Měrka vzljubil pred vsem slovensko lepoto. Tu je mogoče podati le površen pregled njegovega dela. Naj naštejemo le glavne prevode:

1. Ivan Cankar: Volja in moč, izdal Buček, Prošlov.

2. Ivan Cankar: Gospa Judit, izdal Buček, Prošlov.

3. Ivan Cankar: Nina, izdal Buček, Prošlov.

4. Ivan Cankar: Bela krizantema, izdal Buček, Prošlov.

5. Ivan Cankar: Ob zori, izdal Buček, Prošlov.

6. Ivan Cankar: Hlapec Jernej, izdal Buček, Prošlov.

7. Ivan Cankar: Milan in Milena, izdal Buček, Prošlov.

8. Bratska poezija (Cankar, Kette, Gradnik) skupno z Wolkerjem, izšlo v Jugoslov. knjižnici.

9. Ivan Cankar: Jakob Ruda, izide v »Jugoslov. knjižnici«.

10. Ivan Cankar: Lepa Vida, izide v »Jugoslov. knjižnici«.

11. Ivan Cankar: Slike (izšlo v raznih listih).

12. Ivan Albrecht: Malenkosti (v raznih listih).

13. Dragotin Kette: Otroške balke, izdal Stangler v Košicah.

14. Dragotin Kette: Pravilica (prevod Wolkerjev) Stangel v Košicah.

15. Slovenska antologija (Mor. šleski denik 1926).

16. A. Askerc: Izmašlov (rokobila).

17. V. Dvornikovič: Duša jugoslov. melanholije. (Juzost knjiž.).

18. N. Vukojevič: Novela (v časopisih): Iz rušine v češčino.

19. Kirpičnikov: Dostojevski in Pisanški, izdal Buček, Prošlov.

20. Ivan Cankar: Mladost in druge povesti, izd. »Slov. Cud.«.

Slovaško je pisano:

21. Jonaš Zaborski: Rodine v Zabori (Stangler Košice).

2. Stadkovič: Zrinski, izdano za dijaštvo.

Polez tega je napisal jubilejni spis o Smetani in izdal staročeški evangelij.

Nekateri prevodi iz slovenščine so našli že v »Cankarjevem zborniku« — števil njegovih prevodov pa je danes že večje — prevodi obsegajo okrog poltrideset strani. Ta-le naša imena so v njih zastopana: Ant. Askerc, Ivan Albrecht, Ivo Andrić, Fr. Bevk, Brusov, Cankar, Corović, Čehov, Golar, Gorki, Gregorčič, Gruden, Grum, Jablanovski, Kvedrova, Jurčič, Kersnik, Kmetova, Kociančič, Kosovel, Kostanjevec, Lah, Lazarevič, Levstik, Lavrič.

Beograjsko pismo

Novi tramvaji in oksfordske hlače. — Japonska pevka v gledališču. — Lep literarni večer. — Tin Ujević se seli v Južno Ameriko. — Neobičajna predpustna solidnost. — Lep uspeh gospoda Križaja

Beograd, koncem januarja.

Nova senzacija v Beogradu! Novi tramvaji! Lepi, elegantni, svetli — kar debelo so jih gledali stari beograjski meščani, navajeni tistih vegastih, zakajenih, bolj v muzej kakor v promet spadajočih vozov na periferijskih tramvajskih progah, ko so jim na pravoslavno Novo leto z veseljem cingljanjem po Beogradu oznanjevali, da se tudi komodni gospodje iz sicer zakrknjene, v brezbržnosti in molčečnosti stanovite beograjske občine včas vendarle spomnijo na kakšno koristno stvar... No da, bo že kako navsezadnje tudi naša ljuba prestolnica dohitela zapadnoevropska mesta — novi tramvaji in široke oksfordske hlače na beograjskem korzu so že lep začetek in mnogo obetajno...

Simpatična gospa Teiko Kiwa, ki je naš Beograd vzljubila že lani, ko še nismo imeli novih tramvajev, nam je te dni v Narodnem pozorišču iznova pokazala, da je s svojim pristnim japonskim temperamentom kakor ustvarjena za glavno ulogo v »Madame Butterfly«. Njena kreacija in njen glas so bili nedosežni. Obilo aplavza in mnogo krasnih sopkov cvetja so bili najboljši dokaz, da je odlična japonska umetnica med beograjskim občinstvom zelo priljubljena.

Res je postal Beograd zadnje čase zelo napreden v vsakem oziru! Na književnem večeru 22. t. m. v veliki dvorani nove univerze smo čutili, da med beograjskimi književniki in književnicami vlada živahno gibanje in da sedanjí splošni stagnaciji na literarnem polju z uspehom kljubujejo mlade, čile sile, polne poleta in idealov. Dela, ki so jih na tem književnem večeru pred polno dvorano čitali gospa Ljilaz Sekulić in gospodje Veljko Petrović, Todor Manojlović, Miloš Crnjanski in Milan Kašanin, sicer niso bila brez hib, ali se bo dalo popraviti marsikaj, ako talentom ne bo obračala hrbet dobra volja, zaeno s časom vse premalo upoštevani faktor tudi med umetniki.

V Skadarliji, »Kod Bumsa«, »Kod tri šešira« in »Kod dva jelena« udomačeni — kralj v svojem kraljestvu! — pesnik boem Tin Ujević pa ti bo ob čevapčičih in pivu odkrito povedal, da Prešernova izjava »slep je, kdor se s petjem ukvarja« nikjer na svetu ne odgovarja bolj stvarnosti, kakor v Beogradu, pesnikom sila nenaklonjenem mestu. Ali se potemtakem izplača ukvarjati se še nadalje s pesništvom? Zapustil bo naš Tin lepega dne nehalno domovino, nič več ne bo prepeval po topiderski cesti, nič več ne bo modroval v skadarlijskih zakajenih krčmah — šel bo, vsaj tako je izjavil nekemu madžarskemu listu,

Markovičeva, Podlimbarski, Meško, Milčinski, Murnik, Novačan, Dostojevski, Ogričević, Perko, Plemić, Puzeli, Remec, Saltykov, Ščedrin, Stritar, Sorli, Tavčar, Tolstoj, Trdina, Vukojevič.

Med temi imeni vidimo največ slovenskih in se zdi, da je prof. Měrka naš najmarljivejši prevajalec v češčino. Uvedel je našega Cankaria tudi v slovaško slovanstvo in — kakor mi poroča — se sanima tudi za prevod v poljščino. Njegovi krašji prevodi iz našega slovanstva so raztreseni po raznih dnevnih listih. Lidove Noviny, Mor. šleski denik, Pozor, Hlas s Hane, Hana, Nar. Demokracie, Prostějovske Rozhledy, Vysk Noviny, Moravski Sever, Slovensky Vychod, Vatra. Sodeluje tudi pri glasbenih in filoloških listih. V pravih urah rad jezdí na svojem konju v zadržih okoli Košic. »Umetnik življenja« — piše o njem W. Ethen.

Iz prevodov v »Mor. šleskem dnevniku« je nastala zbrana »Slovenska antologija«. O tem mi je pisal: »Z radostjo Vam sporočam, da sem pridobil svojega bivšega dijak na akademiji, sedaj uradnik pri poljskem konzulatu, za to, da prevede z mojo pomočjo Cankarjevo »Mladost in druge povesti« (Moje življenje) v poljščino. Prevajalec je rojen Poljak, poljski državljani, zna torej popolnoma poljsko. Morda bo to prvi prevod v poljščino, kakor je bil moj prvi v slovaščini. Njegovo (Cankarjevo) delo zasluži, da pride v last vseh slovenskih narodov. Antologija slovenske proze, ki izhaja kot priloga v »Mor. šleskem deniku« se bliža koncu in le ide potem kot knjiž. Čez počitnice dovršim antologijo slovenske poezije. Prevedem tudi »Narcisa« od dr. Grudina. — Antologija slovenske proze ima 23 avtorjev, poezija jih bo imela 30, tako da bo slovenska literatura zastopana s približno 60 pesniki in pisatelji, ki jo lahko dobro skarakterizirajo...

Lani je izšla slov. antologija pod naslovom »Slovenska knjižka«. Obsega 250 strani in ima sledeče prevode: Jurčič: Dva brata — Dr. Iv. Tavčar: Tiberius Pantonius — Masell-Podlimbarski: V vojaškem arhivu — Janko Kersnik: Nadenpolni — Josip Kostanjevec: Prijatelji Toni — Rado Murnik: Dragonec Jurij — Ksaver Meško: Noč — Ivan Cankar: V temi — Dr. Ivo Sorli: Povest o neki družini — Cvetko Golar: Svetnik — Ivan Lah: Bernarelo — Zofka Kveder: Vskakljanje tragedija — Vlad. Levstik: Zamisljeni vlad — Milan Puzeli: Prebujenje — Anton Novačan: Peter Kobula — Ivan Albrecht: Igra — Marita Kmetova: Erna — Fr. Bevk: Nasmeh — Al. Remec: Peter in njegov prijatelj — Slavko Grum: Mansarda — Karol Kociančič: Na pravo oko — Pavel Perko: Tinečka.

Kolikor vem, prevajala sedaj Tavčarjevo povest »Izza kongresa«.

Ne mine skoraj teden, da bi ne prejel od njega številke kaknega češkega ali slovaškega lista ali revije, kjer je kaj napisal za nas. Je vedno poln načrtov in dela in mi mu ob štiridesetletnici želimo, da bi jih še mnogo izvršil in zbližal slovenski in slovaški, jugoslovanski in češkoslovaški svet.

—J.

Glede plesnih prireditev in zab

Izjava UJNŽB.

progi se iznašajo lažne vesti, da Beogradu aretirali in obtožili izvoljenega centralni upravni odbor bolniške blagajne, metnega osebja. To je zlobna in laž. Pač pa je Državni svet zaradi bivših uradnikov dr. Bugarskega in utiča razširil obtožbo na prvi imenovani upravni in nadzorni odbor, vodil bolniško blagajno do 1. 1925. je zgodilo na osnovi pritožbe našega ZB in so sodrugi sploh pri tej stvari li.

ivamo vse pametne in poštene sloven-
eleznikarje, da vse razširjevalce laž-
vesti takoj javijo podpisnemu Obl.

Oblastni odbor UJNŽB, Ljubljana.

Ši onstran granic

Ilirska Bistrica pleše. Tam je vedno Te dni se je vrnil oficirski ples po tvi izbranega damskega komiteja. je sijajno. Reška «Vedetta» zaklju- svoje poročilo o plesu z navedbo ovitih gostoljubnih besed veselo-ega odvetnika Mikuletiča, ki je na- s poudarkom trepetajoče veselje v, ko so pričakovali slavno osvobo- armado in med tem, ko je njihovo poslušalo pokanje topov ob bregu So- a bila njihov obraz in njihovo srce na proti svobodi, o kateri so toliko anjali. Odgovoril mu je s toplimi za- ni in priznanimi besedami major in prireditel se je zaključila s kra- o himno.

Na učiteljsku v Gorici so te dni vpi- ed avangardiste zadnje dijake, ta- so sedaj vpisani vsi. Povedalo se je m, da kdor ne bo vpisan, naj nikar li na maturo.

Akademski klub «Guido Resen» v poziva posamezne slovenske akade- na svoj sedež, kjer jih prijazno po- za vpis v klub. Sestavljen imajo so- univerzitetnih absolvirancev. Samo kluba predlaga fašistična deželna fe- za službe v razne stroke.

Potomci Avarov. Neka profesorica ine na goriškem učiteljsku uči di- kolo: Slovenci so prišli na Goriško Napoleonovem padcu. Naselila jih trija. Slovenci so potomci Avarov. potomci Avarov» v razredu se sme- odovinski blodnji italijanske učite-

Toimnu imajo obrtno šolo. Vode se učence vpisal med avangardiste, smejo samo avangardisti uživati obrtno šole.

Ples v korist fašistične mladinske acije so priredili za novo leto v Kre- stlinčar, pri katerem je bil ples, je odsteti 200 lir. Prireditve so se mo- lečiti vsi vplivnejši in imovitejši

venar za «balillo» je nabiral miličar- esquadra v Grahovem. Potem pa je veselo družbo in grahovsko «balil-

udi na Krk pošilja knjige «dalma- skupina za italijanske biblioteko». lj italijanske šole na Krku se je po zahvalil imenom cele kolonije ne knjige, povdarjajoč, da se bodo krški Italijani ogrevali za sladki nik, za sijajno svojo zgodovino in narodna zavest bō vedno silnejša.

ri prihajajo neovirano italijanske ki gojijo irredentizem!

a Reki je italijanska oblast lanko tevala, da se vsi meščani oprede- lejo kako državljanstvo. Fašisti so li po Jugoslovenih in zahtevali od- predložijo nemudoma prošnje za ev italijanskega državljanstva. Ime- pehe. Ljudje so se udajali iz služ- družinskih ozirov, teror je bil ve- sti so nosili okoli izgotovljene for- in naši ljudje so kar podpisovali.

kdo hotel optirati za Jugoslavijo, gledali grdo in mu povedali, da ne- potrebnih dokumentov, dočim so italijansko državljanstvo takoj na- o. Po selih na meji je bil pritisk brezohizen. Fašistični agitatorji

li se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih, oteklina členkov, pohabljen e in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so včasih edice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker olezen vedno bolj in bolj napredovala.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, ki Vam razkraja setno kislino, pomaga pri prebavi in in čiščenju. Ni to kakšno univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, am- pak zdravilo, ki ga je dala doba mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poskušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, popo- za brezplačno in franko eno stekleničico za poskušnjo obenem z navodilom in eno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sred- in njegovem delovanju.

August Märcke, Berlin - Wilmersdorf, Bruchsalstrasse Nr. 5. Abt. 323.

so pripravili za sprejem italijanskega dr- žavljanstva celo nekaj mladih ljudi, ki so služili v jugoslovnski armadi in ki bivajo na jugoslovnskem teritoriju pa imajo po- slovne zveze z Reko. O kakem organizato- ričnem nacionalnem delovanju na jugo- slovenski strani vzpričo takega fašističnega početja ni bilo ne duha ne sluha.

Sport

Oficijelni rezultati kolesarskih tekem za državno prvenstvo za 1927-28.

(Službeno iz Koturškega Saveza SHS.)

Državne prvenstvene kolesarske dirke za leto 1927-28 so imele sledeče izide: Tekmo- vali so pododboi: Zagreb, Bjelovar, Ljub- ljana (s klubi Sava, Vrhnika, Ljubljana in Zarja) in Ljubljana mesto (s klubi Ilir- rija, Primorje, Sora in Disk).

Prvo kolo, tri dirke na km 50, 75 in 100. Pododbor Zagreb: 1. Banek Anton, 2. Kranjc Ivan, 3. Koržinek Lucian

Pododbor Bjelovar: 1. Lamza Drago, 2. Ljubič Stjepan, 3. Šumandl Josip

Pododbor Ljubljana: 1. Gjorgjevič Fran- njo, 2. Stepančič Stanko, 3. Turk Alojzij

Pododbor Ljubljana mesto: 1. Kosmatin Ivan, 2. Kosmina Alojzij, 3. Valant Ivan.

Semifinale na km 150. — Pododbora Za- greb in Bjelovar: 1. Banek Anton, 2. Kranjc Ivan, 3. Truban Rudolf, 4. Lamza Drago, 5. Koržinek Lucian.

Semifinale obeh ljubljanskih pododbo- rov: 1. Kosmatin Ivan, 2. Solar Josip, 3. Abulnar Franc, 4. Zanoškar Srečko, 5. Gjo- rjevič Fr.

Obenem s semifinalem dirko sta razpi- sala ljubljanska pododbora «Čestno dirko za prvenstvo Slovenije», katere se je ude- ležilo 27 prvorazrednih dirkačev Slovenije ter velja zgornji rezultat za prvenstvo Slo- venije.

Finale za državno prvenstvo se je izvr- šilo na progi Zagreb. Sveta Nedelja, Sa- mobor, Bregana, Novo mesto, Metlika, Kar- lovec, Jaska. Zagreb, 190 km. s končnim rezultatom: državni prvak za leto 1927-28 je Banek Anton (Motokoturški Zagreb), 2. Kosmatin Ivan (ASK Primorje, Ljublja- na), 3. Kranjc Ivan (Orao, Zagreb), 4. Lam- za Drago (Sokol, Bjelovar), 5. Truban Ru- dolf (Orao, Zagreb), 6. Zanoškar Srečko (ASK Primorje, Ljubljana), 7. Kosmina Alojzij (ASK Primorje, Ljub.), 8. Ljubič Stjepan (Sokol), 9. Valant Ivan (Ilirija, Ljubljana), 10. Solar Josip (Ilirija, Ljublja- na).

Finale za državno prvenstvo juniorjev se je izvršilo na progi Zagreb-Jaska-Zagreb 60 km, z naslednjim rezultatom: 1. Beneka Ivan (Motokoturški, Zagreb), 2. Matija- šec Stjepan (Lastavica, Vel. Gorica), 3. Toplak Tomica (Gradjanski, Bjelovar).

Za državno prvenstvo juniorjev je v pr- vem kolu tekmovalo okoli 30 kolesarjev Slovenije; zadnji se pa vsled tehničnih tež- koč niso mogli udeležiti finalne tekme.

Drsalne tekme. Za danes nameravane drsalne tekme na drsališču SK Ilirije od- padejo vsled neugodnega vremena. Ob ugodnih vremenskih razmerah se vrši v nedeljo, 5. t. m. dopoldne tekmovalje za letošnje državno prvenstvo v umetnem dr- sanju, na katerem startajo poleg ostalih vsi naši olimpijski kandidati za umetno dr- sanje ga. Kadrnika ter gg. inž. Bloudek in V. Vodišek.

Smuške tekme na Pohorju. JZSS poz- vija svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeleži nedeljskih smuških prire- ditev na Pohorju Kot zastopnik saveza se za to prireditve nominira g. ravnatelj Per- have.

Smuške tekme za prvenstvo maribor- ske oblasti na Pohorju dne 5. t. m. Dodat- no k objavi z dne 28. pr. m. v «Jutru» jav- lja SPD iz Maribora, da je vključena v seniorskih tekmah Klopni vrh. Maribor- ska kočna tudi kategorija za novince, za katere ne velja pogoji, da so verificirani kakor tudi za juniorje ne.

Nedeljske smučarske prireditve na Pohorju. Agilna podružnica SPD v Mari- boru priredi v nedeljo dne 5. t. m. smuške tekme za prvenstvo mariborske oblasti Smučarstvo se v Mariboru lepo razvija, to

smo videli prošlo nedeljo na državnem pr- venstvu v Kranjski gori, kjer so maribor- ski vozači pokazali mnogo dobre volje, ze- lo veliko zanimanja in tudi precej znanja. Kakor nam javljajo, obeta biti nedelja ve- lik smučarski praznik na Pohorju. Velika udeležba na tekmah iz mariborske oblasti je že danes zagotovljena. Pripravljajo se tu- di ljubljanski tekmovalci, in nekateri smu- čarji, ki so se udeležili olimpijskega tre- ninga. Krasen teren in dobre snežne raz- mere ter znana gostoljubnost prirediteljev bo privabila gotovo tudi iz drugih krajev nebroj smučarjev. Opozorjamo tekmoval- ce, naj se peljejo do Fale, ker je njih start na Klopnem vrhu. Dame, ki tekmujejo, se peljejo do Ruš in gredo do Ruške koč, vsi ostali udeleženci pa do Hoč in preno- čijo v mariborski koči.

Službena objava LNP. V smislu skle- pov upravnega odbora na seji dne 20. m. m. se vabijo gg. predsedniki in tajniki ljub- ljanskih klubov LNP na važen medklub- ski sestanek, ki se vrši jutri v petek ob 20.30 v damskem salonu kavarne «Emona». Dnevni red: Izobraževalno delo in idejna sportna vzgoja v naših klubih. — Predsed- stvo LNP izrecno povdarja važnost se- stanka ter prosi polnoštevilne udeležbe. Na sestanek se vabijo tudi člani vseh pods- veznih odborov. — Po medklubske se- sanku se vrši seja upravnega odbora. — Predsednik.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Danes na praznik ob 11. dopoldne v klubski sobi v «Evropi» strogo obvezen sestanek nogo- metašev obeh skupin. Točno! — Članstvo se opozarja na objavo v članski knjigi v «Evropi». — Načelnik.

SK Jadran. Današnja tekma se zaradi slabega vremena ne vrši. V petek, 3. t. m. se vrši sestanek nogometašev v Narodni kavarni ob 20 uri.

SK Slovan (nogom. sekcija). Pozivam ponovno vse igrače na sestanek v telovad- nici učiteljskega v petek 3. t. m., točno ob 19 uri. — Načelnik.

Motoklub «Ljubljana» naznanja, da se je na 11. rednem občnem zboru dne 29. ja- nuarja izvolil nov odbor, ki se je na prvi odborovi seji dne 30. I. 1928. konstituiral

Hrastove prage

15×25×2.50 kupim.

Ponudbe z navedbo cene in mno- žine na Ljubljana pošt. predal 205

KRANJSKE KLOBASE

zaiamčeno prvovrstne kakovosti nudi tvrdka

Evald Popović, Ljubljana.

Ogljeni (karbon) papir

indigo papir, barvni trakovi, barve za štampiljke, pagi- nirke in blagajne dobite vedno in najceneje pri LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6/I. Telefon šte. 2980.

PERJE!

Mehko kokošje perje, kilogram 15.— Din
gosje perje " 100.— "
franko Maribor, vreče računamo po lastni ceni, proti povzetju. — Manj kakor 5 kg ne oddajamo po pošti.
5 kilogramov kokošjega perja 110.— Din
5 " gosjega perja 535.— "

bruto za neto, franko po pošti proti predplačilu zneska.
EKSP. DRUŽBA MATHEIS, SUPPANZ IN DRUG
Maribor.

Mlad trgovski pomočnik

železninar, vojaščine prost, sposoben tudi za vsa pisar- niška dela, želi radi domačih razmer menjati sedanjo službo s kakim podjetjem v mestu ali na deželi. — Cenj. dop. poslati na ogl. oddelek »Jutra« pod »Železninar«.

OSEBNI AVTO

kupim.

V pošte pridejo mali štirisedežni kakor Steyr IV., Puch XII., Tatra 4/12, Avis, Wanderer. — Natančne opisne oferte vozila pod »Prilicni nakup — promptno plačilo« na upravo »Jutra« Maribor.

Opozorilo!

Opozorjamo s to objavo javnost, da naš svojedobni potnik g. Vladimir Kira- sov ni pooblaščen sprejemati za nas naročila, ker ni že od marca 1927 več pri nas uslužben.

»VRT« Džamonja in drugovi, d. z o. z., Maribor.

naslednje: predsednik prof. dr. Alojzij Za- lokar, podpredsednik Mr. Ph. Milivoj Leu- stek, tajnik Leopold Zvolinski, blagajnik Franc Kham, gospodar Josip Vesel, odbor- niki prof. Egidij Ceh, Franc Batjela, Ema- muel Rosa, načelnik sportne komisije Aloj- zij Cirman. Klubova pisarna se nahaja na Resljevi cesti št. 1 (lekarna Leustek), klu- bov lokal v restavraciji Ljubljanski dvor. Odbor.

Koturški Savez kraljevine SHS skli- cuje za soboto, dne 4. februarja t. l. ob 19.30 v restavraciji Zvezda sejo, ki bo glav

na konferenca delegatov kolesarskih klu- bov in društev, včlanjenih v Savezu. Na seji poroča glavni tajnik Koturškega sa- veza. Dnevni red: 1. Delo kolesarskega sa- veza z letu 1928., 2. stališče saveza napram klubom mariborske oblasti, 3. zunanji po- ložaj našega kolesarskega sporta, 4. debate o teh točkah in sklepi in 5. eventualija. — Konferenca se nadaljuje v nedeljo istotam ob 14. uri. Obvezno za vse v savezu včla- njene kolesarske klube in društva, ki naj sigurno pošljejo svojega delegata. — Ko- turški savez SHS.

A. & E. SKABERNÈ

Cinkarna d. d. Celje

razpisuje v svojem podjetju mesto

tehničnega ravnatelja.

Reflektanti morajo dokazati popolno teoretično in praktično strokovno naobrazbo, dolgoletno uspešno po- slovanje v enakem obratu ter državljanstvo kraljevine SHS. Posebno se zahteva organizatorična sposobnost pri produkciji cinka in zmožnost graditve in vodstva tovarne za cinkovo belilo.

Pismene prošnje opremljene z obširnimi curriculum vitae, spričevali o dosedanjem poslovanju in navedbo referenc vložiti je najkasneje do 15. februarja 1928 na: Cinkarna d. d., Celje.

Industrijsko podjetje

išče za pisarno in obiskovanje odjemalcev praktič- nega, agilnega in organizatorično se udeležujočega gospoda s trgovsko naobrazbo. — Starost ne pod 28 letom. — Reflektanti s tehničnim znanjem imajo prednost. — Reflektira se samo na serijozno prvo- vrstno moč z lepim nastopom.

Ponudbe s curriculum vitae pod »Stalnost/90« na oglas. oddelek »Jutra«.

E 5930/27-15.

Dražbeni oklic.

Dne 16. marca 1928 dopoldne ob 11. uri bo pri pod- pisanem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin:

I. zemljiška knjiga Košaki vl. št. 71. II. zemljiška knjiga Vodole vl. št. 66. III. zemljiška knjiga Vosek vl. št. 51. IV. zemljiška knjiga Ranca vl. št. 86. — Ce- nilna vrednost ad I. 169.083.50 Din. ad II. 6652 Din. ad III. 194.080.75 Din in ad IV. 55.526.50 Din. — Vrednost pritlikline: I. 3415 Din oz. III. 4645 Din in IV. 4000 Din. ki je zgoraj všteta. — Najmanjši ponudek ad I. 112.722.32 Din, ad II. 4434.68 Din, ad III. 129.387.20 Din in ad IV. 37.017.68 Din.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

OKRAJNO SODIŠČE V MARIBORU, ODD. IV., dne 23. januarja 1928.

CENTRALA za staro železo, družba z. o. z. v Ljubljani, na- znanja tužno vest, da je danes ob 1. uri popolnoči preminul v Beogradu njen soustanovitelj in član, gospod

Gustav Kras

generalni ravnatelj tvrdke Obnova, d. d. v Beogradu ltd. ltd.

Vzornemu sodelavcu in značajnemu družabniku ohranimo ča- sten spomin.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1928.

Izjava UJNZB.

Po proggi se iznašajo lažne vesti, da so v Beogradu aretirali in obtožili izvoljeni Centralni upravni odbor bolniške blagajne prometnega osebja. To je zlobna in podla laž. Pač pa je Državni svet zaradi zlorab bivših uradnikov dr. Bugarskega in dr. Čutića razširil obtožbo na prvi imenovani Centralni upravni in nadzorni odbor, ki je vodil bolniško blagajno do 1. 1925. To se je zgodilo na osnovi pritožbe našega UJNZB in so sodrugi sploh pri tej stvari molčali.

Pozivamo vse pametne in poštene slovenske železničarje, da vse razširjevalce lažnih vesti takoj javijo podpisnemu Odboru.

Oblastni odbor UJNZB, Ljubljana.

Naši onstran granic

— **Ilirska Bistrica pleše.** Tam je vedno zabava. Te dni se je vršil oficirski ples po inicijativi izbranega damskega komiteja. Uspel je sijajno. Reška «Vedetta» zaključuje svoje poročilo o plesu z navedbo učinkovitih gostoljubnih besed veleposlanstva odvetnika Mikuletića, ki je navajal s poudarkom trepetajoče veselje Istanorov, ko so pričakovali slavno osvobodilno armado in med tem, ko je njihovo uho poslušalo pokanje topov ob bregu Sotice, sta bila njihov obraz in njihovo srce obrnjena proti svobodi, o kateri so toliko časa sanjali. Odgovoril mu je s toplimi zahvalnimi in priznalnimi besedami major Baraia in prireditelj se je zaključila s kraljevskega himna.

— **Na učiteljsku v Gorici** so te dni vpisali med avangardiste zadnje dijake, tako da so sedaj vpisani vsi. Povedalo se je dijakom, da kdor ne bo vpisan, naj nikar ne misli na maturo.

— **Akademski klub «Guido Resen» v Gorici** poziva posamezne slovenske akademike na svoj sedež, kjer jih prijazno povabijo za vpis v klub. Sestavljen imajo seznan univerzitetnih absolventov. Samo članice kluba predlaga fašistična deželna federacija za službe v razne stroke.

— **Potomci Avarov.** Neka profesorica zgodovine na goriškem učiteljsku uči dijak tako: Slovenci so prišli na Goriško šele po Napoleonovem padcu. Naselila jih je Avstrija. Slovenci so potomci Avarov. Razni «potomci Avarov» v razredu se smejajo zgodovinski blodnji italijanske učiteljice.

— **V Toimnu** imajo obrtno šolo. Voda je vse učence vpisal med avangardiste, češ, da smejo samo avangardisti uživati dobroto obrtne šole.

— **Ples v korist fašistične mladinske organizacije** so priredili za novo leto v Kredu. Gostilničar, pri katerem je bil ples, je moral odšteti 200 lir. Prireditve so se morali udeležiti vsi vplivnejši in imovitejši občani.

— **Denar za «balillo»** je nabiral miličarski caposquadra v Grahovcu. Potem pa je prišel v veselo družbo in grahovsko «balillo» zapil.

— **Tudi na Krk** pošilja knjige «dalmašinska skupina za italijanske biblioteke». Ravnatelj italijanske šole na Krku se jo javno lepo zahvalil imenom cele kolonije za poslano knjigo, povdarjajoč, da se bodo iz njih krški Italijani ogrevali za sladki svoj jezik, za sijajno svojo zgodovino in njihova narodna zavest bo vedno silnejša. Na Krk prihajajo neovirano italijanske knjige, ki gojijo irredentizem!

— **Na Reki** je italijanska oblast lanske leto zahtevala, da se vsi meščani opredelijo in sprejmejo kako državljanstvo. Fašisti so kar padli po Jugoslovenih in zahtevali od njih, da predložijo nemudoma prošnje za pridobitev italijanskega državljanstva. Imeli so uspehe. Ljudje so se udajali iz službenih ali družinskih ozirov, teror je bil velik. Fašisti so nosili okoli izgotovljene formulacije in naši ljudje so kar podpisovali. Ako je kdo hotel optirati za Jugoslavijo, so ga pogledali grdo in mu povedali, da ne bo dobil potrebnih dokumentov, dočim so bili za italijansko državljanstvo takoj na razpolago. Po selih na meji je bil pritisk posebno brezobziren. Fašistični agitatorji

so pripravili za sprejem italijanskega državljanstva celo nekaj mladih ljudi, ki so služili v jugoslovnski armadi in ki bivajo na jugoslovnskem teritoriju pa imajo poslovne zveze z Reko. O kakem organizatornem nacionalnem delovanju na jugoslovnski strani vzpričo takega fašističnega početja ni bilo ne duha ne sluha.

Sport

Oficijelni rezultati kolesarskih tekem za državno prvenstvo za 1927-28.

(Službeno iz Koturaškega Saveza SHS.)

Državne prvenstvene kolesarske dirke za leto 1927-28 so imele sledeče izide: Tekmovali so pododbori: Zagreb, Bjelovar, Ljubljana (s klubi Sava, Vrhnika, Ljubljana in Zorja) in Ljubljana mesto (s klubi Ilirija, Primorje, Sora in Disk).

Prvo kolo, tri dirke na km 50, 75 in 100. Pododbor Zagreb: 1. Banek Anton, 2. Kranjc Ivan, 3. Koržinek Lucian.

Pododbor Bjelovar: 1. Lamza Drago, 2. Ljubič Stjepan, 3. Šumandl Josip.

Pododbor Ljubljana: 1. Gjorgjevič Franjo, 2. Stepančič Stanko, 3. Turk Alojzij.

Pododbor Ljubljana mesto: 1. Kosmatin Ivan, 2. Kosmina Alojzij, 3. Valant Ivan.

Semifinale na km 150. — Pododbor Zagreb in Bjelovar: 1. Banek Anton, 2. Kranjc Ivan, 3. Truban Rudolf, 4. Lamza Drago, 5. Koržinek Lucian.

Semifinale obeh ljubljanskih pododborov: 1. Kosmatin Ivan, 2. Solar Josip, 3. Abulnar Franc, 4. Zanoškar Srečko, 5. Gjorgjevič Fr.

Obenem s semifinalno dirko sta razpisala ljubljanska pododbori «Cestno dirko za prvenstvo Slovenije», katere se je udeležilo 27 prvorazrednih dirkačev Slovenije ter velja zgornji rezultat za prvenstvo Slovenije.

Finale za državno prvenstvo se je izvršilo na progi Zagreb-Jaska-Zagreb 60 km, z naslednjim rezultatom: 1. Benek Ivan (Motokoturaški, Zagreb), 2. Matijašec Stjepan (Lastavica, Vel. Gorica), 3. Toplak Tomica (Gradjanski, Bjelovar).

Za državno prvenstvo juniorjev je v prvem kolu tekmovalo okoli 30 kolesarjev Slovenije; zadnji se pa vsled tehničnih težav niso mogli udeležiti finalne tekme.

Držalne tekme. Za danes nameravane državne tekme na drsališču SK Ilirije odpadejo vsled neugodnega vremena. Ob ugodnih vremenskih razmerah se vrši v nedeljo, 5. t. m. dopoldne tekmovalje za letošnje državno prvenstvo v umetnem drsanju, na katerem startajo poleg ostalih vsi naši olimpijski kandidati za umetno drsanje ga. Kadrnika ter gg. inž. Bloudek in V. Vodišek.

Smuške tekme na Pohorju. JZSS pozivlja svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo nedeljskih smuških prireditvev na Pohorju kot zastopnik saveza se za to prireditvev nominira g. ravnatelj Perhava.

Smuške tekme za prvenstvo mariborske oblasti na Pohorju dne 5. t. m. Dodatno k objavi z dne 28. pr. m. v «Jutru» javlja SPD iz Maribora, da je vključena v seniorskih tekmah Klopni vrh v Mariborska koča tudi kategorija za novince, za katere ne velja pogoj, da so verificirani kakor tudi za juniorje ne.

Nedeljske smuške prireditve na Pohorju. Agila podružnica SPD v Mariboru priredi v nedeljo dne 5. t. m. smuške tekme za prvenstvo mariborske oblasti. Smučarstvo se v Mariboru lepo razvija, to

smo videli prošlo nedeljo na državnem prvenstvu v Kranjski gori, kjer so mariborski vozači pokazali mnogo dobre volje, zelo veliko zanimanja in tudi precej znanja. Kakor nam javljajo, obeta biti nedelja velik smučarski praznik na Pohorju. Velika udeležba na tekmah iz mariborske oblasti je že danes zagotovljena. Pripravljajo se tudi ljubljanski tekmovalci, in nekateri smučarji, ki so se udeležili olimpijskega treninga. Krasen teren in dobre snežne razmere ter znana gostoljubnost prirediteljev bo privabila gotovo tudi iz drugih krajev nebroj smučarjev. Opozorjamo tekmovalce, naj se peljejo do Fale, ker je njih start na Klopem vrhu. Dame, ki tekmujejo, se peljejo do Ruš in gredo do Ruške kočice, vsi ostali udeleženci pa do Hoč in prenočijo v mariborski koči.

Službena objava LNP. V smislu sklepa upravnega odbora na seji dne 20. m. m. se vabijo gg. predsedniki in tajniki ljubljanskih klubov LNP na važen medklubski sestanek, ki se vrši jutri v petek ob 20.30 v damskem salonu kavarnе «Emona». Dnevni red: Izobraževalno delo in idejna sportna vzgoja v naših klubih. — Predsedstvo LNP izrecno povdarja važnost sestanka ter prosi polnoštevilne udeležbe. Na sestanku se vabijo tudi člani vseh podsaveznih odborov. — Po medklubskem sestanku se vrši seja upravnega odbora. — Predsednik.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Danes na praznik ob 11. dopoldne v klubski sobi v «Evropi» strogo obvezen sestanek nogometašev obeh skupin Točnol — Članstvo se opozarja na obhavo v članski knjigi v «Evropi». — Načelnik.

SK Jadran. Današnja tekma se zaradi slabega vremena ne vrši. V petek, 3. t. m. se vrši sestanek nogometašev v Narodni kavarni ob 20 uri.

SK Slovan (nogom. sekcija). Pozivam ponovno vse igrače na sestanek v telovadnici učiteljske v petek 3. t. m., točno ob 19 uri. — Načelnik.

Motoklub «Ljubljana» naznanja, da se je na 11. rednem občnem zboru dne 29. januarja izvolil nov odbor, ki se je na prvi odhodovni seji dne 30. I. 1928. konstituiral.

Hrastove prage

15 × 25 × 2-50 kupim.

Ponudbe z navedbo cene in množine na Ljubljana pošt. predal 20.

KRANJSKE KLOBASE

zaiamčeno prvovrstne kakovosti nudi trvdka

Evald Popović, Ljubljana.

Ogljeni (karbon) papir

indigo papir, barvni trakovi, barve za štampiljke, pagirke in blagajne dobite vedno in najceneje pri LUD. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6/I. Telefon št. 2980.

PERJE!

Mehko kokoške perje, kilogram 15.— Din gosje perje " 100.— " franko Maribor, vreče računamo po lastni ceni, proti povzetju. — Manj kakor 5 kg ne oddajamo po pošti.

5 kilogramov kokoškega perja 110.— Din gosjega perja 535.— "

bruto za neto, franko po pošti proti predplačilu zneska.

EKSP. DRUŽBA MATHEIS. SUPPANZ IN DRUG Maribor.

Mlad trgovski pomočnik

železninar, vojaščine prost, sposoben tudi za vsa pisarniška dela. Želi radi domačih razmer menjati sedanjo službo s kakim podjetjem v mestu ali na deželi. — Cenj. dop. poslati na ogl. oddelek »Jutra« pod »Železninar«.

OSEBNI AVTO

kupim.

V pošteve pridejo mali štirisežedežni kakor Steyr IV., Puch XII., Tatra 4/12, Avis, Wanderer. — Natančne opisne oferte vozila pod »Prilični nakup — promptno plačilo« na upravo »Jutra« Maribor.

Opozorilo!

Opozorjamo s to objavo javnost, da naš svojedobni potnik g. Vladimir Kirasov ni pooblaščen sprejemati za nas naročila, ker ni že od marca 1927 več pri nas uslužben.

»VRT« Džamonja in drugovi, d. z o. z., Maribor.

Taffet, Lamé, Crêpe de Chine, Crêpe Satin, Fil de Chine, Paillette, Popelin, Silk, Carneval i. t. d. za maske.

A. & E. SKABERNÈ

Cinkarna d. d. Celje

razpisuje v svojem podjetju

mesto

tehničnega ravnatelja.

Reflektanti morajo dokazati popolno teoretično in praktično strokovno naobrazbo, dolgoletno uspešno poslovanje v enakem obratu ter državljanstvo kraljevine SHS. Posebno se zahteva organizatorična sposobnost pri produkciji cinka in zmožnost graditve in vodstva tovarne za cinkovo belilo.

Pismene prošnje opremljene z obširnimi curriculum vitae, spričevali o dosedanjem poslovanju in navedbo referenc vložiti je najkasneje do 15. februarja 1928 na: Cinkarna d. d., Celje.

Industrijsko podjetje

išče za pisarno in obiskovanje odjemalcev praktičnega, agilnega in organizatorično se udelejujočega gospoda s trgovsko naobrazbo. — Starost ne pod 28 letom. — Reflektanti s tehničnim znanjem imajo prednost. — Reflektira se samo na serijozno prvovrstno moč z lepim nastopom.

Ponudbe s curriculum vitae pod »Stalnost/90« na oglas. oddelek »Jutra«.

E 5930/27-15.

Dražbeni oklic.

Dne 16. marca 1928 dopoldne ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin:

I. zemljiška knjiga Košaki vl. št. 71. II. zemljiška knjiga Vodole vl. št. 66. III. zemljiška knjiga Vosek vl. št. 51. IV. zemljiška knjiga Ranca vl. št. 86. — Cenilna vrednost ad I. 169.083.50 Din. ad II. 6652 Din. ad III. 194.080.75 Din in ad IV. 55.526.50 Din. — Vrednost pritlikline: I. 3415 Din oz. III. 4645 Din in IV. 4000 Din. ki je zgoraj všteta. — Najmanjši ponudek ad I. 112.722.32 Din. ad II. 4434.68 Din, ad III. 129.387.20 Din in ad IV. 37.017.68 Din.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

OKRAJNO SODIŠČE V MARIBORU, ODD. IV., dne 23. januarja 1928.

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih, otekline členkov, pohabljen noge in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so včasih posledice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, ki vam razkrajja sečno kislino, pomaga pri prebavi in in čiščenju. Ni to kakšno univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poskušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, poponoma brezplačno in franko eno stekleničko za poskušnjo obenem z navodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in njegovem delovanju.

August Märzke, Berlin - Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5. Abt. 323.

CENTRALA za staro železo, družba z. o. z. v Ljubljani, naznanja tužno vest, da je danes ob 1. uri popolnoči preminul v Beogradu njen soustanovitelj in član, gospod

Gustav Kras

generalni ravnatelj trvdke Obnova, d. d. v Beogradu ltd. ltd.

Vzornemu sodelavcu in značajnemu družabniku ohranimo častni spomin.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1928.

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

»Gospoda, prav nič me ne miče, da bi vam pobral denar. Toda igre ne odklonim nikoli. Neale, ali se nam pridružite?«

Našli so mizo, ki se je bila pravkar izpraznila. Dva izmed tujcev je imel Neale za bogata kupca ali živinorejca iz missourske krajine. Tretji je bil igralec po poklicu. Neale je spoznal, da so ga zapeli v neobičajno ostro igro. Denarja ni imel veliko. Zato se je odredel pijači, da bi si ohranil bistro glavo. In jel je dobivati, ne morda zaradi premišljene igre, ampak zato, ker je imel srečo. Dobro, časih kar izredno močne kvarte so mu neprestano prihajale v roke. Čez nekaj časa je opazil, da dobiva te znamenite kvarte vselej takrat, kadar deli Hough; jel je ugovarjati, ali igralec ne dela tega nalašč v njegovo korist. Vsekako je priigral več sto dolarjev.

»Ali imate zmerom tako dobre kvarte, Mr. Neale?« je vprašal eden izmed mož.

»Oh, kakopak,« je odvrnil Neale, čuteč, kako ga nehote obhaja razigranost.

»Ni ga moči ugnati,« je rekel drugi tujec.

»Sreča v igri, nesreča v ljubezni,« je dejal tretji. »Ne igram.« Pri tej opazki je Hough zvedavo pogledal Nealu v oči. In Neala je mahoma minil nasmeh, rdečica mu je izginila z obraza. Igralec je pobesil oči.

»Igrajte, prosim, in ne delajte osebnih opazk,« je dejal. »Zdaj smo pri pokerju.«

45

Neale je še vedno dobival, toda vesela razigranost in dobra volja se nista vrnila. Beseda, ki je po naključju ušla tujemu človeku, je bila dovolj močna, da ga je zadela v srce. Nesreča v ljubezni! Oh! Kaj je bilo njemu do sreče, kaj do zlata!

Ko je bila igra končana, je čutil Neale do Hougha prijateljsko zanimanje, ki bi ga bil težko opredelil ali pojasnil; čedalje bolj je bil uverjen, da mu je igralec nalašč dajal dobre kvarte.

»Da vidimo,« je rekel Hough, pogledaje na uro. »Dvanajst! Pri Beauty Stantonovi mora biti zdajle veselo. Stopiva pogledat.« Čeprav se je ta predlog upiral Nealu, ga vendar ni hotel zavrniti. Saj itak ni imel nikakega določenega smotra. Vstal je in je šel z njim.

Bilo je, kakor da se vsi gostje igralnice selijo v to plesišče. Vhod je bil skozi nekakšen hotel; Neale je videl izvesek nad vrati. Zgradba ni bila napravljena iz platna, ampak iz poslikanih desek, ki so nalikovale gledališkim kulisam. Ljudje so prihajali in odhajali; iz ozadja se je čula rahla godba in vesel smeh; tudi preproge si videl, slike in udobne stole; karkoli je bil ta kraj, poznalo se mu je, da noče biti med najzadnjimi. Točilnice Neale ni opazil.

Stopila sta v velik prostor, poln ljudi, ki so očividno postopali brez opravka. Hough je odvel Neala k stranskim vratom, od koder je lahko pogledal v plesno dvorano.

Neale je uzel brezumen, pester vrtinec plešočih dvojic. Hough mu je šepnil na uho: »Pri Stantonovi vržejo vsakega pijanca na cesto.«

Ne, plesalci niso bili videti omamljeni z alkoholom; zato pa si opazal sledove druge strašne pijanosti, ki ne prihaja iz steklenke. Na plesišču je mrgolelo ljudi. Neale ni videl drugega kakor izpremešano množico, vrteče se, razgrete obraze, bele, oklepajoče lakti.

postave, ki so se opotekale v krogu, še in še na okoli, divji ritem brez vsake milobe, ples, v katerem godba ni več igrala prave vloge in v katerem so moški in ženske izgubljali vso zavest. Neale se ni bil videl takega prizora; bil je kakor omamljen. To niso bile več človeške duše, ampak živali v podobah žensk in moških, bitja, ki zanje ni bilo imena. Če je prihajala v to taborišče smrt, kakor mu je bil namignil Hough, in če je tukaj divjal pek, tedaj se nista mogla dopolniti zgodaj srečati.

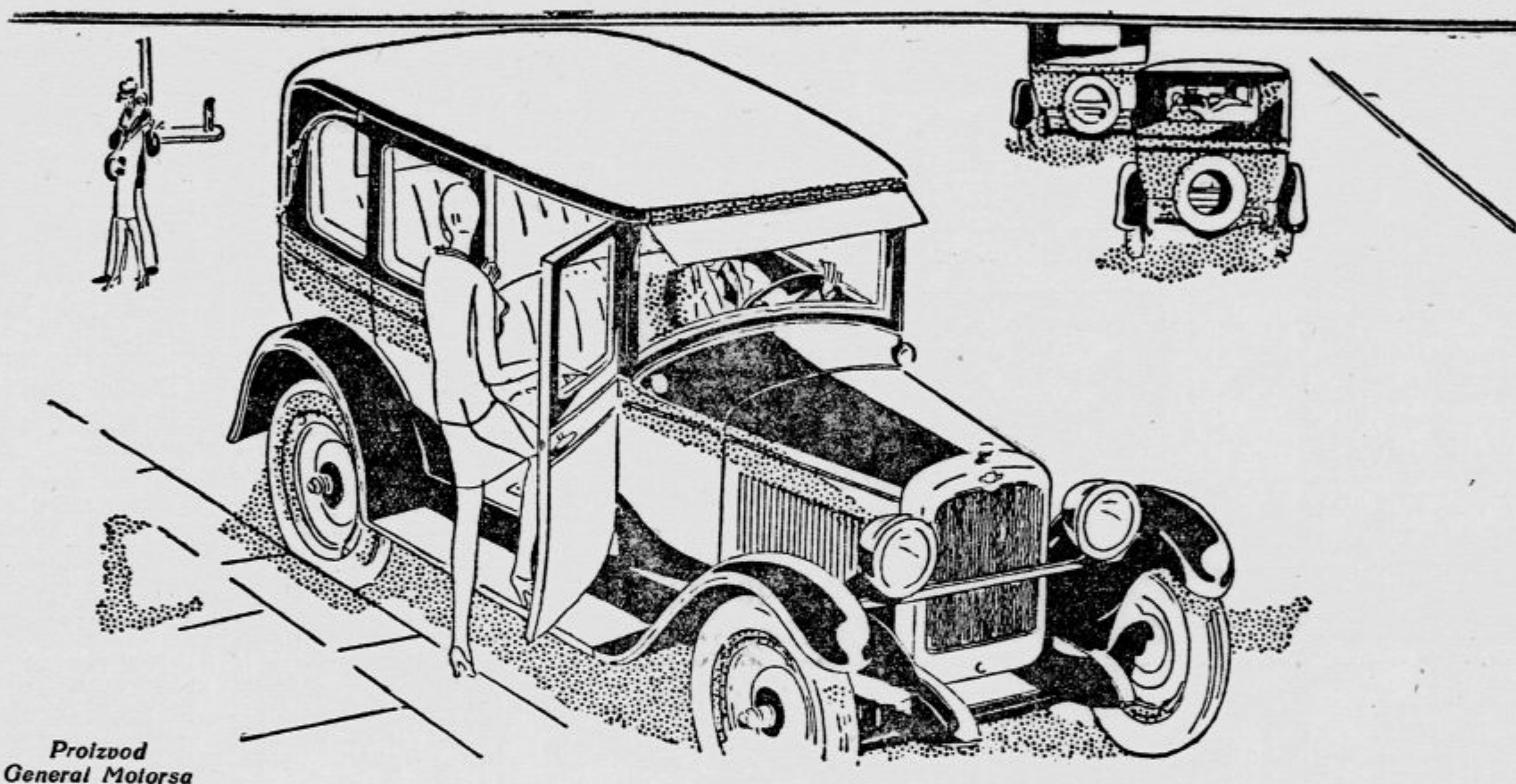
Godba je utihnila, plesalci so obstali, glasno drsanje je ponehalo. Ker ni bilo praznih sedežev, so se dvojice izprehajale okoli dvorane, ali pa so se zbirale v gruclah.

»Nu, Ruby vas je že uprežala, kakor vidim,« je dejal Hough. Neale, čeprav ni povsem razumel, kaj igralec misli, je obrnil njegovo opazko na dekle v rdeči obleki, ki se je bilo z nekaj moškimi ustavilo pri vratih in je zvedavo opazovalo novodošleca. Baš tedaj je stopil k Houghu neki znanec in ga je ogovoril.

Dekle bi bilo zbudilo v vsaki družbi pozornost. Nealu se ni zdela ne lepa ne mična, a vendar ni odvrnil oči od nje. Lakti je imela gole, obleko globoko izrezano. Njen obraz je bil v živem nasprotju s karminastim rdečilom na ustnicah. Bil je okrogel, mehak obraz z ozkimi, temnimi, drznimi in zapeljivimi očmi. Nagnila je glavo in se je nasmehnila Nealu. Zdrnil se je. Ta nasmešek ga je zadel kakor svinčenka; prikoval ga je, da se ni mogel ganiti z mesta, ko se mu je približala. Ne da bi ga videl, je čutil Hougha, da se je vrnil k njemu. Dekle ga je prišlo za zaleke na suknjiču. Pogledala mu je v oči. Rdeče sence so ji igrile v temnih zrklih. Karminaste ustnice so se krožile v smehljaj — v neverjeten smehljaj ljubke mladosti, ki ji je dobil jamico v mehko lice. Zala je bila. Prijela ga je in ga je nagnila k sebi.

V vseh bistvenih delih, veliki voz

kljub temu pa zmanjšan v obliki in znižan v ceni, tako, da je eden izmed najcenejših avtomobilov na svetu glede nakupa in obrata.

Proizvod General Motorsa

Samo pri velikih in dragih vozovih boste našli perfektnost in razmerju, dovršenost in mnogo modernih Chevroletovih posebnosti.

Stroj je opremljen z čistilcem za zrak in olje. Karoserija je izdelana od Fisher-ja, ustvaritelja luksuznih avtomobilskih karoserij. Opremljena je z merilom za bencin, z zadnjo (Stop) svetilko in kombinirano ključavnico za vžiganje in krmilo

Nikdar še ni bil kak ceni voz izdelan in opremljen na takli harmo-

nični način prav po principu industrije velikih vozov.

V. & M. Baresić & Co.

ZAGREB LJUBLJANA
Kukovičeva ulica 30. Dunajska cesta 12.

Zastopniki v vseh mestih države.

CHEVROLET

Touring Din 56 000—

Vinsko klet
sodi, sesalno in cevni
oddam pod ugodnimi po-
goji v najem s 1. februar-
jem. Naslov pove oglasni
oddelek »Jutra«.

Lokali

„Posest“

Realitetna pisarna
družba z o. z.

Ljubljana

Miklošičeva cesta 4

oddaja v najem sledeče

trgovske lokale:

PROSITOR 120 m² za manj-
šo tovarno ali večjo de-
larstvo — blizu tramvaja,
po dogovoru;

GOSTILNO, 2 sobi, kuhin-
ja, pripadajoče stanova-
nje, velika vinska klet,
v preloženju 2500 Din;

KAVARNO v Karlovcu — Na-
slov pove oglasni oddelek
»Jutra«.

3. soba, nizka najemina,
velikostna pogodba, proti
odkupu inventarja, Din
45.000.

LOKAL za trgovino mešan-
ih blag v Mokronogu, s
stanovanjem, 1200 Din;

SKLADIŠČE 60 m², Breg,
600 Din;

TRG MEŠAN BLAGA —
mesecni zakupček do Din
100.000, letno 45.000 Din,
proti odkupu zaloge.

3642

Stanovanja

Stanovanje

velike sobe in kuhinje —
solončno in svetlo, takoj
oddam — tudi stranki za
strojno pletenje. Elektri-
ka in vodovod v hiši. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«.

3519

Mirna stranka

2 sobe, velika stanovanja 3
sob za maj. Ponudbe pod
»Čisto stanovanje« na ogl.
oddelek »Jutra«.

3464

Mirna stranka

2 sobe, velika stanovanja 3
sob za maj. Ponudbe pod
»Čisto stanovanje« na ogl.
oddelek »Jutra«.

3464

Stanovanje

3-4 sobe s pritlikinami in
kopalnico, v 1. nadstropju,
event v bližini Tivolija
želim s 1. majem. Ponudbe
na poštini predal 127, Ljub-
ljana.

3480

„Posest“

Realitetna pisarna

družba z o. z.

Ljubljana

Miklošičeva cesta 4

oddaja sledeča stanovanja:

4 SOBE, kopalnica, sobica
za »ukinkjo«, del vrt-
va, komfort, št. Vid —
1200 Din;

4 SOBE, veranda, pritliki-
na, proti preplaščanju eno-
letne najemnine, Tržaška
cesta;

4 SOBE, pritlikina, Stari
trg, 1200 Din;

4 SOBE, kuhinja, pritliki-
na, posebej hlev, meseč-
no 900 Din. Ponudbe na
2 SOBE, pritlikina, kom-
fortno, Dunajska cesta,
900 Din;

3 SOBE, pritlikina, Slika,
1000 Din.

3641

Stanovanje

obstoječe iz 3-3 sob, naj-
raje v Dvorskem okraju
želi mirna stranka. Ponud-
be pod šifro »Mirna stran-
ka 64« na oglasni oddelku
»Jutra«.

3649

Stanovanje

obstoječe iz 2 ali 1 sobe
s kuhinjo želi stranka 2
oseb za maj. Ponudbe na
oglasni oddelku »Jutra« pod
»Mirna stranaka«.

3639

Stanovanje

2 sob in pritliko želimo
za dve osebi. Cenj. ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod »Profesor«.

3653

Stanovanje

2 sob, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

2 sobe, predstava, kuhinja,
kleti, pralnice, kopalnica,
s balkonom in vrtom, v
novi hiši oddam s 1. majem
stranki, ki plača eno ali
dve leti, naprej. Ponudbe
na oglasni oddelku »Jutra«
pod šifro »Stanovanje blizu
pošte«.

3658

Stanovanje

sobe, kuhinje in pritliko,
s električno in parketi od-
dam v Šiški, Aleševčeva 36
3633

Tričlanska rodbina

želi v stari hiši dvoobno
stanovanje za maj. Ponud-
be pod »Čisto sobo« na oglas-
ni oddelku »Jutra«.

3679

Stanovanje

2-3 sob in pritliko želimo
s 1. majem ali 1. junijem
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

3654

Sobe

Prijazno sobico

oddam s zajtrkom solidni
gospodini. Naslov v oglas-
ni oddelku »Jutra«.

3316

Opremljeno sobico

s posebnim vzhodom in elek-
trično razsvetljavo takoj
oddam. Naslov pove oglas-
ni oddelku »Jutra«.

3504

Solončno sobo

v Mariboru

čisto, s elektr. razsvetljo-
vjo in posebnim vzhodom ta-
koj oddam v najem. Na-
slov pove oglasni oddelku
»Jutra«.

3559

Prazno sobo

event 2 takoj oddam s
soporožar kopalnico. Na-
slov pove oglasni oddelku
»Jutra«.

3492

Sobo

parketirano in s elektri-
ko oddam starejšemu gospo-
du ali zdravniku v bližini ho-
pitala. Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra«.

3423

Majhno sobico

takoj oddam v 1. nadst-
r. v hiši Produktije (Stan in
dom) na Tržaški cesti 28

3507

Solidnega gošpoda

sprejem kot sestanovalec
ali boljše gospođu na
Starem trgu 17/III. Cena
200 Din.

3594

2 gospoda

sprejem na stanovanje. —
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

3508

Gospoda ali dijaka

sprejem na stanovanje.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

3509

Sobo

s posebnim vzhodom in park-
etom oddam v Slomškovi
ulici 6, parter.

3574

Lepo sobo

s posebnim vzhodom oddam
takoj v središču mesta. Na-
slov pove oglasni oddelku
»Jutra«.

3562

Sobo v mestu

za 10-12 dni v mesecu
želi trgovci iz Zagreba.
»Jutra« pod »Soba 10«.

3601

Opremljeno sobo

s sepranim vzhodom ali
privatnik — Ponudbe na
oglasni oddelku »Jutra« pod
»Kjerkolik«.

3606

Sobico

opremljeno ali razno, že-
lim v bližini Sv. Petra. —
Ponudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Takoj 25«.

3468

Opremljeno sobo

v središču mesta oddam
solidnemu gospođu. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«.

3640

Opremljeno sbbo

s posebnim vzhodom oddam
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

3632

Sobo

parketirano in snažno, v
centru oddam gospodini.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«.

3646

2 prazni sobi

v bližini Kongresnega trga
oddam s 15. febr. 1928. mi-
ro. Reflektant naj sporoči na-
slov oglasnemu oddelku
»Jutra« pod šifro »Prvo
nadstropje«.

3636

Separirano sobo

s prazno oddam takoj go-
spodini. Naslov v oglas-
ni oddelku »Jutra«.

3632

Zakonca

brez otrok želim sobo s
kopalnico. Ponudbe pod
šifro »Takoj doma« na ogl.
oddelku »Jutra«.

3663

Separirano sobo

s prazno oddam takoj go-
spodini. Naslov v oglas-
ni oddelku »Jutra«.

3632

Obrotnik

prosvetljen strokovnjak
srednjega let, varen v za-
koni (ločen), se želi serna-
niti s sebi enako gospo-
dično ali vdovo od 30-42
let staro, pošteno in prid-
no. Predpogoj je nekaj